

Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri

XAN ŞUŞİNSKİ
(İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov)

Bibliografiya

Bakı – 2021

Tərtib edən: **Həliməxatun Manafova**

Elmi redaktor **Kərim Tahirov,**
Professor,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

“Ön söz”ün müəllifi: **Sərdar Fərəcov**
Xalq artisti, bəstəkar

Redaktor: **Elnur Nəciyev**

Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov): bibliografiya / Tərt. ed. H.Manafova; elmi red. K.Tahirov; red. E.Nəciyev. – Bakı, 2021.– 188 s.

Azərbaycan Milli Kitabxanasının “*Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri*” seriyasından hazırladığı növbəti bibliografiya görkəmli xanəndə, Qarabağ muğam məktəbinin ustad sənətkarı, Azərbaycanın Xalq artisti Xan Şuşinski-nin anadan olmasının 120 illiyinə həsr edilmişdir. Göstəricidə xanəndənin səs yazıları, məqalələri, həyat və yaradıcılığı və ictimai-siyasi fəaliyyəti haqqında kitablar, arxiv sənədləri, habelə onun dünyanın ən zəngin kitabxanalarında mühafizə olunan nəşrləri öz əksini tapmışdır.

Kitab sənətsünaslar, musiqi tədqiqatçıları, musiqi məktəblərinin müəllim, tələbə və şagirdləri, kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ISBN 978 9952 542 81 3

© Azərbaycan Milli Kitabxanası, 2021

Выдающиеся личности Азербайджана

ХАН ШУШИНСКИЙ **(Исфендияр Аслан оглу Джаванширов)**

Библиография

Баку – 2021

Составитель: Халимахатун Манафова

Научный редактор: Керим Тахиров,
профессор,
Заслуженный работник культуры

Автор «Предисловия»: Сардар Фараджов
Народный артист, композитор

Редактор: Эльнур Наджиев

Хан Шушинский (Исфендияр Аслан оглу Джаванширов):
библиография / сост.: Х.Манафова; науч. ред. К.Тахиров; ред.
Э.Наджиев.– Баку, 2021.– 188s.

Очередной библиографический указатель из серии «Выдающиеся деятели Азербайджана» издан Азербайджанской Национальной Библиотекой и посвящен 120-летию со дня рождения выдающегося певца-ханенде, мастера Карабахской школы мугама, народного артиста Азербайджана Хана Шушинского. В библиографии отражены аудиозаписи, статьи, книги о жизни, творчестве и об общественно-политической деятельности певца-ханенде, архивные документы, а также издания его произведений, хранящихся в крупнейших мировых библиотеках.

Библиографический указатель предназначен для искусствоведов, музыковедов, учителей, студентов и учащихся музыкальных школ, библиотекарей-библиографов и широкой публики читателей.

© Национальная Библиотека Азербайджана, 2021

Xan Şuşinskinin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2000-ci ildə Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin görkəmli nümayəndəsi məşhur xanəndə Xalq artisti İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirovun (Xan Şuşinskinin) anadan olmasının 100 ili tamam olur.

Azərbaycan klassik xanəndəlik ənənələrinin layiqli davamçılarından biri olan Xan Şuşinski müstəsna fitri istedadı, geniş diapazonlu gur və mələhətli səsi yüksək ifaçılıq mədəniyyəti sayəsində Azərbaycan muğam sənətini zənginləşdirmiş, bir neçə muğama yeni xallar, guşə və şöbələr əlavə etmişdir. Onun ifasında səslənmiş muğam və xalq mahnıları əsl sənət inciləri kimi milli musiqi mədəniyyəti xəzinəmizə həmişəlik daxil olmuşdur. Öz 60 illik yaradıcılığı ilə Azərbaycan xanəndəlik sənəti tarixində özünəməxsus məktəb yaratmış Xan Şuşinski ölkəmizdə istedadlı ifaçılar nəslinin yetişdirilməsinə də böyük əmək sərf etmişdir.

XX əsrdə Azərbaycan milli musiqi sənətinin inkişafında mühüm rol oynamış Xan Şuşinskinin 100 illik yubileyinin ölkəmizdə layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinə, Təhsil Nazirliyinə və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına tapşırılsın ki, Xan Şuşinskinin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş yubiley tədbirləri hazırlayıb həyata keçirsinlər.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

Heydər Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 20 iyul 2001-ci il
№ 774

Göstərici haqqında

2021-ci ildə Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin görkəmli nümayəndəsi, məşhur xanəndə, Xalq artisti İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirovun (Xan Şuşinski) anadan olmasının 120 ili tamam olur.

Yubileylə əlaqədar M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası “*Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri*” seriyasından “*Xan Şuşinski*” bibliografiyasını tərtib etmişdir.

Bibliografiya XX əsr Azərbaycan musiqi tarixində görkəmli yer tutan Xan Şuşinski haqqında tərtib edilmiş ilk bibliografik vəsaitdir.

Oxuculara təqdim edilən bu göstəricidə “Xan Şuşinski haqqında həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri”, “Xan Şuşinski Azərbaycan musiqisi və görkəmli sənətkarlar haqqında”, “Görkəmli şəxsiyyətlərin Xan Şuşinski haqqında dəyərli fikirləri”, “Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeirlər” bölmələri, sənətkarın bəstələdiyi musiqi əsərləri, səs yazıları, həyat və yaradıcılığı haqqında kitablar, dissertasiya və avtoreferatlar, dövrü mətbuatda, məcmuələrdə Azərbaycan, rus və digər dillərində çap olunan məqalələr toplanmışdır. Toplanmış materiallar 1931-2021-ci illəri əhatə edir.

Bibliografiyada Xan Şuşinski haqqında hazırlanmış müxtəlif radioverilişlər, əlamətdar günlərlə əlaqədar xanəndəyə ünvanlanmış məktublar, konsert proqramlarının afişaları və s. “Əlavələr” bölməsində öz əksini tapmışdır.

Vəsaitdə materiallar bölmələr üzrə xronoloji qaydada qruplaşdırılmış, daxildə isə əlifba sırası gözlənilmişdir.

Bibliografik vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə Xan Şuşinski haqqında əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də tərtib olunmuşdur.

Göstərici haqqında rəy və təkliflərini bildirən mütəxəssislərə və oxuculara əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildirərək, təklif və rəylərini M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasına göndərmələrini xahiş edirik.

Ünvan: AZ-1000, Bakı şəh., Xaqani küç. 57.

E-mail: contact@anl.az

URL: www.anl.az

Об указателе

В 2021 году исполняется 120 лет со дня рождения выдающегося представителя азербайджанской музыкальной культуры, знаменитого певца-ханенде, народного артиста Исфендияра Аслан оглу Джаванширова (Хана Шушинского).

В связи с юбилеем Азербайджанской Национальной Библиотекой им. М.Ф.Ахундова в серии «Выдающиеся личности Азербайджана» была подготовлена библиография «Хан Шушинский».

Указатель является первым библиографическим пособием об одном из самых выдающихся представителей азербайджанской музыкальной культуры XX века Хане Шушинском.

В указателе представлены разделы: «Основные даты жизни и творчества Хана Шушинского», «Хан Шушинский об азербайджанской музыке и выдающихся мастерах искусства», «Выдающиеся личности о Хане Шушинском», «Стихи, посвященные Хану Шушинскому», музыкальные произведения ханенде, звукозаписи его выступлений, книги о его жизни и творчестве, диссертации и авторефераты, статьи на азербайджанском, русском и других языках, опубликованные в разное время в периодической печати и сборниках. Собранные материалы охватывают период с 1931 по 2021 год.

В разделе «Дополнения» отражены различные радиопередачи, посвященные Хану Шушинскому, письма, адресованные ему в связи со знаменательными и памятливыми датами, афиши концертных программ и проч.

Материалы в библиографическом указателе представ-

лены в хронологическом порядке, внутри же разделов соблюдается алфавитный порядок.

Для облегчения работы с библиографией в конце ее приводится алфавитный указатель произведений Хана Шушинского и авторов, писавших о нем.

Заранее благодарим читателей за примечания и предложения об указателе и просим направлять их в Азербайджанскую Национальную Библиотеку им.М.Ф.Ахундова

Адрес: AZ-1000, Баку, ул.Хагани, 57

E-mail: contact@anl.az

URL: www.anl.az

Xan Şuşinski haqqında düşüncələr

Bu gün Azərbaycan muğamlarının gözəlliyi, möhtəşəmliyi, rəngarəngliyi haqda söz açıqda, əlbəttə muğamlarımızın görkəmli ifaçıları da yada düşür. Bu ifaçılar arasında elə xanəndələr olmuşdur ki, onların oxuduqları hər hansı bir muğam artıq onların adları ilə qoşa çəkilirmiş. Yada salaq: “Zabul Qasım”, “Segah İslam”, və ya Şəkili Ələsgərin “Rəhabı”, Məşədi Məmməd Fərzəliyevin “Şüştəri”, Seyid Şuşinskinin “Çahargahı”... (və daha neçə-neçə muğam ifaçıları öz adlarını muğamlarda əbədiləşdirmişdir). Lakin elə xanəndələrimiz də olmuşdur ki, onların ifasında bir yox, iki yox, bəlkə də bütün muğamlar və bu muğamların şöbələri, guşələri, ən xırda detalları belə xüsusi ilhamla, məharətlə, ustalılıqla, zərgər dəqiqliyi ilə səslənmiş, dinləyicilərin ürəklərini fəth etmişdir. Belə xanəndələrdən biri də Azərbaycanın xalq artisti Xan Şuşinski idi. O, hələ sağlığında xalqın ən sevimli sənətkarı olmuş, adı əfsanələşmiş, dillərə düşmüş, muğam kimi qədim və qiymətsiz bir sənət dünyasının simvoluna çevrilmişdir.

Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan ağa oğlu Cavanşir) 1901-ci il avqustun 20-də Azərbaycanın musiqi beşiyi Şuşa şəhərində doğulmuşdur. Qarabağ xanlığının mərkəzi olan Şuşada müxtəlif sənət növləri inkişaf etdiyi kimi ədəbiyyat, incəsənət, xüsusilə xalq musiqisi, muğam sənəti də vüsətlə inkişaf edirdi. Şuşanın xanəndələri, tarzənləri, kamança ifaçıları bütün Azərbaycanda məşhur idilər. Bu şəhərdə keçən musiqi məclislərinin xalqa bəxş etdiyi zövqi-səfa dillər əzbəri olmuşdur. Belə bir şəhərdə, belə bir mühitdə doğulan İsfəndiyarın qəlbi kiçik yaşlarından ecazkar muğam sədaları ilə döyünmüş, xalq musiqisinə sonsuz sevgi ilə dolmuşdur. Xoşbəxtlikdən uca tanrı ona böyük musiqi duyumu ilə bərabər, gözəl, ilahi səs də bəxş etmişdi. Uşaqlıqdan evlərində olan

qrammafonda böyük muğam ustaları – Cabbar Qaryağdıoğlunun, Seyid Şuşinskinin, Əbülhəsən xan İqbalın ifasında eşitdiyi muğamlar, təsniflər onu məftun edir, əsrarəngiz bir dünyaya çağırırdı. Onun xanəndəlik istedadının səsi-sorağı tezliklə bütün Şuşaya yayılır. Dövrünün məşhur muğam ustası “Segah İslam” kimi tanınan xanəndə İslam Abdullayev onun müəllimi olur.

1918-ci ildə Qarabağın Novruzlu kəndində keçən bir musiqi məclisində iştirak edənlər qrammafonda Əbülhəsən xan İqbalın “Kürdü Şahnaz” muğamını dinləyib, alqışlayırlar. Məclisdə iştirak edən “Segah İslam” üzünü tələbəsi İsfəndiyara tutub: - Bəlkə, sən də bizim üçün bir “Kürdi Şahnaz” oxuyasan... – deyir. Bütün məclis həyəcana gəlir, 17 yaşlı İsfəndiyar təmkinlə qavalı əlinə alır və onun səsiylə “Kürdü-Şahnaz” pərdə-pərdə göyə pərvazlanır. Hər bir xanəndədən güclü səs, çılğın zəngulələr, zil pərdələrdə gəzişmələr tələb edən “Şahnaz” muğamı gənc xanəndəyə “xam atı ram edən mahir minici” hünəri ilə ram olur. Muğam bitdikdə məclis əhli gənc xanəndəni alqışlayır və hamı anlayır ki, bu gün yeni bir azman muğam ifaçısının sənət meydanına əzmlə daxil olmasına şahid oldular. Fərəhini, şadlığını gizlətməyən İslam Abdullayev – İsfəndiyar bu gündən muğam aləmində sənin öz adın olacaq, bu gündən sən – Xan Şuşinskisən! – deyir və bütün məclis yeni doğulan sənət ulduzunu alqışlayır.

Tezliklə gənc xanəndənin şöhrəti bütün Azərbaycana yayılır. 1923-cü ildə ilk dəfə Bakıda, Filarmoniyada keçən (o zaman Müdafiə Evi adlanırdı) konsertdə dövrünün məşhur xanəndələri – Cabbar Qaryağdıoğlu, Şəkili Ələsgər, Keçəcioğlu Məhəmməd, Seyid Şuşinski ilə bir səhnədə çıxış edir. Artıq respublika mətbuatında Xan Şuşinski haqqında, onun gözəl ifası haqqında yazılar dərc olunur.

XX əsrin 20-ci illərin Azərbaycan muğamı üçün bir sınaq illəri idi. Bir tərəfdən Şərqdə ilk Konservatoriyanın açılmasına nail olan (1921) dahi bəstəkarımız Üzeyir bəy Hacıbəyli milli

musiqi alətlərimizin, xanəndəlik sənətinin yeni üsulda tədrisinə çalışır, digər tərəfdən ifrat bolşeviklər, milli dəyərlərimizi heçə sayan absurd düşüncə sahibləri, “daloy tar”, “daloy muğam” deyərək milli mədəniyyətimizi kökündən baltalamaq istəyirdilər. Belə zamanda muğam ifaçılarının böyük hünəri, onların xalq arasında nüfuzu, məhəbbəti, dəstəyi bir-sıra hərcəyi əməllərin qarşısına siper çəkdi. Bu illərdə məşhur “Muğam proqramı”nı yaradan Üzeyir Hacıbəyli bütün muğam bilicilərinin sağlam fikirlərini ümumiləşdirərək Azərbaycan muğamının yeni inkişaf perspektivlərini təmin etdi. Üzeyir bəy Azərbaycan muğamının digər Şərq xalqlarında yer almış muğamlardan fərqi, düzgünlüyünü, inkişaf vüsətini, dolğunluğunu elmi əsaslarla göstərəkən, istedadlı ifaçılarımız muğamlarımızın möhtəşəmliyini, bənzərsizliyini öz ifalarıyla sərgiləyiblər. Gənc Xan Şuşinski də Azərbaycan muğamlarının saflığını, mənasını, məzmununu, ucalığını qoruyan əsl sənət mücahidi idi. Bir tərəfdən xalq musiqisinə, muğamlarımıza qarşı mürtəce mövqe tutan bolşeviklər, digər tərəfdən xalqa yaxın olduqlarını sübut etmək üçün xalqın sevimlisi olan Xan Şuşinski öz təbliğat-təşviqat konsertlərinə cəlb edib, xalqın rəğbətini qazanmaq istəyirdilər.

Dahi bəstəkarımız Üzeyir bəy Hacıbəyli Xan Şuşinskinin sənətini yüksək qiymətləndirirdi. Çünki Xan Şuşinski nə ifa edirdisə, öz ifasına heç zaman yad boğaz, yad zəngülə, yad intonasiyalar əlavə etmirdi. Onun ifası Azərbaycan muğamının təmizliyinin, saflığının, əzəmətinin rəmzi idi. Təsədüfi deyildir ki, Üzeyir bəy bəstələdiyi “Qaragöz” mahnısının ilk ifasını məhz Xan Şuşinskiyə həvalə etmişdi.

1956-cı ildə bəstəkarın “O olmasın, bu olsun” operettası əsasında çəkilən eyniadlı filmə, nişan məclisində Xan Şuşinskinin oxuduğu “Şahnaz” muğamının yer alması taleyin qisməti olmaqla bərabər, qaçılmaz zərurətin təsdiqidir. Xan Şuşinski xoşbəxt sənətkar taleyi yaşamışdır. Onun şöhrət coğrafiyası genişləndikcə sənətinin də dəyəri, qiyməti artırdı. Şuşada, Bakıda, Tiflisdə,

Tehranda, Təbrizdə, Moskvada də s. şəhərlərdə oxuyur-oxusun onun sənətini, ifasını sevənlər, alqışlayanlar tükənməz olub.

Azərbaycanın unudulmaz şairi Səməd Vurğun məşhur “Azərbaycan” şeirində doğma vətəninin tərənnümünə gözəl misralar həsr edərkən Xan Şuşinski də bu ölməz şeirində yada salır:

*Könlüm keçir Qarabağdan,
Gah o dağdan, gah bu dağdan
Axşamüstü qoy uzaqdan
Havalansın Xanın səsi
Qarabağın şikəstəsi.*

Bu gün bu misralar “Qarabağ şikəstəsi”nin mətninə əlavə olaraq bütün xanəndələr tərəfindən oxunur və heç bir xanəndəyə qismət olmayan şöhrət Xanın adıyla “Qarabağ şikəstəsi”ndə möhürlənir.

Xan Şuşinskinin insani keyfiyyətləri, dostluqda möhkəmliyi, gənclərə qayğısı, sadəliyi, duzlu zarafatları, şəxsiyyəti haqqında söz-söhbətlər bu gün də əfsanə kimi xatirələrdə yaşayır.

2010-cu ildən Azərbaycan Televiziyası, “Mədəniyyət” kanalında “Musiqi xəzinəsi verilişinin biri Xan Şuşinskiyə həsr olunmuşdu. Verilişə qonaq kimi dəvət olunan xalq artisti Əlibaba Məmmədovun bəzi xatirələri heç yadımdan çıxmıyır. Əlibaba müəllim demişdi: – “Xanəndələrimiz arasında Xan Şuşinskiyə bənzəyən ikinci adam görməmişəm. Heç vaxt, heç kimin haqqında güldən ağır söz deməyib, əksinə, hamıya yaxşı sözlər deyib ruhlandırardı...”

Yaxşı nərd oynayırdı. Bir dəfə başqa respublikaya qastrola getmişdik, mehmanxanada bir otaqda qalmalı olduq. Məhz o zaman Xanın böyüklüyünün, alicənablığının, əsl Azərbaycanlı kişiyə xas olan xüsusiyyətlərinin bir daha şahidi oldum...”

Böyük sənətkarın fəaliyyəti təkcə ifaçılıqla məhdudlaşmayırdı. Onun pədaqoji fəaliyyəti də ayrıca bir mövzudur. Əslində

Xan Şuşinskiyin sənəti o qədər əzəmətli, geniş, saf və dolğun olmuşdur ki, bütün müasirləri ondan bəhrələnmişlər. Gənclər isə ona radioda, televiziya, qramplastinkalarda, disklərdə qulaq asaraq düzgün oxumağı öyrənmişlər.

Asəf Zeynallı adına Bakı orta ixtisas musiqi texnikumunda oxuduğum dövrdə (1973-1977) xanəndəlik sinfində dərs deyən Xan Şuşinskiyi bütün tələbələr kimi mən də həyəcanla kənardan izləyirdim. Hətta ahıl yaşında da öz gözəlliyi ilə, əzəməti ilə, qaməti ilə o, heyrət təcəssümü idi. Mənim sinif yoldaşlarım – gənc xanəndələr – Səttar Nəsirov, Oqtay Hacıyev öz müəllimlərindən sevə-sevə söz açır, onunla fəxr edirdilər. Həm sənəti ilə, həm şəxsiyyət ilə, həm də geniş və parlaq fəaliyyəti ilə nəsillərə nümunə ola biləcək bir ömür yaşayan Xan Şuşinski öz adını qızıl hərflərlə Azərbaycanın musiqi incəsənətinə, mədəniyyət tarixinə və Azərbaycan xalqının qəlbinə həkk etmiş oldu. Bu gün bu ölməz sənətkarın adını daşıyan məktəblər, küçələr, müsabiqələr, muğam mərkəzləri və s. fəaliyyət göstərir. Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş kitablar, elmi əsərlər, kinofilmlər, tele, radio verilişlər sayısızdır.

Bu baxımdan M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının təşəbbüsü ilə nəşr olunan “Xan Şuşinskiyin “Bibliografiyası” unudulmaz xanəndənin xatirəsinə həsr olunmuş ən gözəl ərməğandır. Xan Şuşinskiyin 120 illik yubileyinə təsadüf edən bu bibliografiya böyük sənətkarın zəngin həyat və yaradıcılıq yoluna bir daha işıq salaraq, bu yolun əzəmətinə, böyüklüyünü göz önünə gətirməklə, həm də bizim üçün nə qədər yeni olacaq informasiya, bilgi mənbəyi ilə hamımıza sevinc bəxş edəcək.

Məmnunluqla qeyd etməliyik ki, son 10-15 ildə M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının fəaliyyəti, gördüyü böyük işlər bütün mədəni həyatımızı zənginləşdirməklə, hamımızın arzuladığı, əldə etmək istədiyi bilikləri, məlumatları küll halında xalqa təqdim etməkdədir. Uzun illər arxiv tozları altında

uyuyan, diqqətdən, tədqiqatdan kənar qalmış, neçə-neçə qiymətli materiallar kitabxana işçilərinin peşəkar, səbatlı əməyi, tədqiqatı nəticəsində bir araya toplanmış, öyrənilmiş, sistemləşmiş, nəşrə təqdim olunmuşdur.

Milli Kitabxananın direktoru, əməkdar mədəniyyət işçisi, görkəmli ziyalımız professor Kərim Tahirovun rəhbərliyi ilə işıq üzünə gələn neçə-neçə bibliografiyalar, tədqiqatlar, nəşrlər xalqımızın unudulmaz sənətkarlarının xatirəsinə bir daha uca tutmağın bariz nümunəsidir. Milli Kitabxananın “Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri” seriyasından nəşr etdiyi “Üzeyir Hacıbəyli”, “Qara Qarayev”, “Fikrət Əmirov”, “Niyazi”, “Cahangir Cahangirov”, “Bülbül”, “İmruz Əfəndiyeva”, və “Xan Şuşinski” fundamental bibliografiyaları təkcə musiqi irsimizin geniş təbliği və dünyada tanıtmaq məqsədilə son illərdə həyata keçirilmiş əhəmiyyətli layihələrdəndir.

Bu fundamental layihələrin ən əhəmiyyətli cəhətlərindən biri də onların görkəmli musiqi xadimlərimiz haqqında kitablarla yanaşı, onlar haqqında hətta kiçik yazıları və məqalələri də xüsusi bölmələrdə əhatə etməsindən, bibliografiyanın sonunda görkəmli sənətkarlar haqqında yazan müəlliflərin xüsusi siyahısının-göstəricisinin verilməsi, habelə onların dünya kitabxanalarında mühafizə olunan əsərlərinin də göstərilməsindən ibarətdir. Digər əhəmiyyətli cəhət kimi bu vəsaitlərin, kitabların elektron versiyalarının Milli Kitabxananın saytında yerləşdirilməsini və İNTERNET-də sərbəst istifadəsinə şərait yaradılmasıdır ki, bu da onların dünya oxucuları tərəfindən istifadəsinə geniş imkan yaratmış olur.

Ü.Hacıbəylinin, Q.Qarayevin, F.Əmirovun bibliografiyaları, TÜRKSÖY-un fəaliyyəti ilə bağlı nəşrlər və nəhayətdə Azərbaycan bəstəkarlarının piano musiqisinin küll halında nəşr etmək kimi böyük, qlobal bir ideyanı həyatda gerçəkləşdirmək M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın həm rəhbərliyinin, həm sırayı işçilərinin böyük amal ilə xalqımızın mədəniyyətinin daha

da geniş təbliğ olunması işində əsl vətənpərvər kimi çalışmalarına dəlalət edir. Əslində bu iş, belə fəaliyyət alqışlanmalıdır. Çünki görülən hər gözəl iş xalqımızın taleyində əbədi yaşayacaq. Deyilənlərə rəğmən bu gün təqdim olunan Xan Şuşinskiyin “Bibliografiyası” da gözəl işlərdən biridir. Mübarək olsun!

Sərdar Fərəcov,
Ü.Hacıbəylinin ev muzeyinin direktoru,
bəstəkar, Xalq artisti
13 sentyabr 2021

Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov 1901-ci ildə avqust ayının 20-də Şuşa şəhərində Qarabağ xanı Pənahəli xanın nəslindən olan Məhəmməd bəy Cavanşirin kötükəsi - Aslan ağa Cavanşirin ailəsində anadan olmuşdur.

- 1909-1911** – İlk təhsilini Şuşa mədrəsəsində almışdır.
- 1911-1915** – Təhsilini Şuşa Realnı məktəbdə davam etmişdir.
- 1916** – Ustadı İslam Abdullayevin yanında şagirdliyə başlamışdır.
- 1918** – 16 yaşında olarkən Ağdamın Novruzlu kəndində keçirilən toy mərasimində “Kürdü-Şahnaz” muğamını təbrizli xanəndə Əbdülhəsən Xanın üslubunda ifa etdiyinə görə ustadı İslam Abdullayev ona “Xan Şuşinski” adını vermişdir;
 – Ailəsi ilə birlikdə Ağdam şəhərinə köçmüşdür.
- 1919** – İyun ayına qədər İslam Abdullayevin yanında muğam dərsləri almışdır;
 – Gəncədə hərbi xidmətə çağırılmışdır. Lakin yenicə yaradılmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə xanəndəlik fəaliyyətindəki uğurlarına görə hərbi komendantlıq tərəfindən hərbi xidmətdən azad edilmişdir.
- 1919 - 1920** – Gəncə şəhərində xanəndəlik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşdur;

- “Şuşanın dağları” mahnısını bəstələmiş və sevə-sevə ifa etmişdir.
- 1920** – Üzeyir bəy Hacıbəyli Ağdamda gənc xanəndəni dinləmiş və ona incəsənət xadimləri ilə birlikdə təşviqat briqadası tərkibində konsertlər verməsini təklif etmişdir.
- 1923** – Bakıda ilk çıxışı olmuşdur.
- 1924** – Nəriman Nərimanovla görüşüb, onun xahişi ilə bir neçə təsnif və mahnı ifa etmişdir.
- 1926** – Ağdamda qardaşı tarzən Allahyar Cavanşirovla birlikdə Xalq Çalğı Alətləri Ansamblı yaratmış, həmin ansamblın rəhbəri və solisti kimi fəaliyyət göstərmişdir.
- 1928** – Avqust ayında Gürcüstan İncəsənət İttifaqı (RABİS) tərəfindən Tiflis və İrəvan şəhərlərinə rəsmi dəvət almış və konsertlər vermişdir.
- 1929** – Ağdamda Mollaoğlu Bəhram, Şelli Məhəmməd, Mehralı oğlu Bahadır və başqa musiqiçilərdən ibarət Xalq Çalğı Alətləri ansamblı yaratmışdır.
- 1932** – 14 apreldə “Əməyə vicdanlı yanaşmaya” görə Azərbaycan Radio Verilişləri Komitəsi tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir;
- 1933** – 15 apreldə səhnə fəaliyyəti ilə əlaqədar Ağdam rayonu Həmkarlar Şurası tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

- 1934** – Bakıda keçirilən Dövlət tədbirlərinə dəvət almışdır.
– “Zaqafqaziya Xalqları Musiqi Olimpiadası”nda iştirak etmək üçün Qarabağdan Bakıya dəvət edilmişdir;
– Tiflisdə keçirilən Zaqafqaziya xalqlarının I Olimpiadasının qalibi olmuş və Birinci dərəcəli Fəxri Fərmanla təltif olunmuşdur;
– M.Y.Lermontovun Bakıda keçirilən 120 illik yubileyində iştirak etmiş, hətta onun tərcümə olunmuş şeirlərini avazla oxumuşdur.
- 1935** – Öz musiqiçiləri ilə Xankəndi şəhərində yerləşən hərbi hissələrdə konsertlər vermişdir.
– Azərbaycan İncəsənət İşçiləri Həmkarlar İttifaqının Mərkəzi İdarəsi tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.
- 1936** – Xalq şairi Səməd Vurğun qələmə aldığı “Azərbaycan” şeirinin bir parçasını Xan Şuşinskiyə ithaf etmişdir.
– “Qəmərım” mahnısını bəstələmişdir.
- 1937-1938** – Repressiyaya məruz qalmış Hüseyn Cavidin qəzəllərini oxuduğuna görə hökumət tərəfindən ifasına bir il müddətinə qadağa qoyulmuşdur.
- 1938-1939** – Ağdam Müəllimlər Evində “Muğam” sinfi açmışdır.
- 1939** – Ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçmüş, burada hökumət tərəfindən evlə və Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında işlə təmin olunmuşdur.

- 1941** – 30 mayda Azərbaycan SSR Əmək Rezervləri İdarəsi tərəfindən “Sənət və Fabrik Zavod təhsili məktəbləri şagirdlərinin Ümumbakı bədii özfe-liyyətinin təşkilinə yaxşı rəhbərlik etdiyinə görə” Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.
- 1943** – Gürcü xalqının milli qəhrəmanı haqqında “Mosfilm” və “Gürcüstanfilm” kinostudiyalarının birgə çəkdiqləri “Georgi Saakadze” filmində Xan Şuşinskinin ifasında “Heyratı”, “Zəmin-xarə”, “Mənsuriyyə” muğamları lentə alınmışdır;
– 17 iyunda Azərbaycan SSR Baş Sovetinin Prezidiumunun fərmanı ilə SSRİ tarixində ilk dəfə müstəsna hal kimi Xan Şuşinski birbaşa Azər-baycan Xalq artisti fəxri adına layiq görülmüşdür.
- 1944** – Azərbaycan mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə birlikdə 3 ay müddətində İranda qastrol səfə-rində olmuşdur. İran şahının məclisində “Mirzə Hüseyn” segahını və “Qarabağ şikəstəsini” mahir ustalıqla ifa etdiyinə görə şah tərəfindən xüsusi mükafatlandırılmışdır;
– 17-27 dekabrda Tiflisdə keçirilən Zaqafqaziya Respublikalarının Musiqi Dekadasında iştirak etmişdir.
- 1946** – Özbəkistan və Azərbaycan kənd təsərrüfatı qabaqcılları və incəsənət xadimlərinin qarşılıqlı yarışma, mübadilə tədbirləri çərçivəsində Özbə-kistanda qastrol səfərində olmuşdur;
– 21 apreldə “1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsindəki mədəni xidmətlərinə görə” me-dal ilə təltif edilmişdir;

- Xanəndənin ifasında “Şur”, “Rast”, “Mirzə Hüseyn” segahı, “Qarabağ şikəstəsi” muğamları, özünün bəstələdiyi “Şuşanın dağları” mahnısı vala yazılmışdır.
- 1955** – 18 iyulda Şuşada İsa bulağında Səməd Vurğunla son görüşü olmuşdur.
- 1956** – Üzeyir Hacıbəylinin “Məşədi İbad” operettası əsasında çəkilən “O olmasın, bu olsun” filminə xanəndə roluna dəvət almış və “Şahnaz” muğamını özünəməxsus ustalıqla dəqiqə yarım müd-dətində ifa etmişdir.
- 1958** – 29 apreldə Bakı Şəhər Zəhmətkeş Deputatları Sovetinin İcraiyyə Komitəsi tərəfindən SSRİ V çağırış Ali Soveti seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsində mədəni xidmət işlərində fəal iştirakına görə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.
- 1959** – Moskvada keçirilən Azərbaycan Ədəbiyyatı və İncəsənəti ongünlüyündə iştirak etmişdir;
– 20 iyunda Moskvada keçirilən Azərbaycan Ədəbiyyatı və İncəsənəti ongünlüyündə iştirakı ilə əlaqədar “Şərəf Nişanı” ordeni ilə təltif edilmişdir;
– “Ay qəşəng ceyran” mahnısını bəstələyib ifa etmişdir.
- 1967** – Yaradıcılıq fəaliyyətinin 50 illiyi münasibəti ilə yubiley tədbirləri keçirilmişdir;
– 3 fevralda Kirovabad şəhər İcraiyyə Komitəsi Deputatlar Şurası tərəfindən yaradıcılığının 50 illik yubileyinin keçirilməsi ilə əlaqədar Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

- 1969** – Maestro Niyazinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası nəzdində "Muğam studiyası"nı yaratmış və ona rəhbərlik etmişdir;
– Bakıda keçirilən “Qızıl payız” musiqi festivalında münisflər heyətinin sədri təyin olunmuşdur.
- 1971** – Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında anadan olmasının 70 illik yubileyi keçirilmişdir;
– 29 dekabrda Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti tərəfindən Azərbaycan musiqi incəsənəti sahəsində xidmətlərinə və anadan olmasının 70 illik yubileyi münasibətilə Fəxri Fərmanla təltif olunmuşdur;
– Vəli Məmmədovun “Havalansın Xanın səsi” kitabı çapdan çıxmışdır;
– Əmək veteranı adına layiq görülmüş və “Lenin” medalı ilə təltif olunmuşdur.
- 1973** – A.Zeynallı adına Musiqi Məktəbində müəllimlik fəaliyyətinə başlamışdır;
– Xanəndə sonuncu dəfə səhnəyə çıxıb ifa etmişdir.
- 1976** – Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Televiziya və Radio proqramları Dövlət Komitəsi tərəfindən Azərbaycan radiosunun yaradılmasının 50 illiyinə həsr olunmuş ədəbi-dram və musiqi proqramlarında fəal iştirakına görə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.
- 1979** – 18 martda Bakıda vəfat etmişdir. Fəxri Xiya-banda dəfn olunmuşdur.

- 1985** – Ağdam şəhərində Xan Şuşinski adına Muğam məktəbi yaradılmışdır.
- 1989** – 29 dekabrda Bakı şəhərində keçmiş Aslan Qaraşarov adına küçəyə Xan Şuşinskinin adı verilmişdir;
– Müəllifi Firudin Şuşinski olan “Xan Şuşinski” kitabı çap olunmuşdur.
- 2001** – 20 iyulda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev tərəfindən 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Sərəncam imzalanmışdır;
– Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə 100 illik yubileyi böyük təntənə ilə qeyd olunmuşdur;
– 14 dekabrda Bakı şəhərində son yaşadığı ünvana xatirə lövhəsi həkk olunmuşdur;
– “Havalansın Xanın səsi” adlı telefilm çəkilmişdir;
– Mustafa Çəmənlinin “Muğam dünyasının Xanı” kitabı çap olunmuşdur.
- 2004** – Dövlət Müəllif Hüquqları Agentliyində Xan Şuşinskinin bəstələdiyi 8 mahnının (“Şuşanın dağları”, “Qəmərim” “Ay qəşəng ceyran”, “Ay qara qız”, “Qızıl gül”, “Ay gözəl”, “Ay dilbər”, “Ölürəm ay Ceyran bala”) müəlliflik hüququ təsdiq olunmuşdur.
- 2011** – Xan Şuşinskinin 110 illik yubileyi qeyd olunmuşdu;
– 29 dekabrda Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən verilmiş 1111-Q 38-3000 nömrəli şəhadətnamə əsasında Xan Şuşinski Fondu yaradılmışdır.

- 2012** – Azərbaycan Televiziyasının təqdimatı ilə “Xan Şuşinski” sənədli film çəkilmişdir.
- 2014** – İctimai televiziya “Carcıfilm” Yaradıcılıq Birliyi tərəfindən “Xanın səsi” adlı sənədli film çəkilmişdir;
– Azərmarka tərəfindən “Xan Şuşinski” poçt markası hazırlanmışdır.
- 2016** – Şahlar Baba Şuşalının “Mən tanıyan Xan əmi” kitabı çap olunmuşdur.
- 2017** – Mustafa Çəmənlinin “Xan Şuşinski” kitabı çap olunmuşdur.
- 2019** – Mustafa Çəmənlinin “Muğam dünyasının Xanı” kitabı çap olunmuşdur.
- 2021** – Anadan olmasının 120 illiyi münasibətilə M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası tərəfindən “Xan Şuşinski” adlı elektron məlumat bazası hazırlanmışdır;
– M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası tərəfindən “Xan Şuşinski. Bibliografiya” kitabı nəşr olunmuşdur.

Основные даты жизни и творчества Хана Шушинского

20 августа 1901 года в Шуше, в семье Аслана ага Джаванишира – потомка Мухаммеда бека Джаванишира из рода великого карабахского хана – Панахалихана родился Исфендияр Аслан оглу Джаваниширов.

- 1909-1911** – Получил начальное образование в Шушинском медресе.
- 1911-1915** – Продолжил обучение в Шушинском Реальном Училище.
- 1916** – Начал обучаться мастерству у Ислама Абдуллаева
- 1918** – В 16 лет на свадьбе в агдамском селе Новрузлу исполнил мугам «Кюрдю-Шахназ» и творческой манере тебризского ханенде Абдулхасан Хана. За виртуозное исполнение этого мугама уstad Ислам Абдуллаев нарёк 16-летнего исполнителя Ханом Шушинским;
– Вместе с семьей переехал в Агдам.
- 1919** – До июня обучался искусству мугама у Ислама Абдуллаева;
– Был призван на военную службу в Гяндже. Однако во время только что образованной Азербайджанской Демократической Респуб-

лики был освобожден военной комендатурой от несения службы за успехи в певческой деятельности.

- 1919 - 1920** – Продолжил певческую деятельность в Гяндже;
– Создал песню «Шушанын даглары» («Горы Шуши») и с большим чувством исполнял ее.
- 1920** – Прослушав выступление молодого певца в Агдаме Узеир бек Гаджибеков предложил ему выступать с концертами в агитационной бригаде деятелей искусства
- 1923** – Состоялось первое выступление в Баку.
- 1924** – Встретился с Нариманом Наримановым и по его просьбе исполнил несколько теснифов и песен.
- 1926** – Вместе с братом, таристом Аллахъяром Джаваншировым создал в Агдаме Ансамбль Народных Инструментов, в котором выступал в качестве руководителя и солиста.
- 1928** – В августе по официальному приглашению от Художественного Союза Грузии (RABIS) выступил с концертами в Тифлисе и Ереване.
- 1929** – Создал в Агдаме Ансамбль Народных Инструментов, в котором были задействованы Бахрама Моллаоглу, Мухаммеда Шелли, Бахадура Мехралы оглу и другие музыканты.

- 1932** – 14 апреля был награжден Почетной Грамотой Азербайджанского комитета радиопередач «За добросовестное отношение к труду»;
- 1933** – 15 апреля в связи с торжественным 20-летним юбилеем творческой деятельности был награжден Почетной Грамотой Агдамского Профсоюза .
- 1934** – Получил приглашение к участию в государственных мероприятиях в Баку
– Был приглашен из Карабаха в Баку для участия в «Музыкальной Олимпиаде народов Закавказья»;
– Стал победителем I Олимпиады народов Закавказья в Тифлисе и был удостоен Почетного Диплома Первой степени;
– Принял участие в состоявшемся в Баку юбилее в честь 120-летия М.Ю.Лермонтова и исполнил его стихи, переведенные на азербайджанский язык.
- 1935** – Вместе с музыкантами своего ансамбля выступил с концертами в военных подразделениях на территории Ханкенди.
– Был удостоен Почетной Грамоты Центрального Управления Профсоюза работников искусства Азербайджана.
- 1936** – Народный поэт Самед Вургун посвятил Хану Шушинскому отрывок из своего стихотворения «Азербайджан».
– Создал песню «Гэмэрим» («Моя Гэмэр»)

- 1937-1938** – В связи с тем, что исполнял газели на стихи репрессированного поэта Гусейна Джавида, был на год отстранен от выступлений.
- 1938-1939** – Открыл в Агдамском Доме Учителей класс «Мугама»
- 1939** – Переехал вместе с семьей в Баку, где получил от государства квартиру и принят на работу в Азербайджанскую Государственную Филармонию.
- 1941** – 30 мая был удостоен Почетной Грамоты Общества Трудовых Резервов «За хорошее руководство организации общебакинской художественной самодеятельности среди учащихся Школы Фабричной Молодежи»
- 1943** – В фильме «Георгий Саакадзе» (о национальном герое грузинского народа), снятом совместно на киностудиях «Мосфильм» и «Грузияфильм» исполнил мугамы «Хейрати», «Замин-хара», «Мансурия»;
– 17 июня по указу Президиума Верховного Совета Азербайджанской ССР впервые в истории СССР в порядке исключения Хану Шущинскому было присвоено звание Народного артиста Азербайджана (минуя звание «Заслуженного артиста»)
- 1944** – Вместе с деятелями культуры и искусства Азербайджана находился в трехмесячных гастрольях в Иране. Был удостоен особой шахской

- награды за виртуозное исполнение сегяха «Мирза Хусейн» и «Карабах шикестеси»
– 17-27 декабря принял участие в Музыкальной Декаде Закавказской Республики, состоявшейся в Тифлисе.
- 1946** – Был на гастролях в Узбекистане в рамках всесоюзного социалистического соревнования между передовиками сельского хозяйства и деятелями искусства Узбекистана и Азербайджана;
– 21 апреля был награжден медалью «За заслуги в области культуры в годы Великой Отечественной Войны 1941-1945 гг.»
– На грампластинки в исполнении певца были записаны сегяхи «Шур», «Раст», «Мирза Гусейн», мугам «Карабах шикестеси», а также сочиненная Ханом Шущинским песня «Горы Шуши»
- 1955** – 18 июля в Шуше около Иса булагы (родник «Иса») состоялась последняя встреча с Самедом Вургуном
- 1956** – Был приглашен на роль ханенде в фильм «Не та, так эта» по оперетте Узеира Гаджибекова «Мешади Ибад» и исполнил мугам «Шахназ» в присущей ему авторской манере.
- 1958** – 29 апреля был награжден Почетной Грамотой Исполнительного Комитета Совета Рабочих Депутатов города Баку за активное участие в области культуры при подготовке выборов в Верховный Совет СССР V созыва.

- 1959** – Принимал участие в декаде азербайджанского искусства и литературы в Москве;
– 20 июня был удостоен ордена «Знак Почета» в связи с участием в декаде азербайджанского искусства и литературы в Москве
– Исполнил написанную им песню «Ай гешенк джейран» («Ах, красавица-джейран»)
- 1967** – Состоялись юбилейные торжества в связи с 50-летием творческой деятельности;
– 3 февраля в связи с 50-летием творческой деятельности Хан Шушинский был награжден Почетной Грамотой Совета Депутатов Исполнительного Комитета города Кировабада.
- 1969** – По инициативе маэстро Ниязи создал «Студию мугама» при Азербайджанской Государственной Филармонии;
– Был назначен председателем творческого совета на музыкальном фестивале «Золотая осень» в Баку.
- 1971** – В Азербайджанской Государственной Филармонии состоялся 70-летний юбилей певца;
– 29 декабря в честь 70-летия со дня рождения и за огромные заслуги в области азербайджанского музыкального искусства был награжден Почетной Грамотой Президиума Верховного Совета Азербайджанской ССР;
– Вышла в свет книга Вели Мамедова «Пусть звучит голос Хана»;
– Был удостоен звания ветерана труда, а также медали Ленина.

- 1973** – Начал преподавательскую деятельность в Музыкальном Училище им. А.Зейналлы;
– Певец в последний раз вышел на сцену.
- 1976** – За активное участие в музыкальных и литературно-драматических программах, посвященных 50-летию азербайджанского радио, был награжден Почетным Дипломом Государственного Комитета Телевидения и Радиовещания Совета Министров Азербайджанской ССР.
- 1979** – Скончался 18 марта в Баку. Был погребен на Аллее Почетного Захоронения
- 1985** – В Агдаме была создана Школа Мугама им. Хана Шушинского .
- 1989** – 29 декабря улица Аслана Гарашарова в Баку была переименована в улицу Хана Шушинского;
– Вышла в свет книга Фирудина Шушинского «Хан Шушинский»
- 2001** – 20 июля Президент Азербайджанской Республики Гейдар Алиев подписал распоряжение о праздновании 100-летнего юбилея певца;
– По распоряжению Гейдара Алиева состоялись юбилейные торжества в честь 100-летия ханенде;
– 14 декабря в Баку на стене дома, где жил певец, была установлена памятная доска;

- Был снят телефильм « Пусть звучит голос Хана»
 – Была издана книга Мустафы Чеменли « Хан мира мугама»
- 2004** – В Государственном Агентстве Авторских Прав были закреплены авторские права на 8 песен Хана Шушинского («Горы Шуши», «Моя Гэмэр», «Ах, красавица-джейран», «Ах, смуглянка», «Роза», «Ах, красавица», «Прелестница», «Умру за тебя, красавица»
- 2011** – Состоялись юбилейные торжества в честь 110-летия Хана Шушинского;
 – 29 декабря на основе свидетельства 1111-Q 38-3000 Министерства Юстиции Азербайджанской Республики был образован Фонд Хана Шушинского
- 2012** – По заказу Азербайджанского Телевидения был снят телевизионный фильм «Хан Шушинский».
- 2014** – На Общественном телевидении творческим Объединением «Джарджыфильм» был снят документальный фильм «Голос хана»;
 – Была создана почтовая марка «Хан Шушинский»
- 2016** – Была опубликована книга Шахлара Баба Шушалы « Дядя Хан, каким я его знал»

- 2017** – Была издана книга Мустафы Чеменли «Хан Шушинский».
- 2019** – Была издана книга Мустафы Чеменли «Хан мира мугама»
- 2021** – В честь 120-летия со дня рождения певца Азербайджанской Национальной Библиотекой им. М.Ф.Ахундова была подготовлена электронно-информационная база «Хан Шушинский»;
 – Азербайджанской Национальной Библиотекой была подготовлена библиография «Хан Шушинский»

Xan Şuşinski Azərbaycan musiqisi və görkəmli sənətkarlar haqqında

Təxmini 1918-ci il olardı. Bizi toya aparmışdular. Toy sahibinin evində qrammofon var idi. Soruşduq ki, kimin sizdə plastinkaları var. Dedilər Cabbarın, Seyidin, İran xanəndəsi Əbülhəsən Xanın. Əbülhəsən Xanın plastinkasını qoyub oxutdular. Mən çox diqqətlə qulaq asıb musiqinin təsirinə düşmüşdüm. Məndən soruşdular ki, sən də elə oxuya bilərsənmi? Dedim: Bəli! Mən oxuyandan sonra mənə dedilər ki, İranın Əbülhəsən Xanı var sən də oldun bizim Xan. Beləliklə mənə Xan adını verdilər.

***

Üzeyir bəyi heç kəslə bir tərəziyə qoymaq olmaz. Yaman muğampərəst idi. Şuru, Qarabağ şikəstəsini, Simayi-Şəmsi çox sevərdi. Mənim ifamı da çox sevirdi. Çox istəyirdi ki, mənə operaya gətirsin. Bunu mən özüm istəmədim. Səhnəyə çıxıb rol oynamağı sevmirdim.

***

Toylardan birində aşiq "Apardı sellər Saranı" oxuyurdu. Xoşum gəlmədi ifadan. Xahiş elədim ki, onu yazıb versin mənə. Dedi ki, bu mahnı aşiq mahnısıdır. Xanəndə oxumaz. Xahişimdən sonra onu yazıb verdi mənə. Elə oradaca oxudum. Dedim bu mahnının qolun qanadın qırırsan. Bu tezlikdə oxunan mahnı deyil bu. Bunu ürəkdən yaratmaq lazımdır.

***

Xalq ifaçılığı sənətində xüsusi hörməti və yeri olan Ağdam rayonunun "Şur" ansamblının hər bir üzvünün ifaçılığı təqdirə

layiqdir. Bunlar Qarabağ ifaçılıq məktəbinə uyğun əsil muğam ifaçılığı yolu ilə milli adət və ənənələrimizi müvəffəqiyyətlə yaşadır, müasir şəkildə nümayiş etdirirlər. Hələ qədim oxuyanlarımız arasında dəbdə olan bir dəsgahın bir neçə xanəndə tərəfindən ifa olunması, muğamdan muğama keçmək qaydaları kollektivin yüksək sənətkarlıq xüsusiyyətlərini göstərir.

***

Həmişə, hər zaman sevə-sevə dinlədiyimiz Cabbar Qaryağdıoğlu sənətin ən yüksək zirvələrinə qalxdıqca belə, dinclik nə olduğunu bilmir, axtarırlar aparırdı. O, həmişə öyrənməyə çalışır, xalqımızın milli ənənələrinə arxalanırdı. Arzu edirəm ki, indiki gənclər də özlərinə daim tələbkarlıqla yanaşsınlar. Milli ifaçılıq ənənələrimizi bacarıqla davam etdirlərsinlər, muğam dəsgahlarını yad və yabançı təsirlərdən qorusunlar.

***

Konsert salonlarında gənclər arasından istedad axtarmaq xeyirxahlıq kimi qiymətləndirilməlidir.

***

Mən təsəvvür edə bilmirəm ki, "Şur"da nikbin məhəbbət qəzəli oxuna. Axı, bu muğam musiqi dili ilə qəmli bir əhvalat danışır. Gərək elə qəzəl seçəsən ki, musiqinin danışdığı hekayətlə uyuşa.

*Pənbəyi-daği-cünun içrə nihandır bədənim,
Diri olduqca libasım budur, ölsəm, kəfənim.**

Mən həmişə "Şur"da bu qəzəli oxuyuram və mənə elə gəlir ki, muğamın dinləyicidə oyatdığı duyğular bu qəzələ daha çox yaxındır.

* Məhəmməd Füzulinin "Pənbeyi-daği-cünun içrə nihandır bədənim" adlı qəzəlindən bir bənd.

***

Xanəndənin özünü səhnədə aparması, ümumiyyətlə, səhnə mədəniyyəti ifaçılıq sənətinin çox vacib məsələlərindən biridir. Xanəndənin çıxışı onun səhnəyə atdığı ilk addımdan başlayır. Muğam ifaçısına estrada müğənnisinin hərəkətləri yad olmalıdır.

***

Muğamın adama qəm-qüssə gətirdiyini düşünənlər səhv edirlər. Muğam təsəllidir, təskinlikdir.

***

Mən bir şeydən kədərləndikdə oxumaqla ovunuram. Bədəndəki ağrını barmaqla çıxarırlar. Muğam da ürəkdəki ağrıların məlhəmidir.

***

Mən çox istərdim ki, zəngin ənənəsi olan Azərbaycan xalq musiqisi sənətinin taleyi hər bir adamı ciddi düşündürsün. Ancaq bunun üçün yanmaq, acımaq lazımdır. Xalqımızın gözəl bir məsəli var, deyir: “Ürək yanmasa, gözdən yaş çıxmaz”.

***

Xanəndənin yaxşı səsi olmalıdır. Ancaq gərək əla oxumağı da bacarasın. Əgər birisi hərfləri yaxşı tanıyır və ancaq cümlə qura bilirsə, ona jurnalist demək olmaz. Gərək o adam yaxşı yaza da bilə. Xanəndə də belə olmalıdır. Mən bəzi muğamları yeni qaydada oxumuşam. Bunu çalıb oxuyanlarımız daha yaxşı bilirlər. Məsələn, “Segah”da “Müxalif” yox idi, onu mən artırmışam. “Rast”da “Əraq” şöbəsi var, amma mən oxuduğum ondan seçilir. “Rast”a “Dilkəş”i də mən artırmışam. Buna həm həvəsim var idi, həm də səsım imkan verirdi.

***

Ustadın həyatı da, təcrübəsi də, məsləhətləri də bir məktəbdir.

***

Tarzən Məşədi Cəmil mizrabı simlərə toxundurdu, Seyid “Çahargah”ı “Mənsuriyyə” pərdəsi üstündə bardaş etdikdə mən yerimdə quruyub qaldım. O, muğamın başlanğıcını zildə beş-on dəqiqə gəzişdikdən sonra “Çahargah”ın mayəsinə elə ustalıqla endi ki, hamı heyran qaldı. Bu, xanəndəlik aləmində misli bərabəri görünməmiş bir ustalıq idi. Seyidin uzun nəfəsləri, coşqun zəngülələri, xüsusilə burnunda zəngülə vurmaları və boğazındakı xırda qaynatmaları məni bihuş etdi. Seyidin “Çahargah”ı saat yarım çəkdi. Mən onda bildim ki, xanəndəlik nə deməkdir.

***

Xanəndə üçün əsas meyar səsdir. Mələhətli, zil səs isə o vaxt ürəyəyatımlı olur ki, muğamlarımıza, zəngin mahnu və təsniflərimizə yiyələnəsən, münasib şeir, qəzəl öyrənəsən. İş bununla da bitmir. Xanəndə musiqinin ahənginə, ritminə səsini-ruhunu qovuşdurmalıdır. Lazım gəldikdə qavalda bəhr də tutmağı bacarmalıdır.

***

Atam Hacı Hüsünün ifasından əxz etdiyi guşə və “nəfəs”ləri pəs səslə oxuyub mənə öyrədərdi. Burasını da deyim ki, Cabbar, Seyid böyük məktəb idi. Onlardan çox şey öyrənmişəm. Lakin ilk müəllimim İslam Abdullayevdir. Bir müddət onunla birlikdə çalıb-çağırılmışam. İlk dəfə oxuduğum isə “Segah” muğamı olub: on üç-on dörd yaşlarımda, İslam əminin məclisində.

***

“Segah”la bu sənətə bağlanmışam. “Segah” və “Qarabağ şikəstəsi” elə bilirəm mənə ömür yoldaşı olub. Elə ki, cavanlıq-ahıllıq yaşına çatdım, mübarizlik, nikbinlik ruhu qəlbimdə aşılıb daşdı. “Kürdü-Şahnaz”, “Mahur”, “Rast”, “Şur”, “Heyratı”, “Arazbarı” muğamlarına meyl saldım.

***

Hər muğamın, hər havanın öz ritmi olduğu kimi, öz nəbzi də var, gərək onu tutasan. Muğam, mahnı, təsnif insan ürəyi kimi canlıdır. Öz ahəngi ilə döyünür. Hər bir muğama uyğun ölçüdə qəzəl seçmək lazımdır. Bu sözün yaratdığı əhval da ahəngin seçilməsinə kömək edir.

Əvvəlcə muğam oxunan hər mahnıya təsnif deməzlər. Təsnif adlandırılan hava kökləndiyi muğamın ən azı iki şöbəsinə toxunur.

***

Canəli Əkbərovun çox gözəl, rəvan və yüksək diapazonlu səsi var. Bu səs həm bəmdə, həm də zildə rahat işləyir. O, muğamın bütün guşələrini məharətlə ifa edir. Onun oxuduğu "Heyratı", "Qarabağ şikəstəsi", "Çahargah" və başqa muğamlar çox xoşuma gəlir. Mən onun gələcəyinə inanıram.

***

Muğam heç zaman köhnəlməz, əksinə yenilənər. Muğamı nə qədər yaxşı oxusan, yaxşı da olar. Mən oxumuşam Rast, Çahargah, Şur, Orta Mahur, Kürdü-Şahnaz, Heyratı, Qatar. Mən bu mağamlarda çox yeniliklər etmişəm.

***

Dostum Səməd Vurğun "Dünya" qoşmasını mənə sağ ikən verməsinə bamayaraq müəyyən səbəblərdən mən onu sağlığında oxuya bilmədim. Ancaq öləndən sonra oxudum. Elə bil şair bu şeiri öz ölümünə əbədiyyət himni yazmışdı. Elə ona görə də şair həyatla vidalaşanda bütün Azərbaycan onu öz şeirinin misraları ilə son mənzilə yola saldı. İndiyə qədər üç böyük sənətkarı, üç adamı – Üzeyir bəyi, Bülbülü və Səməd Vurğunu bütün Azərbaycan beləcə torpağa tapşırıb. Bu insanlar haqqında onlar mənim dostum olub, deyər yaxşı adamdır demirəm. Ona görə deyirəm ki,

onların xalq üçün, ölkə üçün etdikləri hər kişinin işi deyil, ər kişinin işidir.

***

Mən muğamı ulu ustadlardan öyrənə-öyrənə, illərin çətin sınağından min bir əziyyətlə keçirərək, yad nəfəslərdən qoruyaraq gənc nəsillərə, bu günümüzdə gətirib çıxardım. Sizdən də bir təvəqqem var, bu ərməğanı qoruyun, gələcək nəsillərə olduğu kimi çatdırın.

Görkəmli şəxsiyyətlərin Xan Şuşinski haqqında dəyərli fikirləri

“Azərbaycan klassik xanəndəlik ənənələrinin layiqli davamçılarından biri olan Xan Şuşinski müstəsna fitri istedadı, geniş diapazonlu gur və məlahətli səsi, yüksək ifaçılıq mədəniyyəti sayəsində Azərbaycan muğam sənətini zənginləşdirmiş bir neçə muğama yeni xallar, guşə və şöbələr əlavə etmişdir. Onun ifasında səslənmiş muğam və xalq mahnıları əsl sənət inciləri kimi milli musiqi mədəniyyəti xəzinəmizə həmişəlik daxil olmuşdur. Öz 60 illik yaradıcılığı ilə Azərbaycan xanəndəlik sənəti tarixində özünəməxsus məktəb yaratmış Xan Şuşinski ölkəmizdə istedadlı ifaçılar nəslinin yetişdirilməsinə də böyük əmək sərf etmişdir.”

Heydər Əliyev,
*Ümummilli
lider*

***

“Xanda Həzrəti Davud ləni var!

Allahın iki böyük neməti var: səs və gözəllik. Allah hər ikisini Xana verib, ona görə də o, daha qabağa gedəcək.

Xan kimi yüksək zövqənən ifa edən ikinci bir xanəndə hələ ki, yoxdur.”

Cabbar Qaryağdıoğlu,
Xalq artisti

***

“İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov hələ gənc yaşlarında öz parlaq sənətinə görə xalq tərəfindən Xan Şuşinski adına layiq

görülmüşdür. Xan Şuşinskinin sənəti, sözsüz, Azərbaycan musiqisində böyük hadisədir. Bulaq tək saf və yumşaq səs, geniş diapazon, son dərəcə sərbəst ifa tərzii xanəndənin romantik görkəmi ilə uzlaşaraq həm tamaşaçılar, həm də dinləyicilərin ürəyində dərin iz buraxmışdır.”

Tofiq Quliyev,
Xalq artisti

***

“Qoca xanəndələr bulağın gözüdür, onlarda xəzinə vardır.”

Bülbül,
SSRİ Xalq artisti

***

“Çətin ağılım kəsir ki, Xandan sonra belə gözəl səsə malik xanəndə dünyaya gəlsin.”

Şəkili Ələsgər Abdullayev,
Xanəndə

***

“Mən çox oxuyan görmüşəm. Amma Xan kimi gözəl səslə xanəndə görməmişəm.”

Zülfü Adıgözəlov,
Azərbaycan SSR əməkdar artisti

***

“Göstər mənə elə bir xalq ki, mənim xalqım kimi muğamatıma bənzər bir musiqi yaratmış olsun. Buna şübhəsi olan Xan əmiyə qulaq assın.”

Xudu Məmmədov,
Geologiya-mineralogiya elmləri doktoru, professor

***

“Xan Şuşinskinin səşində olan tembr gözəlliyi heç kəsə olmayıb. İkinci belə səs yoxdur. Yeganədir! Xan Şuşinski böyük xanəndəydi. O ağızını açıb zil pərdədə bircə nəfəs vuranda bəs eləyirdi. O, “Mirzə Hüseyn” seğahının zilini oxuyanda ona qulaq asmaya bilməzdim. Yaxud “Əraq-Pəncəğah” oxuyanda, zil səşin o tembrini göstərəndə onu dinləməkdən doymaq olmurdu. Əlbəttə, o, əvəzsiz sənətkar idi. Şəxsiyyət idi. Cəmiyyətdə öz yerini layiqli yer tapmış, öz yerini bilən adam idi.”

Vasif Adıgözəlov,

Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı

***

“Xanın özü təmiz, sözü təmiz, səşi təmizdir. Xan Azərbaycan xalqının iftixarı, böyük Şuşa musiqi beşiyinin ləyaqətli övlədidir – sənətkarı, nəğməkarıdır. Xalqın səşi başı qarlı dağlarımızın sərt sıldırımlarından qopub çağlayan şəlalələr kimi çağlaya-çağlaya güclənir, hava dalğalarını öz sənət ecazkarlığı ilə doldurur, bir musiqi kainatı yaradır. Xanın xidmət etdiyi musiqi xalqımızın özü qədər mənən nəcibdir, zəngindir, əbədidir!”

Süleyman Rəhimov,

Xalq yazıçısı

***

“Azərbaycan muğam sənətinin tarixində Xan Şuşinskinin xüsusi yeri var. “Gözəl” sözü hər cəhətdən ona yaraşır. Mən ona ilk dəfə 1938-ci ildə Bakı filarmoniyasının səhnəsində qulaq asmışam. Bütün tamaşaçılar kimi, mən də ilhamlı, gözəl təsirli bir sənətin tilsiminə düşmüşdüm. Onun füsunkar cazibəsi nə qədər şirin, nə qədər dadlı idi. Sonralar da dönə-dönə bu sənətkarın gözəl sənətinin minlərlə adama necə yüksək zövq və ləzzət verdiyinin şahidi olmuşam. Onun sənəti klassik ənənələrə

əsaslanır. Xan bu ənənələrin ən gözəl və zəmanəyə uyğun olanlarını davam etdirib yaşatdığı üçün müasirlərin belə məhəbbətini qazanmışdır.”

Mirzə İbrahimov,

Xalq yazıçısı

***

“Xanın səşi Bakıya gözəl Qarabağ bulaqlarının zümməsini, çiçəklərinin ətrini, şəlalələrinin cəh-cəhini gətirirdi. Bu səs uzun illər bizə məhəbbət, səadət, hicran, vüsal mahnılarını yetirmişdir. Xan öz səşi ilə minlərlə sevgililərin şənliyində iştirak etmişdir. Xan oxuyarkən onun üzündə əzab əlaməti görməzsəniz. Bu, xanəndə üçün məziyyətdir.”

Süleyman Rüstəm,

Xalq şairi

***

“Azərbaycan xalq havalarını və klassik muğamlarımızı məharətlə ifa edən məşhur xalq xanəndəsi Xan Şuşinski milyonların sevimlisidir. Xanın səşi sözün əsl mənasında dağ çeşməsidir, coşğun şəlalədir. Onun zəngülələri uzun illərdən bəridir ki, ürəkləri fəth etmişdir. Mən deyərdim ki, Xanın səşi nadir vergidir. Qarabağın gözəlliklərinin, ahəngi, bülbüllərinin incə cəh-cəhləri onun nəfəsinin ahəngində öz təzahürünü tapır.”

Məmməd Rahim,

Xalq şairi

***

“Xan Şuşinskinin adı mənə 1929-1930-cu illərdən tanışdır. Onun görkəmli və şairənə simasını filarmoniyaya səhnəsində və başqa mədəniyyət ocaqlarında arabir görür və təkrarolunmaz, əvəzəilməz mələhətli səşini eşidər: “Ah, bizim nə gözəl oxuyamız, müğənnimiz, sənətkarımız varmış” deyərdim. Mən bir

də böyük sənətkarımıza ona görə minnətdaram ki, o, çox sevdiyim şairlərin-Füzulinin, Vaqifin, S.Vurğunun ürəkləri vəcdə gətirən, fəth edən misilsiz şeirlərinin ən gözəl ifaçısı və yaradıcısıdır.”

Osman Sarıvəlli,
Xalq şairi

***

“Xanın sənəti ilə şəxsiyyəti təcridolunmaz vəhdətdədir. Müğənni insani-məziyyətləri və ifaçılıq qüdrəti ilə ibrətamiz nümunədir.”

Səid Rüstəmov,
Xalq artisti

***

“Atalar gözəl bir söz deyib! Yaxşı qız atanın başını ucaldar, yaxşı oğul Vətənin. Xan Şuşinski dedikdə insanın gözündə Şuşa ucalır. O şuşalı olduğunu sübut etmişdir. Onun qiymətini vermək çox çətindir. “Rast”ı bir saata yaxın oxuyardı, görəndə ki, camaat doymur, yaxud yeni qonaqlar var oxumağını kəsməzdi. “Üzzal” eləyərdi, keçərdi “Xaric Segah”a. Xan Şuşinskinin böyüklüyü, gözəlliyi də bundadır.”

Habil Əliyev,
Xalq artisti

***

“Xan Azərbaycan xalqının çox sevdiyi xanəndələrdəndir. O, hələ gənclik illərində özünün gur və məlahətli səsi ilə fərqlənirdi. Muğamatı və xalq mahnılarını məharətlə ifa edən bir sənətkar kimi şöhrətlənmişdir. Məncə xanı bu qədər şöhrətləndirən təkcə məlahətli səsi deyil, bəlkə onun orijinal bir ifaçı olmasıdır. Xan muğamatı və xalq mahnılarını özünəməxsus bir ləhcə ilə oxuyur.

Muğam qanunları çərçivəsinə sığmayan bu sənətkar heç kimə bənzəmədiyi üçün daha çox sevilir.”

Həmid Araslı,
Əməkdar elm xadimi, akademik

***

Öz həyatını əvvəlcədən intixab etdiyi, ta uşaqlıq dövründən seçib bəyəndiyi sənətə bağlayan adamlar daima qaynar yaradıcılıq fəaliyyəti yaşayır, onların ürəkləri yaradıcılıq alovuyla isinir, onların qəlbi böyük ilham qüdrətilə çırpınır.”

Əfrasiyab Bədəlbəyli,
Xalq artisti

***

“Mən Xanı lap çoxdan tanıyıram. Belə səs mən başqasında nə görməmişəm, nə də eşitməmişəm. Bunnan başqa da bir söz deyə bilmərəm. İpək necədirsə, onun səsi də elə. Qızılı məhəngə çəkərlər onun səsi məhəngədən çıxır. Söz yox ki, o səs məndə olsa mən də tarı qoyub oxuyardım.”

Qurban Pirimov,
Xalq artisti, tarzən

***

“Xalq üçün sənəti sənətkar yaşadır. Xalq üçün yaxşı sənətkar qızıl xəzinəsinə bənzəyir. Çünki xalqın əsrlərdən bəri ürək qanı ilə yaratdığı sənət incilərini ən yaxşı sənətkarlar yaşadırlar. Xan Şuşinski məhz belə sənətkarlardandır. Xanın səsinə üstün cəhətlər çoxdur. Muğamlarımızın, xalq mahnılarımızın tərəvətini qoruyub saxlamaq və gələcək nəsillərə ötürmək hər sənətkara nəsib olmur. Bəlkə də çoxları bilmir ki, Xan özü bir neçə mahnının müəllifidir. Lakin hələ bir dəfə də olsun “müəllif” sözünü dilinə gətirməyib. “Şuşanın dağları”, “Al yanağında”, “Ay qə-

şəng ceyran”, “Ay gözəl” mahnılarını elə gözəl çilalayır ki, qüsur tutmaq olmur.”

Bəhram Mənsurov,
Xalq artisti

***

“Xanın səsinə bərabər gur və məlahətli səs özündən əvvəl olmayıb, aqlım kəsmir sonra da ola. Belə səsi Allah hər adama vermir.”

Sara Qədimova,
Xalq artisti

***

“Xan orta, zil, bir sözlə bütün pərdələri şüşə kimi təmiz oxuyurdu. Onun səsinə bənzəyən səs olmayıb, bu gün də yoxdur. Məgər ona pərəstiş etməyən vardı?! Ona hamı pərəstiş edirdi. Sənətinin heyranları hədsiz çox idi. Muğamsevən ağsaqqallar Bakının kəndlərindən filarmoniyaya Xana qulaq asmağa gələr, oxumasından zövq alardılar. Xan əminin adı olan yerdə böyük qələbəlik olardı.”

İslam Rzayev,
Xalq artisti

***

“Xan sözün həqiqi mənasında canlı ensiklopediyadır. Çox təəssüf ki, bir çox gənc müğənnilərimizin ifasında qüsur olsa da zəngin Xan məktəbindən öyrənmək əziyyətinə qatlanmışlar. Yalnız sənətin nə olduğunu dərk edən ifaçılıq yolunda hər cür məhrumiyyətlərə qatlaşanlar sənət zirvəsinə qalxıb, xalqın sevimlisi olar. Xan bax belələrini görəndə sevinir. Mən ömrümdə iki nəfərə köməkçi olmuşam. Bülbülə, bir də Xan əmiyə. Bülbül mahnıların və muğamların əvəzsiz ifaçısı idi, ondan çox şey öyrənmişəm. Xan əmi ayrı aləm idi, böyük sənətkar idi. Az,

amma mənalı danışardı. Özü adamın səhvini deməzdi, amma elə ki, ondan soruşurdun ki, Xan əmi, bu muğamın filan şöbəsinə necə oxuyum, filan muğama necə ayaq verim, hansı təsnifi oxuyum, o saat səni öyrətməyə hazır idi. Xan əmi ilə hansı kənddə, hansı obada olmamışam?! Nə qədər konsertlər vermişik onunla. Xan əmi ilə “Ay gözəl”, “Yaylıgım” duetlərini oxumuşam, həmişə də ustalıqına, səsinə heyran olmuşam.”

Şövkət Ələkbərova,
Xalq artisti

***

“Xan Şuşinski muğamların canlı ensiklopediyasıdır. Onunla Şəkiddə, Bərdədə, Tovuzda, Qazaxda, Gədəbəydə qastrol səfərlərində olmuşam. O, tək-cə böyük müğənni deyildi, həm də ləyaqətli şəxsiyyət idi. Bu günə kimi Xan əmi haqqında kimdənsə mənfi söz eşitməmişəm. Xan əminin səhnəyə gəlişi, elə bir ağız oxumağı bizim xalq üçün bəs idi. Çünki o korifeydi.”

Elmira Rəhimova,
Xalq artisti

***

“Mən 20-ci əsrdə Xan əminin oxu tablosunu Səməd Vurğun qədər əzizləyirəm. Səməd Vurğun şeirdə, Xan əmi ifadə novatorluq edib. Xan əmin üslubunu qoruyan bir ifaçı kimi mən bunu tam məsuliyyətimlə deyirəm: Xan əminin səmindən, oxu modelindən hamı bəhrələnilib. Onun oxuduğu “Simayi-Şəms”, “Heyratı”, “Arazbarı”, “Qarabağ şikəstəsi” hamı üçün örnək olası qəbul olunmuş modeldir. Xan əminin oxuduğu “Qaçaq Nəbi”də Nəbinin rəsmi çəkilib. İgidlik, sərkərdəlik rəmzidir bu. Məh buna görə Xan əminin ifasında, ifaçılıq dəsti-xəttindəki konkretlik bizə örnək olmuşdur.”

Canəli Əkbərov,
Xalq artisti

***

“Xan səsi, sənəti və görkəmi ilə mənim üçün əlçatmaz zirvə idi. O, sağlığında nağıllaşmış, əfsanələşmiş, abidələşmişdi. Bakıda Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı dəyişməz olduğu kimi Xan Şuşinski də elə dəyişməz qala idi. O, ümumxalq məhəbbəti qazanmışdı. Bunun ilk səbəbi onun misilsiz səsi, böyük sənəti, sənətkarlığı, ikinci səbəbi yüksək ədəb-ərkan, mədəniyyət sahibi olması idi. Səsi, sənəti Allahın lütfü ilə qazanmışdır. Allah seçimində səhv etmir, necə ki, Peyğəmbərimizi seçib, eləcə də böyük, ulu sənətkarımızı seçib. Bu qəbildən qüsursuz bir səsi pak adama - Xana vermişdir.”

Telman Xurşudoğlu Əliyev,
Texnika elmləri doktoru, akademik

***

“Xəyalımda, ruhumda bir Xan yaşayır. Çox az gün olar ki, ona qulaq asıb baldan şirin səsini qətrə-qətrə ruhuma hopdurmuyam. Mənə o səs qədər doğma, o səs qədər əziz, lal duyğularımı onun qədər həssas ifadə eləyən başqa heçnə yoxdur. Köksümdə Xanın səsilə dolu muğam adlı böyük bir dünya var və mən o dünyanın sonu görünməyən ağappaq cığırıyla üz tutub gedirəm. Bu cığırla hələ nə qədər yol gedəcəyimi bilmirəm. Bircə onu bilirəm ki, o məni şəfqətə, məhəbbətə, ucalığa aparır.

Zamanında Xanla bağlı kiminlə söhbət etdimsə, ancaq xoş sözlər eşitdim, heyranlıq duydum. Onun haqqında xatirə söyləyənlərin hamısı bir birindən xəbərsiz: “O bu dünyaya Xan gəldi, Xan da getdi” dedilər. Bu sadə kəlmələr qədər Xan Şuşinski xarakterizə edən ikinci bir ifadə yoxdur. Çünki dünyaya xan kimi gəlib dünyadan xan kimi köçmək hər kəsin işi deyil. Gözəl səsin də olar, şən-şöhrət sahibi də ola bilərsən amma şəxsiyyətin qüsurlu, adamlığın yavandır, heç zaman el-oba məhəbbəti qazana bilməyəcəksən. Dünyaya nə qədər xanlar gəlib-gedib, amma onların heç biri Xan qədər sevilməyib. Adı el

yanında Xan qədər uca tutulmayıb. Çünki Xan Şuşinski digər xanlardan fərqli olaraq, şəhərlər, qalalar tutmayıb, insan ömrünə qiyməyib. O öz səsilə milyonlarla insanın könlünü fəth edib.”

Mustafa Çəmənli,
Əməkdar mədəniyyət işçisi, nasir, publisist

***

“Xan səsinə millətin sərvəti kimi baxdığından həmişə bu avazın üstündə əsirdi. Cavan xanəndələrə də tövsiyə edirdi ki, həmişə səsinizi qoruyun. Dilinə soyuq su vurmazdı, amma Şuşanın bulaq suyundan nə qədər desən içərdi və təsdiqləyərdi ki, Allahın soyutduğu bu suyun nə boğaza, nə sinəyə heç bir zərəri yətməz ki, faydası var.

Istər Bakıya birdəfəlik köçüb gəldiyi cavanlıq vaxtlarında, istər Azərbaycanın dörd bucağında tez-tez toylara dəvət edildiyi, radioda, televiziyaadakı çıxışları ucbatından vaxtının çox qıt olduğu sonrakı illərdə, istərsə də yaşlanıb kövrəkləşdiyi çağlarda Şuşa həmişə onu çəkirdi. Xan Şuşaya çox borclu idi, Xanı Xan edən Şuşanın havası, suyu, göyçəkliyi olmuşdur.

Xanın “O olmasın, bu olsun”dakı qısaca “Şahnaz”ı muğam tariximizin, ifaçılıq sənətimizin ən misilsiz incilərindəndir. Bu filmə saysız dəfə baxıb doymadığımız kimi, Xanın oradakı zəngülələrinə də hər dəfə yenidən vurulmamaq mümkün deyil.”

Rafael Hüseyinov,
Akademik, filologiya elmləri doktoru

***

“Sənət gülüstanımızın qocaman bülbülüdür Xan!”

***

Xanın nəinki oxumağı, boy-buxunu, yerışı də bir aləm idi. O, Qarabağın bütün gözəlliklərini səsinə hopdurmuşdu.”

Əbülfət Əliyev,
Xalq artisti

***

“Xanın xalq arasında böyük müvəffəqiyyət qazanmasına səbəb onun yalnız geniş səs diapazonuna malik olması deyil, eyni zamanda Azərbaycan klassik musiqi və mahnı mədəniyyəti ilə geniş xalq kütlələrini tanış etməsidir. O, xalq xanəndəliyini yüksək sənət dərəcəsinə çatdırmışdır.

Əgər Qaryağdıoğlu xanəndəlik sənəti tarixində “Orta mahur”un misilsiz ifaçısı olmuşsa, Xan Şuşinski “Mahur-hindi” ustası kimi ad-san qazanmışdır. Xan muğamın bir şöbəsindən digərinə keçəndə bülbül kimi cəh-cəh vurmaqla öz məlahətli səsilə hamını heyran edirdi.

Hər dəfə Xanın səsini eşidərkən Qarabağın 30-cu illərinin insanı vəcdə gətirən şən məclisləri, toy-düyünləri yada düşür. O zaman toylar çox mənalı keçərdi. İndi çox təəssüf edirəm ki, nə Xanın ifası, nə də Abutalıbın çalması var.”

Firudin Şuşinski,
Əməkdar incəsənət xadimi

“Xanın oxuduğu “Qarabağ şikəstəsi” səsdə Qarabağ möcüzəsi idi. Hələ mən Qarabağ deyilən məkanı görməmişdim, amma bu səsdəki seyr yaddaşımda əbədi bir Qarabağ obrazı yaratmışdı...”

Vaqif Yusifli,
Əməkdar mədəniyyət işçisi,
Filologiya elmləri doktoru

***

“Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski muğam dünyamızın kəhkəşanında parlaq işıq saçan ulduzlardan biri idi. Onun sənəti və şəxsiyyəti alimlərimizin, xüsusən musiqişünaslarımızın tədqiqat obyektinə olmağa çoxdan layiqdir.

Çox gözəl demişlər ki, şair, alim, bəstəkar, müğənni olmaya

da bilərsən, lakin vətəndaş olmağa borclusan. Xoşbəxtlikdən Xan həm böyük sənətkar, həm də böyük vətəndaş idi.”

Cahid Quliyev,
Fəlsəfə elmləri doktoru, professor

***

“Xan Şuşinskinin sənəti ölməzdir, əbədidir. Nə qədər ki, muğamlarımız, təsnif və xalq mahnılarımız yaşayır, bu böyük sənətkar da yaşayacaqdır. Xan Şuşinskinin adı musiqi tariximizin salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılmışdır.”

Yaqut Abdullayeva,
Əməkdar artist

Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeirlər**Xan Şuşinskiyə**

Ey könül! Min namə yaz bir gülzarın eşqinə,
Can evindən seyrə çıx bir xoş gülzarın eşqinə!

Hansı rəssamın əlilə canlanır dünya evi?
Hər çəmən min qönçə açmış növbaharın eşqinə!

Gəl, gəl, ey sevdalı bülbül, gəl gəzək gülşənləri,
Sən gülün eşqilə dilən, mən də yarın eşqinə!

Məcnun öz şurilə çox da aləmə səs salmasın,
Hansı namərd can əsirgər bir nigarın eşqinə?

Gün keçir, dövrən keçir... Öz hökmünü vermiş zaman,
Ney tutulsun, badə gəlsin ruzigarın eşqinə!

İnsan oğlu can verər pərvanə tək atəşlərə,
Düz sözün, düz ilqarın, düz etibarın eşqinə!

Vurğunun öz aləmi, öz qəlbi, öz ilhamı var,
Mehri-ülfətdən yaranmış bir diyarın eşqinə!

**“Azərbaycan”
(Şeirdən bir hissə)**

Könlüm keçir Qarabağdan,
Gah bu dağdan, gah o dağdan;
Axşamüstü qoy uzaqdan
Havalansın Xanın səsi,
Qarabağın şikəstəsi!

Gözəl Vətən! Mənan dərin,
Beşiyisən gözəllərin.
Aşıq deyər sərin-sərin,
Sən günəşin qucağısan,
Şeir, sənət ocağısan!

Səməd Vurğun,
Xalq şairi

***

Xanın səsi

Bir yolla axışan səslər bir deyil,
Dünyada meh, külək tufan səsi var.
Naşı uşağa da çoxdan sirr deyil,
Dünyada bulaq, çay, ümman səsi var.

Tacir çanaq-çanaq dürr quylayanda,
Xanəndə özünü səsiylə öyüb.
Dövrən neçə-neçə səs paylayanda,
Xanın qapısını zil səslə döyüb.

Xan lovğalanmayıb bəs aləmində?
Yox! Yox! O, nə məğrur, nə lovğa olub.
Oxuya-oxuya səs aləmində,
Ümman dönəcək bir dalğa olub.

Xanın kürəyini tufan döyəndə,
 Ürəyi ilhamla isidilibdir.
 Özü Şuşamızda nəğmə deyəndə,
 Səsi Bakımızda eşidilibdir.

O, sonra Bakıda nadir səsiylə,
 Gah muğam oxuyub, gah da ki, şərqi.
 Bahar şimşəyindən qadir səsiylə,
 Ölüm yuxusundan oyadıb şərqi.

Gah olan sənətlə vədələşibdir,
 Onu qorumaqçün kiprikləşibdir.
 Haçan danışibdir, sadələşibdir,
 Haçan oxuyubdur, müdrikləşibdir.

Əli Tudə,
Şair

***

Xan çox yeri görübdür,
 Xan çox yeri gəzibdir.
 Səsini muncuq kimi
 Çəmənələrə düzübdür.
 Gəzib Mili, Muğanı,
 Gəzib Azərbaycanı.
 Xoş səsi zəngüləsi,
 Bürüyübdür hər yanı.
 Yenə Şuşaya gəlib,
 Xan Şuşada oxuyur.
 Köksündə nəğmə olur,
 Bu yerlərin havası.
 Ən böyük səhnəsidir,
 Uca Şuşa qalası.

Ramiz Heydər,
Şair-dramaturq

***

Sən oxu

Sən oxu, səsini eşitsin ellər,
 Ləhcənə vurğunam, inan, Xan əmi.
 Sənət beşiyidir bu ana torpaq,
 Fərəhlə ömr edir, insan, Xan əmi.

Sənin də ömrünə sevinc pay düşüb,
 Göylərin payına ulduz, ay düşüb,
 Elə bil çöllərə kələğay düşüb,
 Uca zirvələrdə duman, Xan əmi.

Duyan ürəklərin iftixarısan,
 Seyidin, Cabbarın yadigarısan.
 Xalqımın sevimli sənətkarısan,
 Dünya qədər bəxtiyarsan, Xan əmi.

Şəmsiyyə Həsənzadə,
Şairə

***

Gözəl Qarabağa onda get ki, sən
 Yaşıl yamaclarda yüz canan olsun.
 İsa bulağında, Cıdır düzündə
 Səsi dağ çeşməsi dostum Xan olsun.
 Çal-çağır başlasın, süfrə açılsın,
 Əlvan çəmənlərdə canhacan olsun.
 Qulaq as Qarabağ şikəstəsinə,
 Xəyalının yeri asıman olsun.
 İlk bahar çağında səni cəzb edən
 Mənim bu yazdığım gülüstan olsun.
 Xəbərini yoxdursa cənnət diyardan,
 Sənə yol göstərən bu dastan olsun.

Onun qəhrəmanı iftixarımız
Xan qızı, şairə Natəvan olsun.

Məmməd Rahim,
Xalq şairi

***

Sevgilim
(şeirdən bir parça)

Oxusun elimin zəfər nəğməsi,
Vahidin qəzəli, Xanın xoş səsi.
Yenə də bəzəsin bizim məclisi,
Şərbət bir tərəfdən, çay bir tərəfdən.

Əliğa Vahid,
Şair

***

Şişənin saysam əgər minlər ilə bülbülü var,
Musiqi gülşəninin türfə açılmış gülü var.
Var iki bülbülümüz: Xan, birisi Bülbüldür,
Hər biri ölkəmizə gül, həmi də bülbüldür.

Mirzə Xosrov Axundov,
Şair

***

Heyrət

Bir heyrət bürüyüb məni bu yerdə,
Dolmuş izdihamla Fəxri xiyaban
Tabutu çiyində, səsi efirdə
Susan da Xan idi,
Oxuyan da Xan...

Nəriman Həsənzadə,
Xalq şairi, Heydər Əliyev mükafatı laureatı

***

Xan nəvəsi-Şuşalı Xan!
(ixtisarla)

Ustad yaşın 110 oldu
Nə başlanğıc, nə son oldu.
Ömür payın don-don oldu.
Unudulmaz belə insan,
Xan nəvəsi-Şuşalı Xan!
Ad qoydular-İsfəndiyar,
İslam səni “Xan” haylayar.
Səsin gəzdi diyar-diyar
Sevdi səni bütün cahan,
Xan nəvəsi-Şuşalı Xan!
Bir Xan yetişdi Təbrizdə,
Doğuldu bir Xan da bizdə.
Xan ilə Xan üzbəüzdə
çaldı “Bayatı-İsfahan”,
Xan nəvəsi-Şuşalı Xan!

Fəxrəddin Meydanlı,
Şair

***

Vaqifi coşdurub min həvəs verdin,
İslama, Bülbülə, Xana səs verdin,
Neçə xanəndəyə xoş nəfəs verdin,
İlham mənbəyisən duyana, Şuşa.

Mustafa Fətəliyev,
Şair

***

Dağların başında məskən salıbdır,
Səsi tutub asımanı Şuşanın.

Min il keçsə ürəklərdə qalacaq,
Cabbarı, Qurbanı, Xanı Şuşanın.

Həbib Məmmədov,
Şair

***

Oxuyur Xan
(ixtisarla)

Azərbaycan muğamları
Bu torpağın
Nəğmə dili, söz dilidir,
Bu bəstəkar, bu nəğməkar
Elimizin dünyamızı
Heyran edən gözəlidir.
Elə dünya gözəli ki,
Heç yanda yox bərabəri,
Anası el məhəbbəti,
Atası el dühasıdır,
Bu gözələ həsrət qalsam
Qəlb ot tutub yanasıdır.
Şux qamət "Rast"dır onun,
"Heyratı"dır həyəcanı,
Hissləri "Çahargah"dır
Əlinin hənası "Mani".
"Zabul"la "Şur" hörükləri,
"Şüştər" nişan üzüyüdür,
"Bayatı"sı təsnifləri
Libasının bəzəyidir.
"şahnaz" vüsal sevincidir,
"bayatı-kürd" dərdi-qəmi.
Bir məhəbbət dastanı var
"Şiraz bayatı"sı kimi.

"Mahur" çeşmə gözlərinin
Qüdrət çəkən zil sürməsi,
Yanağının inci xalı
Onun "Kəsmə Şikəstə"si.

Şahlar Baba,
Şair

***

"Segah", "Şikəstə" ilə döyünən ürək

Dedilər Xan köçdü bu gün dünyadan,
Başı qar yataqlı məğrur dağ köçdü.
Mən onda göürdüm eli-obanı,
Gözümdə nəğməli Qarabağ köçdü!

Susdu xalqı ilə öyünən ürək,
Çahargah üstündə döyünən ürək,
Muğamla dillənib, hey dinən ürək,
Bülbülü kirmiş güllü bağ köçdü.

Qıydı qoca dünya Xan bülbülünə,
Şöhrət bülbülünə, şan bülbülünə.
Yan vətən oğluna, yan bülbülünə,
Nəğməli yurdundan təmtəraq köçdü.

Dəfn etdik torpağa böyük sənəti,
Cahana sığmayan şanı-şöhrəti,
Bu kədər, ayrılıq əydi Şövkəti,
Dərdli sinəsinə çarpaz dağ köçdü.

Şövkət Məmmədova,
SSRİ Xalq artisti

***

Xan Şuşinski

Göy üzünün, qeyb aləminin
 eşqinin səsi, zümzüməsidə muğam...
 göy üzünün qəlbindən gəlir muğam.
 muğamlardan doğulmuşdu
 muğamın Xanı,
 qəlbimizin dünyasının ədəbi, ərkanı
 Xan Şuşalı adlı
 bir insanlıq mizanı
 muğamı nizam verən
 onun əməllərinə, ömrünə.
 muğamdan doğulurdu
 qüruru, duruşu, yerışı, sözü.
 qəlbi muğamlara
 göy üzünə köklənmişdi
 göy üzünün diliylə danışdı
 danışdığı yerdə hərdən
 qəlbini alıb aparan
 muğamlara qarışırdı...
 əlinə qaval alıb
 muğam oxuyanda, qavala axırdı
 qəlbinin döyüntüsü
 dünyanın qəlbindən axırdı
 hər kəlməsi,
 Qarabağ şikəstəsi.

Əhməd Qəşəmoğlu,
Şair

***

Xan oxuyanda

Bir məsəl yaranıb el arasında,
 Oxunur hər yerdə dil arasında,
 Deyirlər bülbüllə gül arasında
 Məhəbbət yaranır Xan oxuyanda.

Böyük arzularla yaşayır insan,
 Ayrıla bilməyir öz dünyasından.
 Şairin sevdidi söz dünyasından
 Şeiriyət yaranır Xan oxuyanda.

Xalqımız doymayıb Xanın səmindən,
 Ürəyə od salan zənguləsindən,
 Tar ilə kamanın təranəsindən
 Ülvüiyət yaranır Xan oxuyanda.

Səbahəddin Rüstəmov,
Şair

***

Qarabağ

Vaqiflə durub qoşa,
 Hər yanı bir tamaşa.
 Nəğməsən başdan-başa,
 Şirin sözüm Qarabağ.

Ucalsın Xanın səsi,
 Bülbülün xoş nəğməsi.
 Alışsın dağ laləsi,
 Odum, közüm Qarabağ

Zivər Ağayeva,
Şairə

***

Musiqi məskəninin həm zilisən, həm bəmisən,
Şaqrəq səsin havalandı-təranələr aləmisən!

Nəfəsin naləsidir uzaq-uzaq əsrlərin,
Sən incə ürəklərin həm kədəri, həm dəmisən.

Ruhuma qanad verir həzin "Rast"ın, şirin "Şur"un,
Qarabağ çöllərinin bülbülüsən, şəbnəmisən.

Cabbarın zənguləsi rübabında daim yaşar,
Könlümün iftixarı, şeir-sənət həmdəmisən.

Muğamat bağçasının mahir olan bağbanısan,
Məhsulu tükənməyən tər sünbüllü bir zəmisən.

Neçə xanəndənin ustadı oldun, a kişi,
Qəlbim rıqqətlə vurur, sən Seyidin görkəmisən.

Sən oxu mən eşidim, ilhamım tüğyan eləsin,
Şair könüllərin dərmanısan, məlhəmisən.

Bəzi təqlidçilərin zövqünə rişğənd edirəm
Onlara gülənlərin ən böyüyü, möhkəmisən.

Sadiqin arzusudur - gəl Şuşaya mehman kimi,
Cavansan, incimə, lakin həmişə Xan əmisən.

İsrafil Əbilov (Sadiq),
Şair

***

Ay uçan durna, bir xəbər gətir,
Tarixlər şahidi Cıdır düzündən.
Sarı babamdan, Bağırqanımdan,
Xəzinə qayanın məğrurluğundan.

De ki, nəyə çək göylərə, yaralı bülbül,
Koroğlu harayı qalxısın səmaya.
Köksün qan olsa da, şair Natavan,
Haray sal ellərə, dağlar gözəli.

Üzeyir sinəsi güllələnibdir,
Cabbarın naləsi ərşə qalxıbdir
Xan əmi dumana, çənə düşübdür,
Nəvvab, Seyid sənəti dona düşübdür.

İlduzə Bəykişiqızı
Şairə

I HİSSƏ

1. ƏSƏRLƏRİ

1.1. Azərbaycan Milli Kitabxanasında qorunub saxlanılan
Xan Şuşinskinin ifa etdiyi əsərlərin səsyazmaları

1. **Mahur:** [muğam] / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Quliyevin başçılığı ilə Xalq Çalğı Alətləri Ansamblı. – Qramval №1715.

2. **Segah;** Çoban bayatı; Xaric segah / ifa ed.: Xan Şuşinski; Hacı Məmmədov-tar. – Qramval №1715.

3. **Şur:** [Azərbaycan klassik musiqisi söz. Məmməd Rahim] / ifa ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №120.

4. **Şur;** Sarənc: [Azərbaycan klassik musiqisi söz. Füzuli] / ifa ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №120.

5. **Qara tellər:** [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №00012589

6. **Azərbaycan muğamları və musiqisi:** Bağda sarmaşıq, Bəstəniqar təsnifi, Ay qəşəng ceyran, Yaxan düymələ / ifa ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №512.

7. **Orta Mahur muğamı, Bilmədin** / ifa ed.: Xan Şuşinski; mus.: S. Rüstəmov; söz.: Ə. Səfərli; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №512.

2005

8. **Şur; Şahnaz; Rast** / ifa ed.: Xan Şuşinski: [Elektron resurs] // Qarabağ xanəndələri. – Bakı, 2005. – 24 elektron. opt. disk. – CD № 8.

2013

9. **Rast (1954)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; ATR Xalq Çalğı Alətləri Orkestri; S. Rüstəmov-dirijor; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Qarabağ xanəndələri (kişilər): CD№8: I albom. – 2013. – 25:18 dəqiqə.

10. **Şahnaz (1956)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar, H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): I albom. – 2013. – 5:49 dəqiqə.

11. **Şahnaz (1956)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Qarabağ xanəndələri (kişilər): CD№8: I albom. – 2013. – 5:49 dəqiqə.

12. **Şur (1958)** / ifa ed.: Xan Şuşinski: ATR Xalq Çalğı Alətləri Orkestri; S. Rüstəmov-dirijor.; A. Cavanşirov-tar, H. Mirzəliyev-kamança // Qarabağ xanəndələri (kişilər): CD№8: I albom. – 2013. – 25:44 dəqiqə.

13. **Şur (1958)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; ATR Xalq Çalğı Alətləri Orkestri; S. Rüstəmov-dirijor; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): I albom. – 2013. – 25:44 dəqiqə.

2015

14. **Mahur-Hindi (1950)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar, H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): IV albom. – 2015. – 17:06 dəqiqə.

15. **Orta Mahur (1950)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): IV albom. – 2015. – 09:23 dəqiqə.

16. **Rast (1954)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): I albom. – 2015. – 25:18 dəqiqə.

17. **Şahnaz (1956)** / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): I albom. – 2015. – 5:49 dəqiqə.

18. Şur (1958) / ifa ed.: Xan Şuşinski; ATR Xalq Çalğı Alətləri Orkestri; S. Rüstəmov-dirijor; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): I albom. – 2015. – 25:44 dəqiqə.

19. Zəbul-Segah (1950) / ifa ed.: Xan Şuşinski; A. Cavanşirov-tar; H. Mirzəliyev-kamança // Azərbaycan xanəndələri (kişilər): IV albom. – 2015. – 23:47 dəqiqə.

1.2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Səs Yazıları Arxivi

1.2.1. Qramvallar

20. Ay gözəl (1953): [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova; müş. ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan radiosunun instrumental ansamblı. – Qramval №21915-16. – Arxiv № 3.

21. Bəstəniqar təsnifi (1956), Ay qəşəng ceyran (1960): [xalq mahnıları] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №34699-34700. – Arxiv №577.

22. Dedim bir busə ver, Yaxan düymələ (1960): [xalq mahnıları] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №34689-90. – Arxiv № 1017.

23. Heyratı (1953) / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərliyi ilə instrumental ansamblı. – Qramval №21927. – Arxiv №973.

24. Kürdü-Şahnaz (1954) : [muğamdan bir parça] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: tar, kamança. – Qramval №23295-96. – Arxiv №106.

25. Qara tellər (1945): [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – Qramval №00012589-90. – Arxiv №105.

26. Qarabağ şikəstəsi (1946): söz.: Səməd Vurğun; mus.: Xan Şuşinski / if.ed.: Xan Şuşinski; müş. ed.: Xalq Çalğı Alətləri ansamblı. – Qramval №13621-13651. – Arxiv №103.

27. Qara tellər (1960): [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – Qramval №12589-90. – Arxiv №1433.

28. Qızıl gül (1951): mus.: Soltan Hacıbəyov / ifa ed.: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova. – Qramval №20719. – Arxiv №808.

29. Qızıl gül (1952): mus.: Soltan Hacıbəyov; söz.: Məhərrəm Əlizadə / ifa ed.: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova; müş. ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərliyi ilə instrumental Xalq Çalğı Alətləri ansamblı. – Qramval №21679-80. – Arxiv № 17.

30. Mahur muğamı (1945) / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərlik etdiyi instrumental ansamblı. – Qramval №12085-86. – Arxiv №748.

31. Mahur muğamı, Qarabağ şikəstəsi (1946): söz.: Səməd Vurğun / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü; tarda Hacı Məmmədov. – Qramval №13616-13621. – Arxiv №1895.

32. Mirzə Hüseyn Segahı (1946): söz.: M. Rahim / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş. ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13619-20. – Arxiv №113.

33. Naz-naz, Qara qız (1954) / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş. ed.: tar, kamança. – Qramval №23428-29. – Arxiv №104.

34. Nə halətdir; Girdim yarın baxçasına (1954): [xalq mahnıları] / ifa ed.: dəfədə Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №21484-85. – Arxiv №111.

35. Orta Mahur muğamı: söz.: Səid Rüstəmov; Bilmədim: söz.: İslam Səfərli; Bağda sarmaşiq: söz.: Məmməd Rahim; Bəstəniqar təsnifi, Ay qəşəng ceyran, Yaxan düymələ, Dedim bir busə ver (1961) / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №6389-90. – Arxiv №643.

36. Rast (1946): “Əraq” şöbəsi: söz.: Əlağa Vahid; Şikəstəyi fars: söz.: Məmməd Rahim / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13612-13. – Arxiv №108.

37. Rast (1946): “Uzlar” şöbəsi: söz.: Məmməd Rahim, “Pəncəgah” şöbəsi: söz.: Süleyman Rüstəm / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: üçlük. – Qramval №13614-15. – Arxiv №107.

38. Rast, Vilayəti (1946): söz.: Ə. Vahid; Maye rast: söz.: Füzuli / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13610-11. – Arxiv №112

39. Şur, Maye (1946): söz.: Süleyman Rüstəm; Şikəsteyi fars: söz.: M.P.Vaqif / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13632-33. – Arxiv № 109.

40. Şur, Maye Şur (1946): söz Füzuli, Şur Şahnaz: söz Səməd Vurğun / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13630-31. – Arxiv № 110.

41. Şur, Maye Şur, Şur Sarənc (1946): söz.: M. Füzuli / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13630-35. – Arxiv №312.

42. Şur, Simayi-Şəms: söz.: Məmməd Rahim; Şur Sarənc: söz.: Füzuli (1946) / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13634-35. – Arxiv №1896.

43. Şur, Şur Şahnaz: söz.: Məmməd Rahim / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13631-1364. – Arxiv №1895.

44. Yaylıgım (1952): [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova; müş. ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərliyi instrumental ansambl. – Qramval №21557-58. – Arxiv № 14.

1.2.2.CD-lər

45. 1.Mahur muğamı; 2. Mirzə Hüseyn Segahı; 3.Şahnaz muğamı; 4. Şur; 5.Rast muğamı; 6. Orta Mahur, 7.Qarabağ şikəstəsi / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: tar və kamança // CD. – 2001. – Arxiv № 29.

46. Şuşanın dağları, Süsən sünbül, Qarabağ şikəstəsi, Heyratı, Naz-naz / ifa ed.: Xan Şuşinski: [“Axşam görüşləri”

radioveriliş: Xalq artisti Cənəli Əkbərov Xan Şuşinski haqqında xatirələrini danışır] // CD. – Arxiv № 47.

1.2.3.Maqnitafon lent yazıları

47. Naz-naz: [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü.

48. Rast muğamı / ifa ed.: Xan Şuşinski, Hacıbaba Hüseynov, Bakir Həşimov. – 10.02.1976. – 25:20 dəqiqə – Arxiv № 3048.

49. Segah muğamı / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərliyi ilə Xalq Çalğı Alətləri ansamblı. – 28.02.59. – 13:40 dəqiqə

50. Heyratı muğamı / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: Əfrasiyab Bədəlbəylinin rəhbərlik etdiyi instrumental ansambl. – 12.10.59. – 03:38 dəqiqə – Arxiv № 4837.

51. Ay qəşəng ceyran: [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: üçlük. – 05.04.60. – 03:13 dəqiqə – Arxiv № 4838.

52. Heyratı / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: instrumental ansambl. – 1959. – 06:20 dəqiqə – Arxiv № 4839.

53. Səslər muzeyi (radiojurnal): [Xanəndələrin ifaçılığı haqqında Xan Şuşinskinin fikirləri] / müəllif İntiqam Mehdiyev. – 28.12.1979. – Arxiv № 5220.

1.2.4.Radio verilişləri

54. Xan Şuşinskinin anadan olmasının 70 illiyinə həsr edilmiş təntənəli gecə: çıxış edirlər: Əfrasiyab Bədəlbəyli, Ramiz Heydər, Vasif Adıgözəlov, Nəriman Həsənzadə və başqaları. Gecənin bədii hissəsində iştirak edirlər: Əbülfət Əliyev, Sərvər İbrahimov, Hacı Məmmədov, Yaqub Məmmədov, Sara Qədimova və Xan Şuşinski; müş. ed.: “Azərbaycan təranələri” Xalq Çalğı Alətləri ansamblı; bədii rəh.: Ağası Məşədibəyov. 30.12.1971. – 1:43:25 dəqiqə – Arxiv № 1535.

55. Muğam: [musiqili radioverilişi]: iştirak edirlər: əməkdar artist: Soltan Nəcəfov, Xalq artisti: Xan Şuşinski, Hacıbaba Hüseynov və b. // Verilişin müəllifi Arif Məmmədov və jurnalist Möhbəddin Səmədov; aparıcı Aydın Qaradağlı. – 28.02.76. – 55:00 dəqiqə.

56. Heyratı ritmik muğamı, İrəvanda xal qalmadı, Şuşanın dağları, Qaçaq Nəbi: [Azərbaycan Xalq artisti Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş konsert-çerək] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: instrumental ansambl. – 18.09.76. – 56:10 dəqiqə.

57. “Alma-almaya bənzər” xalq mahnısı: [Azərbaycan Xalq artisti Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş konsert-çerək] / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: instrumental ansambl // Verilişin müəllifi: Rafael Hüseynov. – 09.12.1976. – 40:00 dəqiqə.

58. Xan Şuşinskinin xatirələri: [Xanəndə İslam Abdullayev haqqında]. – 03.06.78. – 02:00 dəqiqə.

59. Nəğməli ömürlər: [radioveriliş]: Ay qız kimin qızısan / ifa ed.: Xan Şuşinski; müş.ed.: instrumental ansambl. – 01.07.78. – 02:00 dəqiqə. – Arxiv № 4235

60. Nəğməli ömürlər: [radioveriliş]: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski ilə müsahibə: [veriliş X. Şuşinskinin 77 illiyinə həsr olunmuşdur] // müsahibəni apardı: Rafael Hüseynov. – 17.08.78. – 25:00 dəqiqə. – Arxiv № 4349.

61. Muğam: [muğam ifaçılığına həsr olunmuş radiojurnal] / iştirak edirlər: Xan Şuşinski, Bəhram Mənsurov, Hacıbaba Hüseynov, Mütəllim Mütəllimov, Soltan Nəcəfov, İslam Rzayev və b. – 24.01.79. – 06:00 dəqiqə. – Arxiv № 4349.

62. Nəğməli ömürlər: [radioveriliş]: “Bəh-bəh” xalq mahnısı / ifa ed.: Xan Şuşinski // verilişin müəllifi Rafael Hüseynov. – 13.03.79. – 02:00 dəqiqə. – Arxiv № 4444.

63. İslam Abdullayev haqqında xatirələr, Heyratı muğamı / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 28.08.79. – 08:00 dəqiqə. – Arxiv № 4623.

64. Muğam: [Segah muğamı haqqında sənətkarların fikirləri] / iştirak edirlər: Xalq artisti Xan Şuşinski, əməkdar artist Arif

Babayev, Soltan Nəcəfov, Ağabala Abdullayev, Rübabə Muradova. – 25.10.79. – 49:50. – Arxiv № 4681.

65. İrəvanda xal qalmadı: [“Xanəndəlik sənəti” radiojurnal] / ifa ed.: Xan Şuşinski, musiqisi və sözləri Cabbar Qaryağdıoğlu. – 1979. – 04:15. – Arxiv № 5301.

66. Qarabağ şikəstəsi: [“Şərq konsertləri” silsiləsindən radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: instrumental ansambl. – 28.03.1981. – 06:00. – Arxiv № 5400.

67. Heyratı: [“Ötən illərin mahnıları” radioverilişi] / ifa ed.: Xan Şuşinski, verilişin müəllifi Mustafa Çəmənli, aparıcılar Züleyxa Hacıyeva, Ramiz Mustafayev. – 11.05.81. – 03:00. – Arxiv № 5446.

68. Rast / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: instrumental ansambl. – 1950. – 21:00. – Arxiv № 5487.

69. Yaylıq: [“1001 mahnı” radioverilişi] / ifa ed.: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova, müş. ed.: instrumental ansambl. – 14.11.81. – 05:00. – Arxiv № 5662.

70. Xan Şuşinskinin Üzeyir Hacıbəyov haqqında xatirələri: [SSRİ Xalq artisti, bəstəkar Üzeyir Hacıbəyova həsr olunmuş ədəbi musiqili veriliş]. – 1976. – 01:00. – Arxiv № 5978.

71. Rast: / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 17.01.58, 27.01.83. – 23:15. – Arxiv № 6013.

72. “Üzeyir Hacıbəyov xatirələrində” musiqili kompozisiya: [Xan Şuşinskinin xatirələri]. – 1976. – 01:00. – Arxiv № 6325.

73. Qarabağ şikəstəsi, Şuşanın dağları, Üzeyir Hacıbəyovun “Leyli və Məcnun” operasından Məcnunun ariyası, Segah: [görməli xanəndə Xan Şuşinski türk dinləyicilər üçün radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, 01.04.1964; 12.12.1983. – Arxiv № 6338.

74. Qara tellər: [“Axşam görüşləri” radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 29.01.84. – 07:00. – Arxiv № 6471.

75. Kürdü-Şahnaz: [Xan Şuşinskinin yaradıcılığına həsr olunmuş konsert çerək] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 15.06.63; 18.12.83. – 06:00. – Arxiv № 6471.

76. Xan Şuşinski: [“Səslər muzeyi” radioverilişində sənətkar öz yaradıcılığından söz açır]. – 05.05.84. – 04:00. – Arxiv № 6523.

77. Xan Şuşinskinin Üzeyir Hacıbəyov haqqında xatirələri: [“Axşam görüşləri” radioverilişi]. – 10.06.84. – 01:00. – Arxiv № 6553.

78. Qarabağ şikəstəsi: [Xan Şuşinskinin yaradıcılığına həsr olunmuş konsert oçerk, radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: instrumental ansambl. – 02.07.84. – 07:00. – Arxiv № 6556.

79. Qara tellər: [xalq mahnısı] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 22.10.84. – 05:30. – Arxiv. – №6622.

80. Rast muğamı: [“Axşam görüşləri” radioverilişi] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 18.11.84. – 06:00. – Arxiv №6722.

81. Muğam: [“Üzeyir Hacıbəyov musiqi barədə” radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 16.03.85. – 05:30. – Arxiv № 6752.

82. Zəbul muğamı / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: Əlağa Quliyevin rəhbərlik etdiyi Xalq Çalğı Alətləri ansamblı. – 16.12.1961. – 16.00. – Arxiv № 6767.

83. Bəstəniyar təsnifi, Yaxan düymələ, Dedim bir busə ver, Açı xurcunu / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 12.05.67. – 13:15. – Arxiv № 6859.

84. Heyratı: [Azərbaycan Respublikasının Dövlət Səs Yazıları Arxivinin sənədləri əsasında hazırlanmış “Odlu illərin mahnıları”, “Musiqi də döyüşdü” radioverilişləri] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: instrumental ansambl. – 31.03.85. – 06:00. – Arxiv № 6919.

85. Ay qız kimin qızısan: [“Axşam görüşləri”]: Xan Şuşinski haqqında radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 13.03.83. – 05:00. – Arxiv № 7061.

86. Muğam: söz.: Əlağa Vahid / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 20.02.83. – 05:00. – Arxiv № 7061.

87. Mahur dəsgahı: [“Mahur” dəsgahı radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, verilişin müəllifi Firudin Şuşinski. – 23.07.85. – 17:00. – Arxiv № 7481.

88. Sudan gələn sürməli qız: [Azərbaycan muğamı “Segah” və ifaçı İslam Abdullayev haqqında radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü, verilişin müəllifi: Firudin Şuşinski. – 1985. – 02:40. – Arxiv № 7575.

89. Zəbul muğamı: [“Səməd Vurğun və musiqi” radioveriliş] /söz.: Səməd Vurğun, ifa ed.: Xan Şuşinski. – 11.11.85. – 02:40. – Arxiv № 7610.

90. Xalq artisti Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş konsert oçerk: [radioveriliş] / iştirak edirlər: Bəhram Mənsurov, Şövkət Ələkbərova. – 04.09.76. – 25:00 Arxiv № 7630.

91. Xan Şuşinskinin yaradıcılığına həsr edilmiş gecə: [radioveriliş] / iştirak edirlər: Xan Şuşinski, Bəhram Mənsurov. – 29.03.75; 16.01.86. – 04:00. – Arxiv № 7647.

92. Mahur hindi: [Xan Şuşinskinin 70 illiyinə həsr olunmuş veriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, tarda: Bəhram Mənsurov. – 25.12.71. – 14:00. – Arxiv № 7666.

93. Şur: [“Üzeyir Hacıbəyov və ifaçılıq sənəti” konsert oçerk, bəstəkar öz operalarında muğamdan istifadə etməsindən danışır (I veriliş)] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 03.02.86. – 10:54. – Arxiv № 7823.

94. Ay qız kimin qızısan: [“Üzeyir Hacıbəyov və ifaçılıq sənəti” (II veriliş)] /söz.: Məmməd Rahim, ifa ed.: Xan Şuşinski. – 10.03.86. – 01:48. – Arxiv № 7869.

95. Qarabağ şikəstəsi: [“Səməd Vurğun və musiqi” radioverilişi: “Qarabağ şikəstəsi”ndə Səməd Vurğunun “Azərbaycan şeirindən istifadə etməsi və hər iki sənətkarın dostluğundan (I veriliş)] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 23.03.86. – 05:30. – Arxiv № 7932.

96. Qara tellər: [“Xalq yaradıcılığı xəzinəsindən” radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 29.08.86. – 05:10. – Arxiv № 8112.

97. Apardı sellər Saranı: [“Xalq yaradıcılığı xəzinəsindən” radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 18.09.86. – 03:00. – Arxiv № 8129.

98. Heyratı, Segah (söz.: Səməd Vurğun), Şuşanın dağları, Qarabağ şikəstəsi: [Səməd Vurğunun 80 illiyinə həsr olunmuş “İki nəğməkar - Xan və Səməd” musiqili radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş. ed.: Xalq Çalğı Alətləri ansamblı. – 18.11.86. – 45:40. – Arxiv № 8138.

99. Yaxan düymələ, Ay gözəl ceyran, Bəstəniqar təsnifi, Dedim bir busə ver / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 09.04.68. – 11:05. – Arxiv № 8225.

100.Şahnaz: [“İfaçılıq sənəti” radioveriliş] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü, aparıcı: Firudin Şuşinski. – 1987. – 03:30. – Arxiv № 8379.

101.Heyratı, Sevgilim, Əlində sazı qurbanı: [Moskvada keçirilmiş Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti on günlükünə həsr edilmiş konsert] / ifa ed.: Xan Şuşinski, müş.ed.: Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – 24.05.59. – 06:45. – Arxiv № 9766.

102.Qarabağ şikəstəsi, Ay qız kimin qızısən, Heyratı, Simayi-Şəms, Yaylıq: [Xan Şuşinskinin doğum günü ilə əlaqədar “Axşam görüşləri” radioverilişi] / ifa ed.: Xan Şuşinski, Sara Qədimova. – 22.09.94. – 27:22. – Arxiv № 10809.

103.Qara tellər, Ay qəşəng ceyran, Qarabağ şikəstəsi: [Xan Şuşinskinin 70 illiyi ilə əlaqədar radioveriliş, verilişdə Əfrasiyab Bədəlbəyli yubliyar haqqında danışır] / ifa ed.: Xan Şuşinski, aparıcı: Rafael Hüseynov. – 27.10.94. – 60:00. – Arxiv № 10813.

104.Heyratı: [“Əlağa Vahidin musiqi dünyası” radioveriliş] / söz: Əlağa Vahid, ifa ed.: Xan Şuşinski. – 25.01.95. – 06:17. – Arxiv № 10869.

105.Naz ilə baxma, Heyratı, Şuşanın dağları, Nə halətdir: [“Bu dağlar ulu dağlar” Xan Şuşinskinin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş musiqili “Səs” radioverilişi] / ifa ed.: Xan Şuşinski. – 18.11.94. – 39:32. – Arxiv № 10915.

106.Kürdü-Şahnaz: [Üzeyir Hacıbəyovun “O olmasın, bu olsun” kinofilmindən fraqment] / ifa ed.: Xan Şuşinski, tarda: Bəhram Mənsurov. – 15.03.72. – 02:00. – Arxiv №11606. II üzü.

107.“Muğam” radiojurnal: [Səsyazma studiyalarının özfəaliyyəti, ansambl yad musiqi aləti daxil etməsi haqqında Xan Şuşinskinin fikirləri]. – 28.01.78. – Arxiv № 11609. I üzü.

1.3.Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi

108.Azərbaycan muğam və mahnıları: [Orta mahur, Bilmədin, Bağda sarmaşiq, Bəstəniqar təsnifi, Ay qəşəng ceyran, Yaxan düymələ, Dedim bir busə ver / if.ed.: Xan Şuşinski. – Qramval.

109.Xan Şuşinski: (Azərbaycan diskoqrafiyası: 1915-1940): [CD-ROM] / Bakı. – “Musiqi dünyası”. – 2004. *CD-nin içindəkilər:* Qara qız (B-23428); Nar-nar (B-23429).

110.Xan Şuşinski: (Azərbaycan diskoqrafiyası: 1915-1940): [CD-ROM] / Bakı. – “Musiqi dünyası”. – 2004. *CD-nin içindəkilər:* Şur-I (B-13632); Şur-II (B-13633).

111.Mahur; Segah; Çoban bayatı; Xaric segah / if.ed.: Xan Şuşinski; tarda-Hacı Məmmədov. – Qramval.

112.Mirzə – Hüseyn segahı I / if.ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13619

113.Mirzə – Hüseyn segahı II / if.ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №13620.

114.Şur muğamı; Şur Şahnaz; Şur; Maye şur / if.ed.: Xan Şuşinski. – Qramval.

115.Şur təsnifi; Maral; Etibar olar / if.ed.: Xan Şuşinski; İslam Rzayev. – Qramval. – II üz.

116.Şur / if.ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval № B – 13632-13633.

1.4.Üzeyir Hacıbəylinin Ev-Muzeyi

117.Ay gözəl / if.ed. Xan Şuşinski; Şövkət Ələkbərova; Ə.Quliyevin idarə etdiyi ansambl. – Qramval № B - 21916

118.Kürdü-Şahnaz (ardı) / if.ed.: Xan Şuşinski, A.Cavanşirov-tar, N. Qriqoryan-kamanca. – Qramval №QOST – 5289 – 50, B – 23296.

119.Kürdü-Şahnaz / if.ed.: Xan Şuşinski, A.Cavanşirov-tar, N.Qriqoryan-kamanca. – Qramval № QOST–5289-50, B-23295.

120.Rast – 1 / if.ed.: X.Şuşinski, söz. M.Füzuli; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №QOST – 5289-50, B – 13610.

121.Rast – 2 / if.ed.: X.Şuşinski, söz. Ə.Vahid; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №QOST – 5289-50, B – 13611

122.Rast (pəndəgah) / if.ed.: Xan Şuşinski; söz. - S.Rüstəm. – Qramval №QOST – 5289 – 50, B – 13614.

123.Rast (Şikəstəyi - fars) / if.ed.: Xan Şuşinski; söz. - M.Rahim. – Qramval №QOST – 5289 – 50, B – 13612

124.Rast (Üzzal) /if.ed.: Xan Şuşinski; söz. – söz. - M.Rahim. – Qramval №QOST – 5289 – 50,B -13615.

125.Şur (Mayə Şur) / if.ed.: Xan Şuşinski; söz: Füzuli. – Qramval №QOST – 5289 – 50, B – 13630.

126.Şur (Sarənc) / if.ed.: X.Şuşinski; söz. M.Füzuli; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №QOST – 5289-50, B –13635.

127.Şur (Simayi-Şəms) / if.ed.: Xan Şuşinski; Xalq Çalğı Alətləri üçlüyü. – Qramval №QOST – 5289-50, B – 13634.

128.Şur (Şur - Şahnaz) / if.ed.: Xan Şuşinski; söz: Səməd Vurğun. – Qramval №B – 13631.

129.Şur, Maye şur / if.ed.: Xan Şuşinski. – 1938. – Aprel zavodu. – Qramval №V-13630-B-1335

1.5.Bülbülün Xatirə Muzeyi

130.Azərbaycan xalq mahnıları / ifa.ed.: Xan Şuşinski; Allahyar-tar. – Qramval №I-1737. – Arxiv №1737.

131.Bozardı çiçək, alma, Qarabağ şikəstəsi: [xalq mahnıları] / if.ed.: Xan Şuşinski. – 1958. – Qramval №I-1784. – Arxiv № I-1784.

132.Çahargah muğamı; Bəstə-Nigar; Bayatı; Mənsuriyyə / if.ed.: Xan Şuşinski. – Qramval №I-1797. – Arxiv № I-1797.

133.Nə halətdir, Gül açdı, Bahar oldu / ifa.ed.: Xan Şuşinski. – Qramval №I-1789. – Arxiv №1789.

1.6.Xan Şuşinskinin bəstələdiyi və ifa etdiyi musiqilər

2001

134.Şuşanın dağları; Qəmərım; Ay qəşəng Ceyran: [mahnılar] / mus. və söz. Xan Şuşinski // Şuşa nəğmələri: iki cildə: I cild. – Bakı, 2001. – S.84-85.

135.Şuşanın dağları: [mahnı] / mus. və söz. Xan Şuşinski // Min bir mahnı: II nəşr / Rafiq Babayev. – Bakı, 2001. – S. 363.

2005

136.Ay gözəl: [xalq mahnısı, notlar] / mus. Xan Şuşinski // Azərbaycan xalq mahnıları / tərt. ed. Səyavuş Kərimi. – Bakı, 2005. – S.96-97.

137.Ay qara qız: [xalq mahnısı, notlar] / mus. Xan Şuşinski // Azərbaycan xalq mahnıları / tərt. ed.: Səyavuş Kərimi. – Bakı, 2005. – S.119-120.

138.Dilbərım: [xalq mahnısı, notlar] / mus.: Xan Şuşinski // Azərbaycan xalq mahnıları / tərt. ed.: Səyavuş Kərimi. – Bakı, 2005. – S.141-142.

139.Şuşanın dağları: [xalq mahnısı, notlar] / mus.:Xan Şuşinski // Azərbaycan xalq mahnıları / tərt. ed.: Səyavuş Kərimi. – Bakı, 2005. – S.126-127.

2007

140.Şuşanın dağları: [mahnı] / mus. və söz. Xan Şuşinski // Min bir mahnı: IV nəşr / Rafiq Babayev. – Bakı, 2007. – S. 497.

2010

141.Ay gözəl / mus.: Xan Şuşinski; söz.: Məmməd Rahim // Min bir mahnı / Rafiq Xan-Sayadoğlu. – Bakı. – 2010. – V nəşr. – S.24.

142.Şuşanın dağları: / mus. və söz.: Xan Şuşinski // Min bir mahnı / Rafiq Xan-Sayadoğlu. – Bakı. – 2010. – V nəşr. – S.281.

1.7.Dövri mətbuatda və məcmuələrdə çap olunan məqalələri

1959

143.Daha da həvəslə: [Moskvada keçirilmiş Azərbaycan ədəbiyyatı on günlüyündə təltif olunmuş mədəniyyət xadimləri haqqında] / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat. – 1959. – 13 iyun. – S.4.

1965

144.Mən onda bildim ki: [Seyid Şuşinskinin vəfatı ilə əlaqədar müəllifin xatirələri] / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1965. – 13 noyabr. – S.4.

1970

145.Ürək yanmasa, gözdən yaş çıxmaz / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1970. – 9 may. – S.13.

1974

146.İstedad axtarmaq da xeyirxahlıqdır: [Xanəndənin “İstedad axtarıyıq” başlığı ilə keçirilən konsert-müsabiqədə iştirak edən gənc ifaçılar barədə təəssüratı] / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1974. – 23 fevral. – S. 14-15.

147.Yüksək sənətkarlıq uğrunda: [Bir daha ifaçılıq haqqında] / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1974. – 3 avqust. – S.13.

1975

148.Nəğmələr susmur: [Cəbhədə verilən konsert haqqında] / Xan Şuşinski // Kommunist. – 1975. – 1 may. – S.3.

1976

149.Yaxşı adamın hekayəti: [Xalq şairi S. Vurğun haqqında] / Xan Şuşinski // Azərbaycan gəncləri. – 1976. – 20 noyabr. – S.4

1977

150. Zirvə sabitliyi: [Müsahibimiz respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski] / Xan Şuşinski; müsahibəni apardı: T. Əliyeva // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1977. – 21 may.– S.4.

1979

151.Səs, söz və ifaçılıq: [Vəli Məmmədov, Telman Əliyev və Qafar Namazəliyevin müğənni ilə söhbəti] / Xan Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

1995

152.Dənən Tiflisə gedirəm; İndi mən qəşş edirəm; Belə işlərlə qardaşım məşğul olur; Qoy Bakı Ağdama gəlsin; Allahın narodnısına sözün nədir?; Atan bijnin biridir, ölməz: [Xan Şuşinskinin başına gələn məzəli əhvalatlar xanəndənin öz dilindən] / Xan Şuşinski // Musiqişünasın düşüncələri / Firudin Şuşinski. – Bakı, 1995. – S.329-333.

2002

153. Sənət çeşməsi: [Səməd Vurğunla bağlı xatirələr] / Xan Şuşinski; müsahibəni götürdü Cavid Məmmədbəyli // Mədəni maarif. – 2002. – №11. – S.22.

2011

154. Şuşa lətifələri: Xan Şuşinskidən / Xan Şuşinski // Şuşa. – 2011. – 15 aprel. – S.8.

155. Xan Şuşinskinin lətifələrindən / Xan Şuşinski // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.4; 6; 30 noyabr. – S.2.

2015

156. Cabbar Qaryağdıoğlu: [Xan Şuşinskinin ustadı haqqında xatirələrindən] / X. Şuşinski // Azərbaycanın musiqi xəzinəsi / Firudin Şuşinski. – Bakı. – 2015. – S.340-376.

2018

157. Ustad sənətkarımız Canəli Əkbərov: [Xan Şuşinskinin xanəndə haqqında dəyərli fikirləri] / Xan Şuşinski // Tarixin səş yaddaşı: Azərbaycan radiosu / Sədət Təhmirazqızı. – Bakı, 2018. – S.549.

2019

158. Mən ölüm?- Sən öləsən!: Bakıda daimi yaşayan bir şuşalı ilə yenicə gəlmiş bir şuşalının söhbəti: [Xan Şuşinski və Firudin Şuşinski arasında dialoq] / Xan Şuşinski, Firudin Şuşinski // Şuşa. – 2019. – 15 yanvar. – S.2.

II HİSSƏ

2.Xan Şuşinskinin həyat və yaradıcılığı haqqında

2.1.Kitablar

1971

159. Muxtaroğlu, V. Havalansın xanın səsi / Vəli Muxtar-oğlu; red. Ə. Qasımov. - Bakı: Azərnəşr. – 1971. – 103, [1] s.: portr., fotosək.

Kitabda yarım əsrdən artıq bir müddətdə muğam və mahnı ifacılığı meydanında nadir səşə malik istedadlı nəğməkar Xan Şuşinski haqqında xatirələr verilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Toy, Sənətin sirləri, Ağ günlər tərənnüm-çüsü, Bakı səfərləri, Mübariz ahənglər, Dostluq nəğmələri, Sarı-baba dağlarında, Səslə sözün vəhdəti, Qələm əhlinin sevimlisi, Havalansın xanın səsi.

1989

160. Şuşinski, F. Xan Şuşinski: [monoqrafiya] / Firudin Şuşinski; red. S.İsmayılova; ön söz. T.Quliyev.– Bakı: İşıq, 1989. – 99, [5] s.: portr., fotosək.

Azərbaycan ifaçılıq sənətinin yorulmaz tədqiqatçısı, görkəmli xanəndələrimiz barədə bir sıra maraqlı əsərlərin müəllifi F. Şuşinskinin bu növbəti kitabı Azərbaycan SSR Xalq artisti, unudulmaz müğənnimiz Xan Şuşinski haqqındadır.

Təkcə Azərbaycanın deyil, bu dilin anlaşıldığı və sevildiyi bütün ölkələrin musiqisevərləri tərəfindən hörmətlə xatırlanan unudulmaz xanəndənin sənət taleyi, sözsüz ki, oxucular üçün maraqlıdır. Müəllifin XX əsrin 30-cu illərinin Şuşası ilə bağlı şəxsi bioqrafiyasından süzülən qeydləri, böyük şair Səməd

Vurğunla Xan Şuşinski'nin İsa bulağından son görüşü kitabın ən oxunaqlı, səmimi və ilhamlı səhifələridir.

Kitabda çoxlu fotosəkil verilib. Onların bəziləri ilk dəfə çap olunur.

1995

161. Şuşinski, F. Musiqişünasın düşüncələri / Firudin Şuşinski; red. T. Əhmədov. – Bakı: Gənclik, 1995. – 352 s.

Kitabda öz kökləri ilə çox qədim zamana gedib çıxan Azərbaycanın musiqi mədəniyyətindən, Şuşa, Şamaxı, Gəncə, Bakı şəhərlərində mövcud olmuş məclislərdən, muğamdan, musiqiçi və xanəndələrdən söhbət açılır, görkəmli sənətkarların həyatından maraqlı məlumatlar verilir. Həmçinin kitabda Şuşa muğam məclislərinin əvəzəlməz xanəndəsi olan Xan Şuşinski haqqında çox geniş xatirələr öz əksini tapmışdır.

Kitabın içindəkilər: Şərəfli iş (Elçin Əfəndiyev); Müəllifdən; Musiqi məclisləri; Şuşa məclisi; Şamaxı məclisi; Bakı məclisi; Gəncə məclisi; İlk şərqi konsertləri; Şərqi gecələri; Segah dəstgahı; Mahur dəstgahı; Poeziya və musiqi; Toylar; İlk qrammofon valları; İfaçılıq sənəti; Çalğı musiqimiz; Hanı çal-çağırın Qarabağ; Oxumaq üçün səs lazımdır; Böyük insan-gözəl sənətkar; Üzeyir Hacıbəyov və ifaçılıq sənəti; Hacıbəyov qardaşlarının truppası; Səməd Vurğun və musiqi; Təşəbbüs yaxşı şeydir, amma; “Şur”, yoxsa Şor?!; Muğamla zarafat olmaz; Hazır kökə “xəstəsi”; Bir daha “Buxoroyi Şərif”in redaktoru haqqında; Aşiq sənəti; Vaqiflə Sayat Novanın deyişməsi; Qarın sabahını düşünərkən; İş bilənə tapşırırlar; Sənət “mənəm-mənəm”i sevmir; Azərbaycan musiqiçilərinin məzəli əhvalatları; Karvan gedir; Yaxşı dostdan doymaq olmaz.

2001

162. Çəmənli, M. Muğam dünyasının Xanı: Xatirələr / Mustafa Çəmənli; red. G.Ələkbərqızı. – Bakı: Gənclik, 2001. – 272 s.: portr., fotosəkil.

Kitab görkəmli xanəndə Xan Şuşinski'nin 100 illik yubileyinə həsr olunur.

Kitabın içindəkilər: Mustafa Çəmənli. Xan Şuşinski xatirələrində; Şur dərəsi; Bir ekspedisiyanın tarixi (Bülbülün xatirələrindən); Havalansın xanın səsi (Əfrasiyab Bədəlbəyli); Qeybdən gələn səs (Sara Qədimova ilə söhbət); Dəryanəfəs (Vəli Məmmədovla söhbət); Öz böyüklüyünü yaşayan insan (Vasif Adıgözəlovla söhbət); Adına layiq (Gülxar Həsənovayla söhbət); Bülbülü budaqdan endirən sənətkar (Sərvər İbrahimovla söhbət); Muğamatın Xanı (Arif Babayevlə söhbət); İstərdim Xan mənə söysün, amma oxuya-oxuya (Habil Əliyevlə söhbət); O, tarixi şəxsiyyətdi (Vaqif Səmədoğlu ilə söhbət); Əbədiyyətə qovuşmuş sənətkar (Ramiz Quliyevlə söhbət); Şeirli səs (Rəhilə Həsənova ilə söhbət); Xanəndələrimizin peyğəmbəri (Əlibaba Məmmədovla söhbət); Onu istəməyən yoxdu (Elmira Rəhimovayla söhbət); Allahın səs payı (Yaqub Məmmədovla söhbət); Əlçatmaz Zirvə (Canəli Əkbərovla söhbət); Xalqın istəkli xanəndəsi (Azər Rzayevlə söhbət); Bizim ailəmiz (Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyevanın xatirəsi); Bülbül deyirdi ki (Adilə Məmmədova ilə söhbət); Biz Xana pərəstiş edirdik (İslam Rzayevlə söhbət); Xan şikəstə oxuyanda (Şahlar Əliyevlə söhbət); Son söz Xanın “Heyratı”sı oldu (Qaraxan Behbudovla söhbət); İlahinin vergisi (Firudin Ələkbərovla söhbət), Xan ruhu (Saleh bəylə söhbət); Özü də səsi kimi əzəmətli idi (Fikrət Verdiyevlə söhbət); Valehedici səs (Sahib Şükürovla söhbət); Səsin Koroğlusı (Sabir Mirzayevlə söhbət); Mənim Xan əmim milyonların sevimlisiydi (Fəxrəddin Cavanşirovla söhbət); Sənətin padşahı (Tələt Qasımovla söhbət); O bütün şərqi xanıydı (Süleyman Abdullayevlə söhbət); Həmişəyaşar sənət (Şahnəzər Hüseynovla söhbət); Xan xanəndə (Telman Əliyevlə söhbət); Kövrək xatirələr (Aslan Cavanşirovla söhbət); Son söz (Mustafa Çəmənli).

2009

163. Səxavət, S. Bəhanə: roman / Seyran Səxavət; red. E.İsgəndərzadə; cildin tərt. R.Cəlilli. – Bakı: Vektor, 2009. – 337 s.

Kitab Azərbaycan muğamının, böyük xanəndələr Cabbar Qaryağdıoğlunun, Seyid Şuşinskinin və Xan Şuşinskinin xatirəsinə ithaf olunmuşdur.

Dədə Süleymanın həyat və yaradıcılığından bəhs edən bu sənədsiz roman, həm də, təxminən son yüz ilin muğam mənzərəsini oxucuların gözləri qarşısında büsbütün dirildir və canlandırır. Kitabda Azərbaycan musiqisinin görkəmli xanəndələrinin, Xan Şuşinskinin, Cabbar Qaryağdıoğlunun, Seyid Şuşinskinin həyat və yaradıcılığı, müəlliflə birgə xatirələri qələmə alınmışdır.

2016

164. Şuşalı, Ş. B. Mən tanıyan Xan əmi / Şahlar Baba Şuşalı; red. İ. Qəşəm; ön söz T. X. Əliyev. – Bakı: Nərgiz, 2016. 255, [1] s.

Kitabda Xan Şuşinskinin muğama gətirdiyi yenilikləri, yeni guşə və xalları dürüstüklə verilib. Həmçinin kitab Xanın muğamın əvəzsiz ustası kimi, həm də kamil bir el ağsaqqalı kimi canlandırır.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Müəllifdən; Xan Şuşalı; Qardaşlar; Qarabağlı atını satmaz, hədiyyə edər; “Şikəstə” niyə yarıda kəsildi; Özünü də, səsini də qoru; Bu da Bakı; Süsən-sünbül; Xeyirxah xeyir-duaçılarım; Yamanın ömrü uzun olmaz; “Gəlinə bax, gəlinə”; Ərik bağında; Könlüm keçir; Qayabaşı; Qan bənövşə; Adamdır; O, kamil ağsaqqal idi; Xanəndənin cangüdəni səsi olmalıdır; M.Y. Lermontovun yubileyində; Şaqqa kababı; Bayramıydı Turşsuyun; “Sonalı bulaq” əhvalatı; Ahunu ağladan “Şikəstə”; İran səfəri; Festivalda; Dığanı palaza bük-düm; Aydınlığa çıxasınız; Su kimi; “Çalış birinci ol”; Öz bəstələri haqqında; Mərziyə xanım; “Sarı Segah” ; Onu göydəki

bilər; Belə incini, Qorunalıyıq; Xan və Füzuli; Sənətin Xan naxışı; Ömrün xoşbəxt anları; Georgi Saakadze; Zərurət, qismət, ya təsadüf; Çox oxuyan olacaq, ikinci Xan olmayacaq; Məşədi Abbas; Biri Səməd, biri Xan; Havalansın Xanın səsi; Yol həmişə hamar olmur; Dünya; Fəxri xiyabanda; Heyif səndən, ay Səməd; Dəmcili bulaqda; Heç bilirsən kimsən; Sarıbabaya yolun düşsə məni də xatırla; “Zəmin-xarə”; Seyid Şuşinski və Xan Əmi; Abbasqulu Ağa Cavanşir; Azərbaycan xalq musiqiçiləri; O, hislərinə nəzarəti gözəl bacarırdı; Onun qəlbi kimi evinin də qapısı hamıya açıq idi; Yubileydə; Şuşada son konsert; Son görüşümüz; Müəllifdən son söz.

2017

165. Çəmənli, M. Xan Şuşinski / Mustafa Çəmənli; burax. məsul S. İsmayılova; dizayn Z. Abbasov. – Bakı: Şərq-Qərb, 2017. – 167, [1] s.

Kitabın içindəkilər: Bir neçə söz; Təkrarsız səs sahibinin həyat və sənət taleyindən səhifələr; Ağdamda keçən günlər; Muğam dünyasının Xanı; Köülləri oxşayan nəğmələr; Nəğməli sətirlər; Havalansın Xanın səsi; Yetmişdən sonra; Xatirə yarpaqları; Kövrək xatirələr; Xan Şuşinskinin oğlu Aslan Cavanşirovla söhbət; Xan Şuşinskinin lətifələri; Son söz; Fotoyaddaş.

2019

166. Çəmənli, M. Muğam dünyasının Xanı: [xatirələr] / Mustafa Çəmənli; red. G. Ələkbərqızı. – Bakı: Təhsil, 2019. – 285, [3] s.

Kitabı az qala bir əsrlik salnamə adlandırmaq olar. Onu Azərbaycan musiqi tarixinin ən parlaq səhifələrini əks etdirən qiymətli bir mənbə, dəyərli bir abidə də hesab etmək olar. Çünki bu kitabın hər sətrində ömrünü Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafına həsr edən, ifaçılıqda öz yolu, üslubu olan, sənətinə

məhəbbəti və bu sənətə xidmət edənlərə böyük ehtiramı ilə seçilən sənətkarların ürək döyüntüsü var. Onu vərəq-vərəq oxuduqca siz əbədiyyətdən gələn ecəzkar bir səs eşidəcəksiniz. Bu, millətindən, yaşından asılı olmayaraq hamını ofsunlayan, dərin-dərin muğamat dünyasına aparan qeyri-adi səsdır. Bu, Xan Şuşinskinin təkrarsız səsidir. 2001-ci ildə Xan Şuşinskinin 100 illiyi münasibətilə qələmə alınmış bu xatirələr kitabında söhbətə cəlb edilmiş sənətkarların həyat və yaradıcılıqlarında son on səkkiz il ərzində xeyli yeniliklər, dəyişikliklər olmuşdur. Buna görə də ensiklopedik tanıtımda zəruri düzəlişlər edilmişdir. Kitaba həmçinin Xan Şuşinskinin həyat və sənət taleyindən bəhs edən yeni bölüm əlavə olunmuşdur.

Kitabın içindəkilər: Xan Şuşinski xatirələrdə; Xan Şuşinskinin həyat və sənət taleyindən səhifələr; Şur dərzi (Mustafa Çəmənli); Bir ekspedisiyanın tarixi (Bülbülün xatirələrindən); Havalansın xanın səsi (Əfrasiyab Bədəlbəyli); Qeybdən gələn səs (Sara Qədimova ilə söhbət); Dəryanəfəs (Vəli Məmmədovla söhbət); Öz böyüklüyünü yaşayan insan (Vasif Adıgözəlovla söhbət); Adına layiq (Gülxar Həsənovayla söhbət); Bülbülü budaqdan endirən sənətkar (Sərvər İbrahimovla söhbət); Muğamatın Xanı (Arif Babayevlə söhbət); İstərdim Xan mənə söysün, amma oxuya-oxuya (Habil Əliyevlə söhbət); Hər oxuyan Xan olmaz (Tükəzban İsmayılova ilə söhbət); O, tarixi şəxsiyyətdi (Vaqif Səmədoğlu ilə söhbət); Əbədiyyətə qovuşmuş sənətkar (Ramiz Quliyevlə söhbət); Şahirli səs (Rəhilə Həsənova ilə söhbət); Xanəndələrimizin peyğəmbəri (Əlibaba Məmmədovla söhbət); Onu istəməyən yoxdu (Elmira Rəhimovayla söhbət); Allahın səs payı (Yaqub Məmmədovla söhbət); Əlçatmaz Zirvə (Canəli Əkbərovla söhbət); Xalqın istəkli xanəndəsi (Azər Rzayevlə söhbət); Bizim ailəmiz (Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyevanın xatirəsi); Bülbül deyirdi ki (Adilə Məmmədova ilə

söhbət); Biz Xana pərəstiş edirdik (İslam Rzayevlə söhbət); Xan şikəstə oxuyanda (Şahlar Əliyevlə söhbət); Son söz Xanın "Heyratı"sı oldu (Qaraxan Behbudovla söhbət); İlahinin vergisi (Firudin Ələkbərovla söhbət); Xan ruhu (Saleh bəylə söhbət), Özü də səsi kimi əzəmətli idi (Fikrət Verdiyevlə söhbət); Valeh-edici səs (Sahib Şükürovla söhbət); Səsin Koroğlusı (Sabir Mirzəyevlə söhbət); Mənim Xan əmim milyonların sevimlisiydi (Fəxrəddin Cavanşirovla söhbət); Sənətin padşahı (Tələt Qasımova ilə söhbət); O bütün şərqi Xanıydı (Süleyman Abdullayevlə söhbət); Həmişəyaşar sənət (Şahnəzər Hüseynovla söhbət); Xan xanəndə (Telman Əliyevlə söhbət); Susan da Xan idi, oxuyan da Xan (xatirə-məqalə); Kövrək xatirələr (Aslan Cavanşirovla söhbət).

2.2. Dissertasiya və avtoreferatlar

1994

167. Köçərli, İ. Azərbaycan xalq musiqisi yaradıcılığında "Şikəstə": sənətsün. n. a. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 17.00.02 / İradə Köçərli; Azərb. Elmlər Akademiyası, Memarlıq və İncəsənət İn-tu. – Bakı, 1994. – 173 s.

Dissertasiyanın içindəkindən: Azərbaycan xalq yaradıcılığında "şikəstə" adlı II fəsilə "şikəstə" ifaçılarından bəhs edilir, həmçinin Xan Şuşinskinin ifasında Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şerinin şikəstəyə çevrilməsi yolları geniş şərh olunmuşdur [s. 43-44].

168. Köçərli, İ. Azərbaycan xalq musiqisi yaradıcılığında "Şikəstə": sənətsün. n. a. dər. al. üçün təq. ed. dis.-nın avtoreferatı: 17.00.02 / İradə Köçərli; Üzeyir Hacıbəyov ad. Azərb. Dövlət Konservatoriyası. – Bakı, 1994. – 20 s.

2004

169. Musayev, R. Qarabağ xanəndəlik ənənəsinin Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında rolu: sənətsün. n. a. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 17.00.02 / Rafail Musayev; Azərb. Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Un-ti. – Bakı, 2004. – 154 s.

Dissertasiyanın içindəkindən: “Qarabağ xanəndəlik məktəbi” bölməsində muğamın, xanəndəlik sənətinin inkişafından, Xan Şuşınskinin bu sahədə xidmətlərindən bəhs olunur [s.33-34]. Həmçinin “Qarabağ xanəndəlik sənətinin əsas xüsusiyyətləri: Qarabağ xanəndələrinin muğam ifaçılığı” adlanan ikinci fəsildə Xan Şuşınskinin muğam ifaçılıq üslubuna da toxunulmuşdur. [s. 52-53]

170. Musayev, R. Qarabağ xanəndəlik ənənəsinin Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında rolu: sənətsün. n. a. dər. al. üçün təq. ed. dis.-nin avtoreferatı : 17.00.02 / Rafail Musayev; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Bakı Musiqi Akademiyası. – Bakı, 2004. – 22 s.

2015

171. Atakişiyeva, K. Aşıq və xanəndə yaradıcılığının qarşılıqlı təsir xüsusiyyətləri: sənətsün. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 6213.01 / Kəmalə Atakişiyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərb. Milli Konservatoriyası. – Bakı, 2015. – 139 s.

Dissertasiyanın içindəkindən: “Xanəndə repertuarında yer alan şikəstələr və digər aşıq havaları” adlı bölmədə Xan Şuşınskinin ifasında səslənən “Qarabağ şikəstəsi”nin digər ifalardan fərqləndirən xüsusiyyətlər araşdırılmışdır. [s. 87-101]

172. Atakişiyeva, K. Aşıq və xanəndə yaradıcılığının qarşılıqlı təsir xüsusiyyətləri: sənətsün. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. dis.-nin avtoreferatı: 6213.01 / Kəmalə Atakişiyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Ü. Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyası. – Bakı, 2015. – 28 s.

2016

173. Verdiyeva, S. Azərbaycan xanəndəlik sənətinin inkişafında İslam Rzayevin rolu: sənətsün. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 6213.01 / Səadət Verdiyeva; AMEA, Memarlıq və İncəsənət İn-tu. – Bakı, 2016. – 163 s.

Dissertasiyanın içindəkindən: “İslam Rzayevin Azərbaycan musiqi sənətində yeri”, “Mahir təsnif ifaçısı kimi” adlı bölmələrdə xanəndənin yaradıcılığının Xan Şuşınski yaradıcılığı ilə qarşılıqlı əlaqələrindən bəhs olunmuşdur. [s. 18-43]

174. Verdiyeva, S. Azərbaycan xanəndəlik sənətinin inkişafında İslam Rzayevin rolu: sənətsün. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ol. dis.-nin avtoreferatı: 6213.01 / Səadət Verdiyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Ü. Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyası. – Bakı, 2016. – 18, [1] s.

2017

175. Əhmədov, Ə. Müasir dövrdə Azərbaycanda xanəndəlik sənətinin inkişafı: 1960-2010-cu illər: sənətsünəslıq üzrə fəlsəfə d-ru e. dər. al. üçün təq. ol. dis.: 6213.01 / Əhsən Əhmədov; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərb. Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Un-ti. – Bakı, 2017. – 170 s.

Dissertasiyanın içindəkindən: “Ümummillı lider Heydər Əliyevin muğam ifaçılığı və xanəndəlik sənətinin inkişafında rolu” adlı bölmədə Xan Şuşınski yaradıcılığında, sənətkarın yaradıcılığına göstərilən dövlət qayğısından bəhs olunur. [s. 115-120]

176. Əhmədov, Ə. Müasir dövrdə Azərbaycanda xanəndəlik sənətinin inkişafı: 1960-2010-cu illər: sənətsünəslıq üzrə fəlsəfə d-ru e. dər. al. üçün təq. ol. dis.-nin avtoreferatı: 6213.01 / Əhsən Əhmədov; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Ü. Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyası. – Bakı, 2017. – 26 s.

2.3.Dövri mətbuatda və məcmuələrdə çap olunan məqalələr

1931

177. **Akif, Q.** Teatr və musiqi: [Xan Şuşinskiyin konsertləri haqqında] / Qasım Akif // Kommunist. – 1931. – 10 mart. – S.4.

1933

178. **Quluzadə, R.** Xalq xanəndəsi Xan Şuşinskiyin 20 illiyi / R. Quluzadə // Yeni yol. – 1933. – 16 aprel. – S.4.

179. **Məşhur xalq xanəndəsi Xanın konserti:** [Xan Şuşinskiyin birinci konserti haqqında] // Yeni yol. – 1933. – 6 oktyabr. – S.3.

180. **Sadix.** Xalq xanəndəsi Xan Şuşinskiyin konserti / Sadix // Kommunist. – 1933. – 6 oktyabr. – S.3.

1935

181. **Həmkarçı.** Xan Şuşinski kolxoz tarlalarında // Lenin yolu. – 1935. – 5 may. – S.2.

1942

182. **Davtyan, M.** Çoban bayatısı: [Xalq xanəndəsi Xan Şuşinskiyə ithaf olunur] / M. Davtyan; tərc. ed. Y. Əzimzadə // Vətən uğrunda. – 1942. – №3. – S. 40-45.

1943

183. **M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti-xanəndə İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirova Azərbaycan SSR Xalq artisti adının verilməsi haqqında fərman** // Kommunist. – 1943. – 19 iyun. – S.1.

1944

184. **Rəcəbli, A.** Zaqafqaziya respublikalarının sovet musiqisi on günlüyü: Azərbaycan musiqisinin nümayişi: [üçüncü müsə-

mirə: Xan Şuşinskiyin ifası haqqında] / A. Rəcəbli // Kommunist. – 1944. – 27 dekabr. – S.4.

1959

185. **Azərbaycan SSR incəsənəti və ədəbiyyatı işçilərinin SSRİ orden və medalları ilə təltif edilməsi haqqında:** SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı: [“Şöhrət nişanı” ordeni ilə - Cavanşirov Xan] // Kommunist. – 1959. – 10 iyun. – S.2-3.

186. **Moskvada Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatı on günlüyü:** [Xan Şuşinskiyin konsertdə çıxışı haqqında] // Kommunist. – 1959. – 3 iyun. – S.3.

187. **Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert:** [M.Moqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında keçirilən Xan Şuşinskiyin konserti haqqında] // Bakı. – 1959. – 26 fevral. – S.4.

188. **Xalq müğənnisi ilə görüş:** [Dzerjinski adına klubda Xan Şuşinski ilə ali məktəb tələbələrinin görüşü] // Bakı. – 1959. – 26 fevral. – S.2.

1960

189. **Dostluq konserti:** [Xan Şuşinskiyin 1960-cı il 17-18 noyabrda baş tutan konserti haqqında] // Sovet Ermənistanı. – 1960. – 20 noyabr. – S.4.

1962

190. **Şuşinski, F.** İstedadlar məskəni: [Şuşanın tarixi şəxsiyyətləri, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Firudin Şuşinski // Şuşa / F. Şuşinski. – Bakı, 1962. – S.16-32.

1963

191. **Şuşinski, F.** Xan Şuşinski: [Musiqi mədəniyyətimizin tarixindən] / Firudin Şuşinski // Azərbaycan gəncləri. – 1963. – 21 iyul. – S.4.

1968

192. Bülbül. Bir ekspedisiyanın tarixi: [Bülbül və Asəf Zeynallının Xan Şuşinski ilə tanışlıq tarixçəsi] / Bülbül // Seçilmiş məqalə və məruzələri / Bülbül. – Bakı, 1968. – S.96-99.

1969

193. Məmmədov, V. Havalansın Xanın səsi: [Müğənni Xan Şuşinski haqqında] / Vəli Məmmədov // Azərbaycan gəncləri. – 1969. – 10 aprel. – S.4.

194.Şuşinski, F. Sevimli müğənnimiz: [Xan Şuşinski haqqında] / Firudin Şuşinski // Ulduz. – 1969. – №11. – S.42-45.

1970

195. Həsənzadə, Ş. Sən oxu [Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş qoşma] / Şəmsiyyə Həsənzadə. – Şuşa qəzeti. – 1970. – №121.–S.4.

196.Şuşinski, F. Xan Şuşinski / Firudin Şuşinski // Azərbaycanın xalq musiqiçiləri / Firudin Şuşinski. – Bakı,1970. – S. 351-363.

1971

197. Babayev, A. Xanın səsi: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Aydın Babayev // Ədəbiyyat və incəsənət.–1971. – 25 dekabr. – S.8.

198.Dəmir, T. Havalansın Xanın səsi: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Telman Dəmir // Qobustan. – 1971. – № 3. – S.16-18.

199.Əliyev, Ə. Ustadımız: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Əbülfət Əliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1971. – 25 dekabr. – S.8.

200.Əliyev, T. Ömürlük səs, ömürlük sənət: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Telman Əliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1971. – 25 dekabr. – S.8-9.

201.Məmmədov, A. Elimizin nəğməkarı: [Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Arif Məmmədov // Sovet kəndi. – 1971.– 30 dekabr. – S.4.

202. Məmmədov, A. Muğamat mülkünün Xanı: [Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi münasibəti ilə] / Arif Məmmədov // Bakı. – 1971. – 29 dekabr. – S.4.

203. Məmmədov, V. Füsunkar müğənni: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Vəli Məmmədov // Kommunist. – 1971. – 30 dekabr. – S. 4.

204. Məmmədov, V. Şairlərin dostu: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Vəli Məmmədov // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1971. – 25 dekabr. – S.8.

205. Mənsurov, B. Xan qocalarmı?: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi] / Bəhram Mənsurov // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1971. – 25 dekabr. – S.8

206. Muxtarov, V. El nəğməkarı: [Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə] / Vəli Muxtarov // Sosialist Sumqayıtı. – 1971. – 30 dekabr. – S.4.

207. Muxtarov, V. Sarıbaba dağlarında: [Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığına həsr olunan “Havalansın Xanın səsi” adlı kitabından bir parça] / Vəli Muxtarov // Sovet kəndi. – 1971. – 21 dekabr. – S.2.

208.Quliyev, R. Havalansın Xanın səsi...: [Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında] / Rza Quliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1971. – 6 noyabr. – S.12.

1972

209.Xan Şuşinski yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Sovetinin fəxri fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında: Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1972. – 1 yanvar. – S.1.

1973

210.Əliyev, X. “Havalansın xanın səsi”: [Xan Şuşinskiyin yaradıcılığına həsr edilmiş eyniadlı kitab haqqında] / Xudaverdi Əliyev // Mədəni maarif işi. – 1973. – №1. – S.41.

1975

211.Səməd, M. Bu dağlar, ulu dağlar: [Xan Şuşinskiyın yaradıcılığı haqqında] / Möhbəddin Səməd // Ulduz. – 1975. – №7. – S.41-44.

1977

212.Əliyev T. Zirvə sabitliyi: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Telman Əliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1977. – 21 may. – S.4.

1978

213.Əliyev, T. “Şuma traktor çıxıb-oxumuşam”: [Xan Şuşinski haqqında] / Telman Əliyev // Sovet kəndi. – 1978. – 30 sentyabr. – S.4.

1979

214.Əliyev, T. Nəğməli ömür: [Xan Şuşinski haqqında] / Teymur Əliyev // Azərbaycan. – 1979. – №8. – S.194-198.

215.Həsənzadə, N. Heyrət: [Xan Şuşinskiyın xatirəsinə] / Nəriman Həsənzadə // Ədəbiyyat incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

216.Məmmədov, A. Sənət aləminin xanı: [Müğənni xan Şuşinskiyın vəfatı münasibətilə] / Arif Məmmədov // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

217.Quliyev, T. Ölməzliyə qovuşan ömür: [Müğəni Xan Şuşinskiyın vəfatı münasibətilə] / Tofiq Quliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

218.Şuşinski, F. Unudulmaz ustad: [Müğənni Xan Şuşinskiyın ölümü münasibətilə] / Firudin Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

219.Xan Şuşinski: [Nekroloq] // Kommunist. – 1979. – 20 mart. – S.3; Ədəbiyyat və incəsənət. – 1979. – 23 mart. – S.5.

1980

220.Şuşinski, F. Dünyada bir Xan qaldı: [Xan Şuşinski haqqında] / Firudin Şuşinski // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1980. – 22 avqust. – S.5.

1981

221.Məmmədov, V. Füsunkar xanəndə: [Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında] / Vəli Məmmədov // Muğam, söz, ifaçı / V. Məmmədov. – Bakı. – 1981. – S.98-108.

222.Şuşinski, F. Xan Şuşinski: [xanəndə Xan Şuşinskiyın sənət yolu haqqında] / Firudin Şuşinski // Qobustan. – 1981. – №2. – S.43-47.

1982

223.Nəzirli, Ş. Hər sözümlə gəzəcək ağızda, dildə: [Xan Şuşinski ilə Səməd Vurğunun dostluq münasibətindən] / Şəmistan Nəzirli // Vurğun ömrü / Ş. Nəzirli. – Bakı. – 1982. – S.50.

1983

224.Səməd, M. Bu dağlar ulu dağlar: [Xan Şuşinski haqqında] / Möhbəddin Səməd // Nağıllar yalan olmur: Hekayələr və oçerklər / M. Səməd. – Bakı, 1983. – S.72-80.

1985

225.Bakıxanov, Ə. Muğamlar haqqında: [Xan Şuşinskiyın “Şur” muğamının ifası haqqında] / Əhməd Bakıxanov // Ömrün sarı simi / Ə. Bakıxanov. – Bakı, 1985. – S.27-60.

226.Şuşinski, F. Cabbar Qaryağdıoğlu: [ustad xanəndənin Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Firudin Şuşinski // Azərbaycan Xalq Musiqiçiləri / F. Şuşinski. – Bakı, 1985. – S.440-478.

227.Şuşinski, F. Qurban Pirimov: [ustad tarzən Qurban Pirimovun Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Firudin Şuşinski // Azərbaycan Xalq Musiqiçiləri / F. Şuşinski. – Bakı, 1985. – S.285-288.

228.Şuşinski, F. Xan Şuşinski / Firudin Şuşinski // Azərbaycan Xalq Musiqiçiləri / F. Şuşinski. – Bakı, 1985. – S.440-478.

1986

229.Xan Şuşinski: [haqqında] // Məktəblinin musiqi aləmi.- Bakı, 1986.-S.74-75.

230.Şuşinski Xan (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) // Azərbaycan Sovet ensiklopediyası.: 10 cildə. – Bakı, 1987. – C.10. – S.581.

231.Vəliyev, T. Çörəyin şəninə şikəstə: [Xan Şuşinski haqqında] / Tapdıq Vəliyev // Sovet kəndi. – 1986. – 3 aprel.-S.4.

1988

232.Hüseynov, R. Son Xan: [müəllifin xanəndə ilə bağlı xatirələri] / Rafael Hüseynov // Min ikinci gecə / R. Hüseynov. – Bakı, 1988. – S.141-154.

233.Rahim, M. Natəvan: [poemanın müqəddiməsində Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş misralar verilmişdir] / Məmməd Rahim // Seçilmiş əsərləri: iki cildə / M. Rahim. – Bakı, 1988. – C. II. – S.125.

1989

234.Çəmənli, M. Ötən günlər, ötən çağlar: [Şövkət Ələkbərovanın Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələri] / Mustafa Çəmənli // Şövkət Ələkbərova / M. Çəmənli. – Bakı, 1989. – S.33-42.

235.Quliyev, C. Muğam dünyamızın parlaq ulduzu: [Xan Şuşinski haqqında] / Cahid Quliyev // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1989. – 24 fevral. – S.1.

236.Quliyev, T. İki qəhrəman: ön söz: [Xan və Firudin Şuşinski haqqında] / Tofiq Quliyev / Xan Şuşinski // Firudin Şuşinski. – Bakı, 1989. – S.5-7.

237.Şükür, M. Xan Şuşinskinin xatirəsi: [Qu quşu; Əyləncə Bağçasaray; Şeirlər] / Müzəffər Şükür // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1989. – 24 fevral. – S.4.

1991

238.Babayev, N. Ya şair, ya xanəndə / Namiq Babayev // Qarabağ. – 1991. – 4 iyul. – S.7.

239.Kərimli, K. Sənətkara məhəbbətə: [Küçəyə Xan Şuşinskinin adının verilməsi haqqında] / Kərim Kərimli // Qarabağ. – 1991. – 4 iyul.–S.7

240.Rəhimli, İ. Ömürlük hekayətindən misralar: [xanəndə Arif Babayevin müəllimi Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / İlham Rəhimli // Segah yangısı / İ. Rəhimli. – Bakı, 1991. – S.11-18.

241.Şuşalı, F. Gülli bağçamızın şən bülbülü: [Xan Şuşinski haqqında xatirələr] / Firudin bəy Şuşalı // Bərəkət. – 1991. – 12 sentyabr. – S.4.

242.Şuşalı, F. Muğam mülkünün qüdrətli Xanı: [Xan Şuşinskinin anadan olmasının 90 illiyi] / Firudin bəy Şuşalı // Xalq qəzeti. – 1991. – 27 sentyabr. – S.4.

1992

243.Axundov, M. Qarabağın musiqi və sənət xadimləri: İncəsənət beşiyi Şuşa-Pənahabad: [Şuşada doğulmuş musiqiçilər, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Mirzə Xosrov Axundov // Ömürdən səhifələr / M. X. Axundov. – Bakı, 1992. – S.58-59.

244.Çəmənli, M. Bülbül küsər, Xan ağlayar: [Qarabağın tacı Şuşa haqqında] / Mustafa Çəmənli // Bərəkət. – 1992. – 4 iyul. – S.3.

245.Həsəncızi, F. “Xarı bülbül” görüşlərində, özfəaliyyət və səhnə, Üzeyir bəylə ilk tanışlıq: [Sara Qədimovanın Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Fatma Həsəncızi // El ruhunda / F. Həsəncızi. – Bakı, 1992. – S.5-24.

246.Məmmədov, B. Xan Şuşinski (1901-1979) / Bəylər Məmmədov // Qarabağın bəmərə adamları: (Ədəbi portretlər, lətifələr) / B. Məmmədov. – Bakı, 1992. – S.127-131.

1993

247.Çəmənli, M. Oxu gözəl: [Xan Şuşinski və Şövkət Ələkbərova haqqında xatirələr] / Mustafa Çəmənli // Səs qərib olmur / M.Çəmənli. – Bakı, 1993. – S.133-140.

248.Həsənqızı, F. Mühəribə illərində uzaq səfərlər: [Sara Qədimovanın Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Fatma Həsənqızı // El ruhunda / F. Həsənqızı. – Bakı, 1993. – S.26-39.

1995

249.Şuşinski, F. Oxumaq üçün səs lazımdır!: [Xan Şuşinski, Cabbar Qaryağdıoğlu, Seyid Şuşinski, Səməd Vurğun və başqaları haqqında] / Firudin Şuşinski // Musiqişünasın düşüncələri / F. Şuşinski. – Bakı, 1995. – S. 191-221.

1996

250.Nəzirli, Ş. Ellər vurğunu: [Xan Şuşinski ilə Səməd Vurğunun dostluğu haqqında] / Şəmistan Nəzirli // Ellər Vurğun / Ş. Nəzirli. – Bakı. – 1996. – S.27; 31.

251.Şuşinski Xan (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) // Üzeyir Hacıbəyov ensiklopediyası. – Bakı, 1996. – S.224.

1998

252.Mahmud, Ə. Xan Şuşinskinin ruhu qeyrətə, son döyüşə səsləyir / Əli Mahmud // Qarabağ. – 1998. – 22-29 avqust. – S.2.

1999

253.Çəmənli, M. Bülbül küsər, Xan ağlar: [Xan Şuşinskinin haqqında] / Mustafa Çəmənli // Mədəni-maarif. – 1999. – №4. – S.18-19.

254.Rzayeva, V. Şuşanı içində yaşadan şuşalı Xan...: [Xan Şuşinski haqqında] / Vəfa Rzayeva // Yeni Azərbaycan. – 1999. – 19 fevral. – S.7.

2000

255.Əbilov, V. Koroğluya həsrət qalan Şuşa: [Şuşanın görkəmli şəxsiyyətləri, Xan Şuşinski haqqında] / Vaqif Əbilov // Qarabağ. – 2000. – 26 aprel-3 may. – S.3.

256.Səfərova, Z. Şuşa Azərbaycan musiqisinin məbədidir: [Şuşanın görkəmli musiqiçiləri, həmçinin Xan Şuşinski haqqın-

da] / Zəmfira Səfərova // Şuşa şəhərinə həsr olunmuş elmi konfransın materialları, 22 dekabr 2000-ci il / Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi. – 2000. – S.42-54.

2001

Xan Şuşinski-100

257.Xan Şuşinskinin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamı, 20 iyul 2001-ci il // Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik toplusu: maddə 508. – 2001. – №7. – S.1604; Azərbaycan. – 2001. – 21 iyul. – S.1.

***

258.“Şur” dərsi: [Xan Şuşinskinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş radioveriliş haqqında] // Ekran-Efir. – 2001. – 20-26 avqust. – S.1.

259.Aydınoğlu, T. “Muğam dünyasının Xanı”: [Mustafa Çəmənlinin eyniadlı kitabının təqdimə mərasimi haqqında] / Tahir Aydınoğlu // Xalq qəzeti. – 2001. – 1 sentyabr. – S.6.

260.Baba, Ş. Qeyrət Şuşam; Xan oxuyur: [görkəmli xanəndə Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeirlər] / Şahlar Baba // Şuşa nəğmələri: iki cildə: II cild.–Bakı, 2001.–S.274; 278-282.

261.Bayramoğlu, N. Havalansın Xanın səsi / N. Bayramoğlu // Mədəniyyət. – 2001. – dekabr. – S.7.

262.Cabbarov, S. Musiqimizin xanı: [Xan Şuşinski-100] / Seyidağa Cabbarov // Azərbaycan.–2001.–10 oktyabr.–S.6.

263.Çahargah dəstgahı-muğam axşamı: [Xanın 100 illiyi şərəfinə] // Kreda.–2001.–29 sentyabr.–S. 8.

264.Cavanşirova-Verdiyeva, B. Dahilər arasında dahi: [Xan Şuşinski-100] / Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyeva // Xalq qəzeti. – 2001.–20 aprel. – S.5.

265.Çəmənli, M. Şur dərsi: [xatirə hekayə, Xan Şuşinski-100] / Mustafa Çəmənli // Xalq qəzeti.–2001.–24 avqust.–S.5.

266.Çəmənli, M. Xan – nəsl, əsli, səsi...: [M. Çəmənlinin Xan Şuşinski haqqında fikirləri] / Mustafa Çəmənli; müsahibəni apardı: İradə Xanım // Ulus.–2001.–9 may. – S.4.

267.Cumaqızı, R. Xan Şuşinskinin yaradıcılığı böyük xəzinədir: [Oktyabrın 8-də “Təhsil” Cəmiyyətinin keçirdiyi tədbir haqqında] / R. Cumaqızı // Yeni Müsavat. – 2001. – 10 oktyabr. – S.16.

268.Əliverdibəyov, A. Azərbaycan: Azərbaycan musiqisi: [Məqalədə İsfəndiyar (Xan Şuşinski) Cavanşirovdan da bəhs olunur] / Ağalar Əliverdibəyov // Rəsmli musiqi tarixi / A.Əliverdibəyov. – Bakı, 2001. – S.177-178.

269.Əliyev, T. Xan əmini xatırlarkən / Telman Əliyev // Mədəniyyət. – 2001. – mart. – S.1-2.

270.Füsunkar sənətkarın yubiley gecəsi: [Xalq artisti Xan Şuşinskinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə] // Azərbaycan. – 2001. – 16 dekabr. – S.5.

271.Günay. Havalansın Xanın səsi: [ustad xanəndə Xan Şuşinskinin 100 illiyi ilə bağlı tədbir haqqında] / Günay // 525- ci qəzet. – 2001. – 1 dekabr. – S.19.

272.Havalansın Xanın səsi...: [yazıçı-publisist Mustafa Çəmənlinin “Muğam dünyasının Xanı” kitabının təqdimat mərasimi keçirildi] // Palitra.–2001.– 5-6 sentyabr. – S.12.

273.Həsənli, A. “Çahargah dəsgahı”: Muğam günü / Ağacəfər Həsənli // Mədəniyyət. – 2001. – oktyabr. – S.3.

274.Hüseynov, R. Mələklər kimi: [məqalədə Şövkət Ələkbərova ilə Xan Şuşinskinin birgə duetləri haqqında da söhbət açılır] / Rafael Hüseynov // Millətin zərrəsi / R. Hüseynov.–Bakı, 2001. – S.534-566.

275.İsgəndərova, R. Mahnı teatrında: [Xan Şuşinskinin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib] / Ruziyə İsgəndərova // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 7 noyabr. – S.13.

276.Kərimova, A. Muğam dünyasının Xanı anıldı: [Əbilov adına mədəniyyət mərkəzində xanəndə Xan Şuşinskinin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbirin keçirilməsi haqqında] / Aliyə Kərimova // Xalq qəzeti. – 2001. – 13 oktyabr. – S.6.

277.Məhərrəmli, Z. Muğam mülkünün Xanı / Z. Məhərrəmli // Bakı. – 2001. – 2-8 noyabr. – S.2

278.Məmmədov, Ə. Xanəndələrimizin peyğəmbəri: [müsahibə] / Əlibaba Məmmədov; müsahibəni apardı: Mustafa Çəmənli // Paritet. – 2001. – 24-25 aprel. – S.12.

279.Məmmədov, V. Muğam sənətinin sultanı: Xan Şuşinski-100: [musiqişünas Vəli Məmmədovla müsahibə] / Vəli Məmmədov; müsahibəni apardı Şərif // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 10 oktyabr. – S.14.

280.Məşhur xanəndənin bəreləfi açılmışdır: [Xalq artisti Xan Şuşinskinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə onun yaşadığı Üzeyir Hacıbəyov küçəsindəki 37/43 sayılı binanın önündə] // Azərbaycan. – 2001. – 18 dekabr. – S.4.

281.Mirzəyev, S. Səsin sehri: [Xan Şuşinski haqqında müsahibə] / Sabir Mirzəyev; müsahibəni götürdü Mustafa Çəmənli // Mədəniyyət. – 2001. – may. – S.1-2.

282.Muğam dünyasının Xanı: [Mustafa Çəmənlinin eyni adlı kitabı haqqında] // Mədəni maarif. – 2001. – №7-8. – S.56;

283.Muxtarov, V. Xan zirvəsi: [Xan Şuşinskinin misilsiz ifası haqqında] / Vəli Muxtarov // Musiqi dünyası. – 2001. – №1. – S.111-115.

284.Quliyev, V. Susan da Xan idi, oxuyan da Xan... / Vasif Quliyev // Azərbaycan müəllimi. – 2001. –13-19 sentyabr. – S.6.

285.Quliyeva, Z. Şuşanın dağları başı dumanlı / Zəkürə Quliyeva // Azərbaycan. – 2001. – 4 sentyabr. – S.6.

286.Quliyeva, Z. Unudulmaz Xan yenə də anıldı: [Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin “Səda” tədris teatrında keçirilən Şuşinski və Azərbaycan musiqisi mövzusunda elmi-praktik konfrans] / Zəkürə Quliyeva // Azərbaycan. – 2001. – 30 sentyabr. – S.6.

287.Rüstəmov, S. Xan oxuyanda: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Səbahəddin Rüstəmov // Şuşa nəğmələri: iki cildə: II cild. – Bakı, 2001. – S. 308.

288.Ruziyyə. “Havalansın Xanın səsi”: [Xan Şuşinskinin 100 illiyi münasibətilə Üzeyir Hacıbəyovun Ev-Muzeyində keçirilən tədbir haqqında] / Ruziyyə // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 5 dekabr. – S.8.

289.Salmanov, R. Ürəklərdə yaşayan sənətkar: [Xan Şuşinskinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə] / Rafiq Salmanov // Xalq qəzeti. – 2001. – 2 dekabr. – S.4.

290.Şərif. Xan ona görə Xan idi ki... / Şərif // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 11 sentyabr. – S.2.

291.Şükür, M. Böyük müğənnimiz Xan Şuşinskinin xatirəsinə: [şeir] / Müzəffər Şükür // Şuşa nəğmələri: iki cildə: II cild. – Bakı, 2001. – S.288-289.

292.Şuşinski Xan: Xanəndə // Azərbaycan musiqi dünyası. – Bakı, 2001. – S.7. (Mətn Azərbaycan və ingilis dilində).

293.Tahir, R. Bu evdə bir Xan yaşayıb...: [Azərbaycanın Xalq artisti Xan Şuşinskinin yaşadığı Üzeyir Hacıbəyov küçəsindəki 37/43 sayılı binaya vurulan xatirə lövhəsinin təntənəli açılışı ilə əlaqədar] / R. Tahir // Xalq qəzeti. – 2001. – 15 dekabr. – S.5.

294.Tehran, Ə. Muğam dünyasının Xanı: [Mustafa Cəmənlinin eyniadlı kitabının təqdimat mərasimi haqqında] / Ə. Tehran // Ədəbiyyat qəzeti. – 2001. – 7 sentyabr. – S.2.

295.Unudulmaz Xanın anım gecəsi: [İqtisadiyyat Universitetində keçirilən tədbir haqqında] // Azərbaycan. – 2001. – 2 noyabr. – S.3.

296.Vəfa. Xan Şuşinski haqqında sənədli film çəkilib / Vəfa // 525-ci qəzet. – 2001. – 2 sentyabr. – S. 7.

297.Xan Şuşinski-100: [Şəkiddə] // Azərbaycan. – 2001. – 2 dekabr. – S.4.

298.Xan Şuşinski-100 // Azərbaycan müəllimi. – 2001. – 20-26 dekabr. – S.2.

299.Xan Şuşinskinin 100 illiyi qeyd olundu // Hürriyyət. – 2001. – 1-3 sentyabr.-S.2.

300.Yelmarqızı, G. “Muğam dünyasının Xanı” kitabının təqdimat mərasimi keçirildi / Günay Yelmarqızı // 525-ci qəzet. – 2001. – 1 sentyabr. – S.13.

301.Yusifli, V. Zirvə, yaxud “Zəhni-David”: [Muğam sənətinin məşhur nümayəndələri H.Hüseynov, Y.Məmmədov, X.Şuşinski, A.Qasimov haqqında] / Vaqif Yusifli // Yeni Azərbaycan. – 2001. – 31 dekabr. – S.12.

2002

302. Əliyeva, R. Xan Şuşinski-100 / R. Əliyeva, X. Aslanova // Mədəni-maarif. – 2002. – №1-2. – S.6-7.

303. Həsənqızı, E. Əbədiyaşar sənətkar: [Əbülfət Əliyev və Xan Şuşinski haqqında] / Elmira Həsənqızı // Mədəni maarif. – 2002. – №11. – S.48.

304. Səfərova, Z. Şuşa Azərbaycan musiqisinin məbədidir: [Xan Şuşinski yaradıcılığı haqqında] / Zemfira Səfərova // Mədəni maarif. – 2002. – №6. – S.13-18.

305. Yusifli, V. Muğam dünyasının Xanı: Yazıçı publisist Mustafa Cəmənlinin kitabını oxudum / Vaqif Yusifli // Ədalət. – 2002. – 28 sentyabr. – S.8.

2003

306. Behbudov, Q. Mən “Qarabağ şikəstəsi” ilə səhnəyə gəlmişəm: [Xan Şuşinskinin yetirməsinin ustası haqqında müsahibəsi] / Qaraxan Behbudov; müəshibəni apardı: Qələndər Xaçınçaylı // Mədəniyyət. – 2003. – 5 fevral. – S.5.

307. Cəmənli, M. Muğamlardan Səxavət nəfəsi gəlirdi: [Xan Şuşinski və Səxavət Məmmədov haqqında xatirələrdən] / Mustafa Cəmənli // Səsin Ruhu / M. Cəmənli. – 2003. – S.69.

308. Mansurov, B. Xan Şuşinski haqqında: [xatirələr] / Bəhram Mansurov // Bakı. – 2003. – S. 81-88.

309. Səməd, M. Bu dağlar ulu dağlar: [Xan Şuşinski haqqında] / Möhbəddin Səməd // Yaddaşımızın yaşlıları / M. Səməd. – Bakı. – 2003. – S.290-298.

310. Şərif. Havalansın xanın səsi...: Dünən Xan Şuşinskinin doğum günü idi... / Şərif // Yeni Azərbaycan. – 2003. – 21 avqust. – S.3.

311. Tapdıqoğlu, N. Şuşa tanınmış musiqiçiləri: Şuşinski Xan (1901-1979) / Nazim Tapdıqoğlu // Qarabağın tacı Şuşam / N. Tapdıqoğlu. – Bakı. – 2003. – S.198.

2004

312. Abdulla, O. Xan əmi, necə unudum səni?: [Dahi muğam ifaçısının API-dəki son konserti haqqında] / Orxan Abdulla // Mədəniyyət. – 2004. – 30 oktyabr. – S.3.

313. Mehdixanlı, T. Tanrının səs payı: [Xan Şuşinski haqqında] / Telman Mehdixanlı // Azərbaycan. – 2004. – 2 sentyabr. – S.8.

314. Qiyasbəyli, Z. Vokal aləminin parlaq ulduzu / Zahid Qiyasbəyli // Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənəti. – 2004. – 26 avqust. – S.1; 2; 3.

315. Tapdıqoğlu, N. Şuşa rayonunun son 400 ildəki görkəmli şəxsiyyətləri: Şuşinski Xan (1901-1979) / Nazim Tapdıqoğlu // Qarabağın tacı-Şuşam / N. Tapdıqoğlu. – Bakı. – 2004. – S.227.

316. Xaçınçaylı, Q. Xan Şuşinski adına Ağdam musiqi məktəbi yubileyə hazırlaşır / Qələndər Xaçınçaylı // Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənəti. – 2004. – 24 dekabr. – S.3.

2005

317. Çəmənli, M. Yaddaşında qalan səs: [müəllifin Xan Şuşinski və Şövkət Ələkbərova ilə bağlı xatirələri] / Mustafa Çəmənli // Oxu gözəl / M. Çəmənli. – Bakı, 2005. – S.7-10.

318. Qocayeva, A. Xan Şuşinski: Ən böyük bəstəkar xalqdır / Adilə Qocayeva // İki sahil. – 2005. – 23 avqust. – №162. – S. 8

319. Səfərli, D. Xan Şuşinski yad ediləcək: Sabah ustad xanəndənin doğum günüdür / Durna Səfərli // Ekspres. – 2005. – 19 avqust. – №157. – S.18.

320. Təhmirazqızı, S. Muğama qayğı-Azərbaycana qayğıdır: [Xan Şuşinski sənəti haqqında] / Səadət Təhmirazqızı // Mədəniyyət. – 2005. – 16 aprel. – S.2.

321. Teymur, M. 76 yaşı təzə mənzilə köçən gün tamam olmuşdu / Maarif Teymur // Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənəti. – 2005. – 2 sentyabr. – S.1-2.

322. Xan Şuşinski (1901-1979) // Qarabağ xanəndələri / layihənin müəllifi və rəhbəri: Mehriban Əliyeva. – Bakı, 2005. – S.22-23.

323. Xan Şuşinski (1901-1979): [foto] // Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər / Yaqub Mahmudov. – Bakı, 2005. – S.39. – mətn Azərbaycan və ingilis dilindədir.

324. Xan Şuşinski adına Muğam məktəbi: [foto] // Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər / Yaqub Mahmudov. – Bakı, 2005. – S.220. – mətn Azərbaycan və ingilis dilindədir.

2006

325. Əbilov, İ. Həmişə Xan əmisən!: [qəzəl] / İsrəfil Əbilov (Sadiq) // Şuşa. – 2006. – noyabr. – S.8.

326. Mehdixanlı, T. Tanrının səs payı: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Telman Mehdixanlı // Azərbaycan. – 2006. – 7 sentyabr. – S.6.

327. Nəzakət. Bu gün Şuşa Xansız, Xan Şuşasızdır: Əsrlərin yaddaşından boylanan musiqili dünya / Nəzakət // Səs. – 2006. – 1 avqust. – S.12.

328. Quliyev, V. Səməd Vurğun, Şuşa və şuşalılar: [Xan Şuşinski haqqında] / Vasif Quliyev // Şuşa. – 2006. – mart. – S.5-7.

329.Şərif, A. Muğam səltənətinin sultanı: Avqustun 20-si Xan Əminin 105 yaşı tamam oldu / A. Şərif // Kino. – 2006. – 26 avqust. – S.12.

330. Şuşada yaranan xalq mahnıları: [Xan Şuşinskinin ifa etdiyi xalq mahnıları haqqında] // Şuşa. – 2006. – dekabr. – S.2.

2007

331. Abdullayeva, Y. Muğam sənətimizin Xanı: [Dünyanı daim diqqət mərkəzində saxlayan korifey sənətkarımız, muğam ustadı Xan Şuşinskinin ölməz sənəti haqqında] / Yaqut Abdullayeva // Mədəni-maarif. – 2007. – №8. – S.5-7.

332.Çəmənli, M. Filarmoniya səhnəsində: [Əbülfət Əliyevin Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Mustafa Çəmənli // Nəğməli xatirələr. – Bakı, 2007. – S.41-59.

333.Əhədova, K. Xan elə Xandı: [İsfəndiyar Cavanşirov - Xan Şuşinski haqqında] / K. Əhədova // Hərbi and. – 2007. – 1 sentyabr. – S.15.

334. Əliyev, V. Süsən-sünbül bitirmişəm...: [jurnalist-muğamşünas Vaqifin muğam ifaçısı Xan Şuşinski haqqında söhbəti] / Vaqif Əliyev; söhbəti apardı M. Səttarova // Xəzər. – 2007. – 27 yanvar. – S.16.

335. Hüseyinov, A. Muğam xəzinəsinin inciləri, yaxud muğam virtuozları: [Xanəndələr: Cabbar Qaryağdıoğlu, Xan Şuşinski və Seyid Şuşinski haqqında] / Arif Hüseyinov // Azərbaycan. – 2007. – 28 yanvar. – S. 5.

336. Məmmədquluoğlu, V. "Xanın qəbri inildəyir": [Xuramanın "Könlüm Qarabağdadır" kitabında Xan Şuşinski haqqında söhbət açılır] / V.Məmmədquluoğlu // Azərbaycan ordusu. – 2007. – 17 mart. – S.4.

337. Nəzakət. Xanəndəlik sənətinin Xanı: [Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında] / Nəzakət // Səs. – 2007. – 21 avqust. – S.12.

338. Şuşinski Xan: (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) // Üzeyir Hacıbəyov Ensiklopediyası. – Bakı, 2007. – S.198.

339. Verdiyev, R. Xanın sazlı segahı : [Muğam ustadı Xan Şuşinski haqqında] / Rəhman Verdiyev // Kreda. – 2007. – 15 iyun. – S.7.

340.Xan Şuşinski (1901-1979): [foto] // Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər / Yaqub Mahmudov. – Bakı, 2007. – S.39. mətn Azərbaycan və rus dilindədir.

341. Xan Şuşinski adına Muğam məktəbi: [foto] // Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər / Yaqub Mahmudov. – Bakı, 2007. – S.220. – mətn Azərbaycan və rus dilindədir.

342. Xan Şuşinski ilə bağlı məzəli əhvalatlar // Kaspı. – 2007. – 3 may. – S.24.

343. Zümrüd. Zaman çərçivəsinə sığmayan ömürlər: [20 avqust Xalq artisti Xan Şuşinskinin doğum günüdür] / Zümrüd // Səs. – 2007. – 21 avqust. – S.1-2.

2008

344. Əhmədov, R. Xan Şuşinskinin ruhu qeyrətə, son döyüşə səsləyir / Rəhman Əhmədov // Yaddan çıxmaz Qarabağ / R. Əhmədov. – Bakı, 2008. – S.68-69.

345. Şuşinski Xan (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) // Muğam ensiklopediyası / Heydər Əliyev Fondu. – Bakı, 2008. – S.188-189.

346.Yusifqızı, Z. Cabbar Qaryağdıoğlu qayğıkeş və istedadlı müəllim kimi: [xanəndənin tanınmış tələbələri, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Zəmfira Yusifqızı // Şərq musiqisinin peyğəmbəri / Z. Yusifqızı. – Bakı, 2008. – S.85-92.

347. Xatirə. Xan əminin lent yazıları qaytarılmalıdır!: [Xan Şuşinskinin Gürcüstandakı lent yazılarının vətənə gətirilməsi haqqında] // Həftə içi. – 2008. – 10 aprel. – S. 8.

348. Xan Şuşinski (20.08.1901-18.03.1979): [tarixi şəxsiyyətə haqqında qısa məlumat] // Qarabağ irsimizin əbədi yaddaşı / Azərbaycan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi. – Bakı, 2008. – S.376. – mətn Azərbaycan və ingilis dillərindədir.

2009

349. Ağaoğlu, T. Muğam ustadı: Unudulmazlar: [Xalq artisti, xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Telman Ağaoğlu // Azərbaycan. – 2009. – 9 yanvar. – S.7.

350. Ağaoğlu, T. Xan əminin ruhu dinclik tapacaq: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Telman Ağaoğlu // Təzadlar. – 2009. – 11-14 iyul. – S.15.

351. Axundova, G. Xan Şuşinski (İsfəndiyar Cavanşir) (20.08.1901-18.03.1979) / Gülarəxanım Axundova // Azərbaycanda xanəndəlik ənənəsinin və vokal mədəniyyətinin yaranması və inkişafı / G. Axundova. – Bakı, 2009. – S.67-78; 156.

352. Cəfərov, Q. Xanın qardaşı: [Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında] / Qaim Cəfərov // Mədəniyyət. – 2009. – 5 iyun. – S. 11.

353. Elsevər, S. Şuşanın dağları, başı dumanlı: Musiqimizin Xanı: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Seymur Elsevər // Ekspres. – 2009. – 28 avqust. – S.23.

354. Elsevər, S. Şuşanın Xanı: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Seymur Elsevər // Mədəniyyət. – 2009. – 8 oktyabr. – S.7.

355. İbişova, R. Ustad xanəndələrimiz: Xan Şuşinski və Azərbaycan muğamları / Ruzə İbişova // Palitra. – 2009. – 18 mart. – S.11.

356. Rəşid, M. Qarabağın Xanı: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Mina Rəşid // Mədəniyyət. – 2009. – 14 avqust. – S.6.

357. Səxavət, S. Bəhanə: [roman Azərbaycan xanəndələri Cabbar Qaryağdıoğlu, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski haqqında] / Seyran Səxavət // 525-ci qəzet. – 2009. – 13 yanvar. – S.6; 13 fevral. – S.6; 14 fevral. – S.28.

358. Səxavət, S. Bəhanə: [romandan Xan Şuşinski haqqında olan parça] / Seyran Səxavət // Şuşa. – 2009. – 15 sentyabr. – S.7; 15 avqust. – S.6-7; 31 avqust. – S.6-7.

359. Təhmirazqızı, S. Muğam dünyamız: [Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş radio verilişi haqqında] / Səadət Təhmirazqızı //

Tarixin səs yaddaşı: Azərbaycan radiosu / S. Təhmirazqızı. – Bakı, 2018. – S.69; 258.

360. Təhmirazqızı, S. Xalqın sevimli sənətkarı: [Xalq artisti Əlibaba Məmmədov Xan Şuşinskiyə verilən ləqəb haqqında] / Səadət Təhmirazqızı // Respublika. – 2009. – 5 fevral. – S.3.

361. Xan Şuşinski: [foto] Qarabağ: real tarix faktlar sənədlər / Yaqub Mahmudov. – Bakı, 2009. – S.37.

2010

362. Elsevər, S. Yaqub Məmmədov... Özü də birincisi: [xanəndə Yaqub Məmmədovun ustası Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələri] / Seymur Elsevər // Ekspres. – 2010. – 30 iyun. – S.23.

363. Hüseyinov, A. Xan Şuşinski haqqında səs möcüzəsi / Arif Hüseyinov // Azərbaycan. – 2010. – 21 avqust. – S.5.

364. Məmmədov, V. Qarabağ şikəstəsi / Vəli Məmmədov // Qarabağ. – 2010. – 15-25 noyabr. – S.12.

365. Məmmədov, V. Xan əmi / Vəli Məmmədov // Qarabağ. – 2010. – 17-29 sentyabr. – S.15.

366. Nərimanov Atatürk haqqında mahnını gizləndə Xana oxudurdu...: [Xan Şuşinski haqqında] / Olaylar. – 2010. – 15 sentyabr. – S.12.

367. Niftəliyev, B. “Qəmərım”: Bir mahnının tarixi: [Xan Şuşinski haqqında] / Bəhrüz Niftəliyev // Azərbaycan. – 2010. – 24 yanvar. – S. 7.

368. Quliyev, V. Susan da Xan idi, oxuyan da Xan... / Vasif Quliyev // Şuşa. – 2010. – 31 avqust. – S.8.

369. Teymurova, N. Azərbaycan xanəndəlik sənəti: [Xan Şuşinski haqqında] / Nəzakət Teymurova // Konservatoriya: elmi nəşr. – 2010. – №3(9). – S.103-111.

370. Zümrüd. 20 avqust muğam sənətinin Xanın doğum günüdür: Səsin rəngi İsfəndiyar Aslan oğlunu Xan Şuşalı kimi tanıtdı / Zümrüd // Səs. – 2010. – 20 avqust. – S. 12.

2011

Xan Şuşinski – 110

371. Abbaslı, T. “Dün gecə” – bir Xan gecəsi...: Beynəlxalq Muğam Mərkəzində və tam milli mizan-düzəndə: [unudulmaz xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Tahir Abbaslı // Mədəniyyət. – 2011. – 23 noyabr. – S. 6.

372. Abbaslı, T. Sənət sarayımızın Xanı: Bu “zalım” xanın “aman-aman” fəryadı, “ey dad-ey dad” dadı... / Tahir Abbaslı // Mədəniyyət. – 2011. – 19 avqust. – S. 12.

373. Adıgözəlov, V. Öz böyüklüyünü yaşayan insan: [müəllifin 2001-ci ildə Xan Şuşinski haqqında verdiyi müsahibə] / Vasif Adıgözəlov; müsahibəni apardı Mustafa Çəmənli // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.5.

374. Axundbəyli, P. Xan da bülbüldür, fəqət bülbül özü bülbüldür / Pərviz Axundbəyli // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.8.

375. Baba, Ş. Bu, mən idim / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 15 sentyabr. – S.8.

376. Baba, Ş. Oxu şikəstəni; Arzu; Doğma Qarabağın; Xan oxuyurdu; Xan: [xanəndəyə həsr olunmuş şeirlər] / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 31 iyul. – S.8.

377. Baba, Ş. Xan “Mahur” oxuyanda; Qardaşlar; Sirlə səsini; Xan; Nə yaxşı ki, vardı Xan; Füzuli, Xan əmi; Xan əmi; Yarpaqlar; Beytlər: [xanəndəyə həsr olunmuş şeirlər] / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 30 sentyabr. – S.8.

378. Baba, Ş. Xan oxuyur; Baş əyirəm: [Xan Şuşinskiyin 70 və 75 illiyində sənətkara həsr olunmuş şeirlər] / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 30 aprel. – S.8.

379. Baba, Ş. Xan şikəstə oxuyanda / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 31 iyul. – S.8.

380. Baba, Ş. Xan şikəstə oxuyanda... / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.6.

381. Baba, Ş. Xan Şuşalı / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 15 avqust. – S.8.

382. Baba, Ş. Yenə güllü bağda gəzir Xan əmi; Sənət bağçasının bülbülü; Vətən; Əsl Xan kimi: [xanəndəyə həsr olunmuş şeirlər] / Şahlar Baba // Şuşa. – 2011. – 15 sentyabr. – S.8.

383. Cavanşirova-Verdiyeva, B. Bizim ailəmiz / Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyeva // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.3.

384. Əbilov, İ. Xan Şuşinskiyin 70 illiyinə: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / İsrafil Əbilov (Sadiq) // Şuşa. – 2011. – 15 oktyabr. – S.8.

385. Fərzəli, Ə. Yaşayır yenə: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Əjdər Fərzəli // Şuşa. – 2011. – 15 oktyabr. – S.8.

386. Günel. Böyük xanəndə Xan Şuşinskiyin 110 illiyi qeyd edilib: [Asəf Zeynəllı adına Musiqi Kollecinde] / Günel // 525-ci qəzet. – 2011. – 6 dekabr. – S. 7.

387. Həsənova, G. Adına layiq: [müəllifin 2001-ci ildə Xan Şuşinski haqqında verdiyi müsahibə] / Gülxar Həsənova; müsahibəni apardı Mustafa Çəmənli // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.5.

388. Həsənzadə, N. Heyrət: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Nəriman Həsənzadə // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

389. Həsənzadə, Ş. Sən oxu!: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Şəmsiyyə Həsənzadə // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

390. Həsənzadə, Ş. Sən oxu! [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Şəmsiyyə Həsənzadə // Şuşa. – 2011. – 15 oktyabr. – S.8.

391. Hüseynov, A. Muğam xəzinəsinin inciləri: [Cabbar Qaryağdıoğlu, Seyid Şuşinski və Xan Şuşinski] [Mətn] / Arif Hüseynov // Xalq qəzeti. – 2011. – 10 iyul. – S. 8.

392. Hüseynov, A. Xan Şuşinskiyin səs möcüzəsi / Arif Hüseynov // Şuşa. – 2011. – 15 iyul. – S.3.

393. Hüseynov, A. Xan Şuşinskiyin səs möcüzəsi / Arif Hüseynov // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.4.

394. İbişova, R. Xan Şuşinski və Azərbaycan muğamları / Ruzə İbişova // Əbədiyyət notları / R. İbişova. – Bakı, 2011. – S.105-109.

395. İkinci belə bir səs sahibi dünyaya gəlməyib: [Xan Şuşinskinin 110 illiyi münasibətilə] // Kəspi. - 2011. – 23 noyabr. – S. 16.

396. İsmayıl. Xan Şuşinskinin 110 illiyi qeyd edildi: O, əsrarəngiz səs sahibi olub: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində] / İsmayıl // Ayna. – 2011. – 26 noyabr. – S.20.

397. Mansurov, B. Ömür qıysa: [müəllifin Xan Şuşinski haqqında xatirələri] / Bəhram Mansurov // Mansurovlar / Eldar Mansurov. – Bakı, 2011. – S.228-232.

398. Məmmədova, Ş. “Segah”, “Şikəstə” ilə döyünən ürək: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Şövkət Məmmədova // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

399. Meydanlı, F. Xan nəvəsi - şuşalı Xan: [unudulmaz xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Fəxrəddin Meydanlı // Kredö. - 2011. – 24 dekabr. – S. 3; 5.

400. Muğamımızın Xanı...: [Xanəndə Xan Şuşinski haqqında] // Şərq. – 2011. – 17 mart. – S. 11.

401. Namaz, Ş. Xan oxudu: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Şamil Namaz // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

402. Nərimanoğlu, M. Azərbaycan musiqisinin Xanı: Unudulmazlar: [Azərbaycan muğam sənətinin korifeyi olan Xan Şuşinskinin anadan olmasının 110 illiyi münasibətilə] / Məhəmməd Nərimanoğlu // Azərbaycan. – 2011. – 20 avqust. – S. 5.

403. Nərimanoğlu, M. Azərbaycan musiqisinin Xanı / Məhəmməd Nərimanoğlu // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.7.

404. Qasimov, A. Xanın səsi: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Ağəli Qasimov // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

405. Rüstəmov, S. Xan oxuyanda: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Səbahəddin Rüstəmov // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

406. Sadıqoğlu, A. Muğam sənətimizin görkəmli xanəndəsi: [Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında] / A.Sadıqoğlu // Respublika. – 2011. – 7 dekabr. – S. 6.

407. Salmanov, R. Böyük xanəndənin yubileyi şərəfinə: [Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdindəki Musiqi Kollecinə unudulmaz xanəndə Xan Şuşinskinin anadan olmasının 110 illiyinə həsr olunmuş yubiley tədbiri keçirildi] / Rafiq Salmanov // Xalq qəzeti. – 2011. – 4 dekabr. – S. 7.

408. Salmanov, R. Dünyaya İsfəndiyar kimi gəldi - Xan kimi qaldı: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində unudulmaz xanəndə Xan Şuşinskinin anadan olmasının 110 illiyinə həsr olunmuş yubiley tədbiri keçirildi] / Rafiq Salmanov // Xalq qəzeti. – 2011. – 24 noyabr. – S. 7.

409. Salmanov, R. Dünyaya İsfəndiyar kimi gəldi, Xan kimi qaldı / Rafiq Salmanov // Şuşa. – 2011. – 30 noyabr. – S.2.

410. Səfərov, B. Milli muğam ifaçılığının Xanı / Bayram Səfərov // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.1-2.

411. Mehdiyev, M. Xan əmi: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Mövsüm Mehdiyev // Şuşa. – 2011. – 28 fevral. – S.8.

412. Səfərov, B. Milli muğam ifaçılığının Xanı: Xan Şuşinski - 110 / Bayram Səfərov // Xalq qəzeti. - 2011. – 15 may. – S. 8.

413. Şirxanlı, Ə. Xan əmi oxuyanda: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Əyyub Şirxanlı // Şuşa. – 2011. – 21 noyabr. – S.8.

414. Şükür, M. Sənətin Xan sarayında: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Müzəffər Şükür // Şuşa. – 2011. – 30 noyabr. – S.8.

415. Tudə, Ə. Xanın səsi: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Əli Tudə // Şuşa. – 2011. – 30 iyun. – S.8.

416. Verdiyev, R. Xanın sazlı segahı / Rəhman Verdiyev // Bu, mənim dünyamdı / R. Verdiyev. – Bakı, 2011. – S.142-148.

417. Vurğun, S. Qəzəl: [Xan Şuşinskiyə] / Səməd Vurğun // Şuşa. – 2011. – 15 oktyabr. – S.8.

418. Xan Şuşinskinin 110 illiyi qeyd edilib // 525-ci qəzet. – 2011. – 23 noyabr. – S. 7; Palitra. - 2011. – 23 noyabr. – S. 15.

419. Zümrüd. Xan Şuşinski – 110 / Zümrüd // Səs. - 2011. – 12 avqust. – S. 12.

420. Şuşinskilər: Şuşinski Xan // Şuşa. – 2011. – 15 yanvar. – S.5.

2012

421. Cavadov, Z. Muğam musiqi məktəbinin nailiyyətləri: [Binəqədi rayonunda yerləşən Xan Şuşinski adına Ağdam muğam musiqi məktəbinin uğurları haqqında] / Zabit Cavadov // Respublika. - 2012. - 13 iyun. - S.8.

422. Hüseyinov, R. Son Xan: [Xan Şuşinski həyat və yaradıcılığı haqqında] / Rafael Hüseyinov // Hamısı ulduz: musiqi tariximizin səhifələri / R. Hüseyinov. - Bakı, 2012. - S.45-76.

423. Telmanqızı, S. Havalansın Xanın səsi... Məşhur xanəndələrin ev-muzeyi niyə yoxdur?: [xanəndənin arxivinin övladları tərəfindən qorunması haqqında] / Sevinc Telmanqızı // Yeni Müsavat. - 2012. - 9 mart. - S.11.

424. Xan Şuşinski (1901-1979): [portret] // Şuşa Azərbaycanın tarix və mədəniyyət incisidir. - Bakı, 2012. - S.22.

425. Xan Şuşinski (1901-1979): [portret] // Şuşa – Pənahabad / Yaqub Mahmudov; Camal Mustafayev. - Bakı, 2012. - S.58.

426. Xan Şuşinski Fondu ilk layihəsinə başladı: Fondun təsisçiləri Gəncə Dövlət Filarmoniyasının bədii rəhbəri Fikrət Verdiyev və Milli Konservatoriyanın, Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin pedaqoqu Məryəm xanım Hüseyinovadır // Ədalət. - 2012. - 20 dekabr. - S.8.

427. Xan Şuşinski ansamblı: [foto] // Şuşa – Pənahabad / Yaqub Mahmudov; Camal Mustafayev. - Bakı, 2012. - S.100.

428. Xəlilzadə, F. Muğam sənətinin bahadırları: Sənətin Xanı / Flora Xəlilzadə // Azərbaycan. - 2012. - 22 aprel. - S.5.

429. Xudubəyli, M. Sənət dünyamızın Xanı: [Xan Şuşinski haqqında] / Maşallah Xudubəyli // Nəğməli, muğamlı dünyam / M. Xudubəyli. - Bakı, 2012. - S.135-138.

2013

430. Ağamirov, M. Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) (1901-1979) / Mirkamil Ağamirov // Nəğmə dolu Şuşam mənim / M. Ağamirov. - Bakı, 2013. - S.205.

431. Azəri, L. Xan Şuşinski virtual muzeyi açıldı: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində unudulmaz muğam ifaçısı, Xalq artistinin virtual muzeyinin və memorial saytının təqdimatının keçirilməsi haqqında] / Lalə Azəri // Mədəniyyət. - 2013. - 1 may. - S. 5.

432. Əhmədallı, T. Xan!: [unudulmaz xanəndə Xan Şuşinski haqqında] / Tahir Əhmədallı // Mədəniyyət. - 2013. - 21 avqust. - S. 10.

433. Fətəliyev, M. Vəfalı gəlin təksə əzəl gündən...: [Şuşanın görkəmli şəxsiyyətlərinə həmçinin Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeir] / Mustafa Fətəliyev // Nəğmə dolu Şuşam mənim / Mirkamil Ağamirov. - Bakı, 2013. - S.24.

434. Günel. Böyük xanəndə Xan Şuşinski memorial saytının təqdimatı olub: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində] / Günel // 525-ci qəzet. - 2013. - 1 may. - S. 7.

435. Hüseyinov, Y. Şuşa mədəniyyətimizin mərkəzidir: [Xan Şuşinski yaradıcılığı haqqında] / Yunis Hüseyinov // Şuşa şəhərinin tarixi / Y. Hüseyinov. - Bakı, 2013. - S.61-62.

436. Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov) (1901-1979): [portret] // İzahlı muğam lüğəti. - Bakı, 2013. - S.109.

437. Xan Şuşinski bayrağımızı musiqi ilə gizli vəsf edib // Qarabağ. - 2013. - 15-28 noyabr. - S.16.

438. Xəlilzadə, F. Sənətin Xanı / Flora Xəlilzadə // Ruhumuzun ünvanı Şuşa / F. Xəlilzadə. - Bakı, 2013. - S.119-120.

439. Qarabağın, Ağdamın səs muzeyi, söz çəlengi: Xan Şuşinski // Qarabağ. - 2013. - 15 avqust. - S.22.

440. Məmmədov, H. Dağların başında məskən salıbdır...: [Şuşanın görkəmli şəxsiyyətlərinə həmçinin Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeir] / Həbib Məmmədov // Nəğmə dolu Şuşam mənim / Mirkamil Ağamirov. - Bakı, 2013. - S.34.

441. Salmanov, R. Böyük xanəndənin virtual muzeyi yaradıldı: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində Xalq artisti, unudulmaz

xanəndə Xan Şuşinski virtual muzeyinin memorial saytının təqdimat mərasiminin keçirilməsi haqqında] / Rafiq Salmanov // Xalq qəzeti. - 2013. - 4 may. - S. 14.

442. Seyidzadə, T. Xan Şuşinski 112 yaşı tamam oldu / Tofiq Seyidzadə // Azad Azərbaycan. - 2013. - 21 avqust. - S. 7.

443. Təhmirazqızı, S. Saytoqrafiya: görkəmli sənətkar Xan Şuşinski virtual muzeyi açıldı / Səadət Təhmirazqızı // Musiqi dünyası. - 2013. - №2 (55). - S.122.

444. Təhmirazqızı, S. Xan Şuşinski muğam dünyasının xanıdır: [müsahibə] / Səadət Təhmirazqızı; müsahibəni apardı: Aygün // Üç nöqtə. - 2013. - 20 avqust. - S. 13.

445. Təhmirazqızı, S. Xan Şuşinski virtual muzeyi açıldı / Səadət Təhmirazqızı // Şuşa. - 2013. - 15 iyun. - S.5.

2014

446. Abbaslı, T. Səs-avazı padişah Xan...: / Tahir Abbaslı // Mədəniyyət. - 2014. - 20 avqust. - S. 11.

447. Abdullayeva, T. Səsin və ifanın Xan ucalığı / Türkan Abdullayeva // 525-ci qəzet. - 2014. - 23 avqust. - S. 16.

448. Cavanşirova-Verdiyeva, B. "Azərbaycan mədəniyyəti özünün intibah dövrünü yaşayır": [Şuşinski qızı: "İstər istedadlı gənclərimiz, istərsə də ustad sənətkarlarımız dövlətimizin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunublar"] / Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyeva; müsahibəni apardı: Fuad Hüseynzadə // Palitra. - 2014. - 24 yanvar. - S.13.

449. Cavanşirova-Verdiyeva, B. "Məqsədimiz Azərbaycan mədəniyyətinə qulluq etməkdir: [Xan Şuşinski qızı: "Xalqımızın milli adət və ənənələrini yaşadıb qorumaq bizim bir vətəndaşlıq borcumuzdur"] / Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyeva; müsahibəni apardı Fuad Hüseynzadə // Palitra. - 2014. - 22 yanvar. - S. 13.

450. Çəmənli, M. "Şur" dərsi: [xatirə hekayə] / Mustafa Çəmənli // Sənət hekayələri / M. Çəmənli. - Bakı: Aspoliqraf, 2014. - S.266-273.

451. Çəmənli, M. Oxu, Gözəl: [Şövkət Ələkbərova və Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələr] / Mustafa Çəmənli // Sənət hekayələri / M. Çəmənli. - Bakı, 2014. - S.291-301.

452. Əliyev, R. Azərbaycan xanəndələrinin repertuarında "Segah" muğamının rolu: [Xan Şuşinski "Segah"da etdiyi əlavələr və dəyişikliklər haqqında] / Rasim Əliyev // Konservatoriya: Elmi nəşr. - 2014. - №3(25). - S.120-125.

453. Əliyev, V. "Şahnaz" muğamının vokal-instrumental ifası haqqında: [Xan Şuşinski ifa etdiyi "Şahnaz" muğamı haqqında] / Vüqar Əliyev // Konservatoriya: Elmi nəşr. - 2014. - №3(25). - S.126-131.

454. Əzim, T. Büllür səs xəzinəsinin sahibi / Tahir Əzim // Şuşa. - 2014. - 31 mart. - S.4.

455. Qüdrətqızı, Z. Xanəndələr: Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşir) / Zəkürə Qüdrətqızı // Qarabağ. - 2014. - 20-28 noyabr. - S.8.

456. Muğamın Xanı...: Böyük Xan Şuşinski 9 əhvalat // Ekspres. - 2014. - 21 avqust. - S.15.

457. Rəhimli, İ. Qavramaya qeyri-səlis məntiq: [Səlis və qeyri-səlis məntiqdən bəhs edən məqalədə müəllif Xan Şuşinski, Səttar Bəhlulzadə, Rübabə Muradova, Qədir Rüstəmov və Nəzakət Teymurovanın yaradıcılığından söhbət açır] / İlham Rəhimli // Ulduz. - 2014. - noyabr. - S.19-26.

458. Rəhimli, İ. Səsə hopan rənglər...: [xanəndə Xan Şuşinski, Qədir Rüstəmov, Nəzakət Teymurova, Rübabə Muradova haqqında] / İlham Rəhimli // Təzadlar. - 2014. - 18 noyabr. - S.10.

2015

459. Abbaslı, T. Xalqın sənət Xanı: Ecazkar səs, təkrarsız avaz, gilə zəngülələr, nəhəng xırdalamalar kanı... / Tahir Abbaslı // Mədəniyyət. - 2015. - 19 avqust. - S. 13.

460. Babaşova, Ş. Qarabağın musiqi dünyası: Xan Şuşinski / Şəbnəm Babaşova // Mədəni həyat. - 2015. - № 1. - S. 61.

461. Əhmədov, R. Xanın ruhu qeyrətə, son döyüşə səsləyir / Rəhman Əhmədov // Şuşa. – 2015. – 27 avqust. – S. 8.

462. Əzim, T. Büllur səs xəzinəsinin sahibi: [xanəndə Xan Şuşinski] / Tahir Əzim // Ədalət. – 2015. – 15 oktyabr. – S.5.

463. Hacıyeva, K. VIII-XX əsrlər arası Şərq musiqi nəzəri tarixi: Şuşa musiqi mühiti və işğal altında olan şəhər: [Xan Şuşinskinin Şuşa musiqisində rolu] / Kəmalə Hacıyeva // Şuşa. – 2015. – 31 yanvar. – S. 5.

464. Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşir): [foto] // Azərbaycan mirvarisi Şuşa / Xatirə Qasımova. – Bakı. – 2015. – S.110.

465. Xan Şuşinski (İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov): [portret] // İzahlı muğam lüğəti. – Bakı, 2015. – S.117.

466. Məmmədov, Ə. Xan Şuşinski (1901-1979): [Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələr] / Əlibaba Məmmədov // Bizim ustad / Səadət Təhmirazqızı. – Bakı, 2015. – S.194-197.

467. Muğam sənətimizin ölümsüz Xanı 104 yaşında / 525-ci qəzet. – 2015. – 22 avqust. – S. 13.

468. Mükərrəmoğlu, M. Kinorejissor Hüseyn Seyidzadə Üzeyir bəyə layiq film yaratdı: [Xan Şuşinskinin filmdəki ifası haqqında] / Mehdi Mükərrəmoğlu // Xalq qəzeti. – 2015. – 19 sentyabr. – S.7.

469. Nizamiqızı, H. Milanda Qarabağ həqiqətləri: [“Könlüm keçir Qarabağdan” adlı tədbirdə musiqi beşiyimizin zəngin sənət dünyasından və xanəndə Xan Şuşinski yaradıcılığından söz açılıb] / Həmidə Nizamiqızı // Mədəniyyət. – 2015. – 12 iyun. – S. 6.

470. Paşayeva, Z. Xan Şuşinskinin həyat və yaradıcılığı haqqında / Zümrüd Paşayeva // Konservatoriya: Elmi nəşr. – 2015. – № 2. – S.48-52.

471. Şahsevənlı, Z. Havalansın Xanın səsi / Zülfüqar Şahsevənlı // Şuşa. – 2015. – 31 avqust. – S.4-5.

472. Şuşinski, F. Xan Şuşinski: [həyat və yaradıcılığı haqqında] / Firudin Şuşinski // Azərbaycanın musiqi xəzinəsi / F. Şuşinski. – Bakı, 2015. – S.597-639.

473. Şuşinski, F. Səməd Vurğunun musiqi düşüncələri: [Səməd Vurğun və Xan Şuşinski dostluğundan] / Firudin Şuşinski // Azərbaycanın musiqi xəzinəsi / F. Şuşinski. – Bakı. – 2015. – S.247-258.

474. Teymurova, N. Xanəndəlik sənətinin inkişaf yolları haqqında mülahizələr: [məqalədə Xan Şuşinskinin ifaçılığında da bəhs olunur] / Nəzakət Teymurova // Konservatoriya: Elmi nəşr; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Konservatoriyası. – 2015. – № 1. – S.55-60.

475. Təhmirazqızı, S. Sənətkar ömrünün səhifələri: [Xan Şuşinskinin tələbəsi olmuş Qaraxan Behbudovun öz ustadı haqqında xatirələri] / Səadət Təhmirazqızı // Mədəniyyət. – 2015. – 25 noyabr. – S. 15.

476. Vəliyeva, B. Xan Şuşinskinin mahnı yaradıcılığı / Bəyimxanım Vəliyeva // Konservatoriya: Elmi nəşr; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Konservatoriyası. – 2015. – № 1. – S.49-54.

477. Zümrüd. Muğamımızın xanı: [bu gün Azərbaycan musiqi tarixinin korifeyi Xan Şuşalının ad günüdür] / Zümrüd // Səs. – 2015. – 20 avqust. – S. 12.

2016

478. Cavanşirov, A. Xan Şuşinski sonuncu Qarabağ xanı İbrahimin nəticəsidir: Xan muğamı bayağılaşdırmağa qoymayıb: [müsahibə] / Aslan Cavanşirov; müsahibəni apardı: Saminə Hidayətqızı // Muğam qəsri / S. Hidayətqızı. – Bakı, 2016. – S.152-157.

479. Cavid. Macarıstandakı səfirliyimizdə mədəni-musiqili tədbir: [proqramı Xan Şuşinski fondu təşkil edib] / Cavid // 525-ci qəzet. – 2016. – 22 oktyabr. – S.13.

480. Əliyev, T. Ön söz: [Xan Şuşinski ilə xatirələrindən] / Telman Xurşudoğlu Əliyev // Mən tanıyan Xan əmi / Şahlar Baba Şuşalı. – Bakı, 2016. – S.5-10.

481. Əzim, T. Büllur səs xəzinəsinin sahibi: [xanəndə Xan Şuşinski] / Tahir Əzim // Ədalət. – 2016. – 18 iyul. – S.3.

482. Qəşəmoğlu, Ə. Nanə kolları: Xan Şuşinski [Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeir] / Əhməd Qəşəmoğlu // 525-ci qəzet. – 2016. – 9 yanvar. – S.31.

483. Məmmədova, A. Turşsu musiqi məktəbinin uğurları: [Xan Şuşinski adına musiqi festivalının yekun konserti haqqında] / Aidə Məmmədova // Şuşa. – 2016. – 15 iyul. – S.1

484. Mən tanıyan Xan əmi: [Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında yazıçı Şahlar Babanın Azərbaycan muğam sənətinin korifeyi Xan Şuşinskinin həyatı və ifaçılıq sənətinə həsr olunmuş eyniadlı kitabının təqdimatı haqqında] // Mədəniyyət. – 2016. – 13 may. – S. 15; 2016. – 27 may. – S. 10.

485. Şuşalı, Ş. Xan və Səməd - bir orbitdə iki dünya: [“Mən tanıyan Xan əmi” sisiləsindən] / Şahlar Baba Şuşalı // Şuşa. – 2016. – 3 iyul. – S.6; 31 iyul. – S.7; 15 avqust. – S.6-7.

486. Şuşalı, Ş. İran səfəri: [Xan Şuşinskinin İrana səfəri haqqında] / Şahlar Baba Şuşalı // Şuşa. – 2016. – 15 oktyabr. – S.3.

487. Şuşinski, F. Səməd Vurğunla görüşlərim: [müəllifin Səməd Vurğun və Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələrindən] / Firudin Şuşinski // Şuşa. – 2016. – 15 oktyabr. – S.4-6.

488. Verdiyev, R. Azərbaycan muğamının Xanı / Rəhman Verdiyev // Respublika. – 2016. – 18 dekabr. – S.7.

489. Verdiyeva, B. Ruhun şad olsun, ata: [müsaibə] / Bəyimxanım Verdiyeva; müsaibəni apardı: Saminə Hidayətqızı // Muğam qəsr / S. Hidayətqızı. – Bakı, 2016. – S.158-161.

490. İlqar, Q. Xan əmi: [xanəndəyə həsr olunmuş şeir] / Qəşəm İlqar // Şuşa. – 2016. – 30 iyun. – S.8.

491. Baba, Ş. Alalar; Qardaşlar: [Xan Şuşinski və qardaşı Allahyar Cavanşirə həsr olunmuş şeir] / Şahlar Baba // Şuşa. – 2016. – 30 iyun. – S.8.

492. Ələsgərova, G. Unudulmaz Xan əmi / Gülnarə Ələsgərova // Şuşa. – 2016. – 15 iyun. – S.3.

2017

493. Bəykişiqızı, İ. Havalansın Xanın səsi / İlduzə Bəykişiqızı // Şuşa. – 2017. – 31 mart. – S.5.

494. Çəmənli, M. Muğam mülkünün sultanı: [Xan Şuşinski və Yaqub Məmmədovla bağlı xatirələr] / Mustafa Çəmənli // Yaqub Məmmədov / M. Çəmənli. – Bakı, 2017. – S.26-60.

495. Çəmənli, M. Muğamlara qovuşmuş həyat: [Xan Şuşinski və Mütəllib Mütəllibovla bağlı xatirələr] / Mustafa Çəmənli // Mütəllib Mütəllibov / M. Çəmənli. – Bakı, 2017. – S.3-29.

496. Çəmənli, M. Ötən günlər, ötən çağlar: [Yaqub Məmmədovun Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələri] / Mustafa Çəmənli // Yaqub Məmmədov / M. Çəmənli. – Bakı, 2017. – S.17-23.

497. Çəmənli, M. Yaddaşında qalan səs: [Xan Şuşinski haqqında] / Mustafa Çəmənli // Şövkət Ələkbərova / M. Çəmənli. – Bakı, 2017. – S.3-6.

498. Dilbazi, Ə. Sonuncu söz kimi: [Xan Şuşinski və Şövkət Ələkbərova ilə bağlı xatirələr] / Əminə Dilbazi // Şövkət Ələkbərova / Mustafa Çəmənli. – Bakı, 2017. – S.117-121.

499. Meydanlı, F. Xan nəvəsi-Şuşalı Xan: (Xan Şuşinski 110) / Fəxrəddin Meydanlı // Musiqimizi yaşadanlar / F. Meydanlı. – Bakı, 2017. – S.28-43.

500. Məmmədov, F. Qarabağ muğam məktəbinin ifaçılıq ənənələri: [Xan Şuşinskinin müəllimlik fəaliyyəti haqqında] / Fehruz Məmmədov // Konservatoriya: Elmi nəşr; Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Konservatoriyası. – 2017. – № 4. – S.16-21.

501. Şuşalı, Ş. B. Qardaşlar: [Xan Şuşinski və Allahyar Cavanşirov haqqında] / Şahlar Baba Şuşalı // Şuşa. – 2017. – 31 avqust. – S.5.

502. Təhmirazqızı, S. Seyid və Xan Şuşinskilər: [hər iki xanəndə haqqında xatirələr] / Səadət Təhmirazqızı // Seyid Şuşinski / S. Təhmirazqızı. – Bakı, 2017. – S.34-37.

503. Təhmirazqızı, S. Ustadın muğam düşüncələri: [Əlibaba Məmmədovun Xan Şuşinskinin ifaçılığı ilə bağlı düşüncələri] / Səadət Təhmirazqızı // Muğam ifaçılığında Əlibaba Məmmədovun yaradıcılıq xüsusiyyətləri: metodik vəsait / S. Təhmirazqızı. – Bakı, 2017. – S.5-11.

2018

504. Ələkbərli, Ə. "İrəvanda xal qalmadı": Yozumlar, həqiqətlər: [Xan Şuşinski, Cabbar Qaryağdıoğlu, Qurban Pirimov və başqaları haqqında] / Əziz Ələkbərli // Dədə Qorqud. – 2018. – №2. – S.62-71.

505. Əliyev, T. Zirvə sabitliyi / Telman Əliyev // Şuşa. – 2018. – 31 avqust. – S.6-7.

506. Əzimli, T. Büllur səs xəzinəsinin sahibi [xanəndə Xan Şuşinski] / Tahir Əzimli // Ədalət. – 2018. – 10 fevral. – S.4.

507. Qumru. "Mən tanıyan Xan əmi" yeni kitabın təqdimatı olub: [Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsində] / Qumru // Azad Azərbaycan. – 2018. – 28 noyabr. – S.7; 525-ci qəzet. – 2018. – 29 noyabr. – S.8.

508. Məmmədov, A. Elimizin nəğməkarı: [Xan Şuşinski] / Arif Məmmədov // Şuşa. – 2018. – 15 avqust. – S.6-7.

509. Müşfiq, Ş. "Muğam mühiti dövlətimizin böyük diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub": [Xan Şuşinski fondunun rəhbəri, fəal mədəniyyət təəssübkeşi Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyeva ilə həyat və sənət söhbəti] / Şahanə Müşfiq // 525-ci qəzet. – 2018. – 31 avqust. – S.6; 8.

510. Verdiyeva, B. Atam oxuyanda rəfdəki qablar cingildəyirdi / Bəyimxanım Verdiyeva; müsahibəni apardı: Aygün Əziz // Kəsp. – 2018. – 7 sentyabr. – S.12.

511. Verdiyeva, B. Xan Şuşinski Fondunun sədri: "Milli-mənəvi dəyərlərimizi, mədəniyyətimizi qorumaq və yaşatmaq bizim vətəndaşlıq borcumuzdur": [Azərbaycan Respublikasının

Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında xatirələr] / Bəyimxanım Verdiyeva // Vətəndaş cəmiyyəti. – 2018. – № 1. – S. 30-31.

2019

512. Çəmənli, M. Yaddaşında qalan səs: [Xan Şuşinski və Şövkət Ələkbərova ilə bağlı xatirələr] / Mustafa Çəmənli // Oxu gözəl / M. Çəmənli. – Bakı, 2019. – S.9-12.

513. Əhmədov, Ə. Mirzə Hüseyn seğahi: [Xan Şuşinskinin adı çəkilən muğama etdiyi dəyişikliklər haqqında] Əhsən Əhmədov // Muğam sənətinin tarixi nəzəri aspektləri / Əhsən Əhmədov. – Bakı, 2019. – S.83-85.

514. Ələkbərova, Ş. Xalq artisti Xan Şuşinski haqqında çıxışı / Şövkət Ələkbərova // Oxu gözəl / Mustafa Çəmənli. – Bakı, 2019. – S.248-249.

515. Əzimli, T. Havalansının Xanın səsi / Tahir Əzimli // Ədalət. – 2019. – 12 fevral. – S.7.

516. Havalansın Xanın səsi...: Görkəmli xanəndə Xan Şuşinskinin anadan olmasından 118 il ötdü. Mədəniyyət. – 2019. – 23 avqust. – S.4.

517. Hüseynov, F. Havalansın Xanın səsi...: [Görkəmli xanəndə vəfatının 40-cı ildönümündə Fəxri xiyabanda yad olundu] / F.Hüseynov // Mədəniyyət. – 2019. – 20 mart. – S.1;4.

518. Xan Şuşinskinin anadan olmasından 118 il ötür // Xalq Cəbhəsi. – 2019. – 22 avqust. – S.8.

519. Xan Şuşinskinin ansamblı: (O olmasın, bu olsun filmindən kadr): [foto] // Köhnə Şuşa / Çingiz Qacar. – Bakı, 2019. – S.314.

520. Quliyev, V. Səməd Vurğun, Şuşa və şuşalılar: [Səməd Vurğunla Xan Şuşinskinin dostluq münasibətləri haqqında] / Vəlif Quliyev // İgidlərin sayı çoxdur bu yerdə / V. Quliyev. – Bakı. – 2019. – S.371-387.

521. Muradlı, X. Muğamın Xanı: Unudulmazlar / Xəyalə Muradlı // Azərbaycan. – 2019. – 20 avqust. – S.4.

522. Verdiyev, F. Uğurlu sənət və həyat yolunun unudulmaz məqamları: [Müsahiblərimiz Xalq artisti Fikrət Verdiyev və həyat yoldaşı, Xan Şuşinski Fondunun prezidenti Bəyimxanım Cavanşirova-Verdiyevadır] / Fikrət Verdiyev; Verdiyeva, Bəyimxanım Cavanşirova; müsahibəni apardı: Kamil Həmzəoğlu // 525-ci qəzet. – 2019. – 12 mart. – S.8.

523. Zərurət, qismət ya təsadüf: [Xan Şuşinski haqqında] // Şuşa. – 2019. – 15 avqust. – S.8.

2020

524. Atakişiyeva, K. Xanəndə repertuarında yer alan şikəstələr və digər aşıq havaları: [Xan Şuşinskinin ifa etdiyi “Qarabağ şikəstəsi” haqqında] / Kəmalə Atakişiyeva // Şifahi ənənəli Azərbaycan professional musiqisi: Aşıq və xanəndə yaradıcılığı / K. Atakişiyeva. – Bakı. – 2020. – S.86-97.

525. Azəri, L. Ağdam həsrəti ilə dünyadan köçsə də...: Doğma yurdun azad olduğu bu günlərdə sənətkarın ruhu şaddır: [xanəndə Qaraxan Behbudov və onun Xan Şuşinski ilə bağlı xatirələri] / Lalə Azəri // Mədəniyyət. – 2020. – 27 noyabr. – S.5.

526. Fərəcova, Z. Zəngin mədəniyyətin bənzərsiz nümunəsi: [Azərbaycan muğamı və görkəmli xanəndələri, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Zöhrə Fərəcova // Azərbaycan. – 2020. – 29 avqust. – № 172. – S. 6.

527. Göyüşov, R. Ulduzunu, ayını göydə mələklər öpər: "Sənin rəngin söylə neyçün böylə al?!": ["Şuşanın dağları" mahnısında Xan Şuşinskinin Azərbaycan bayrağını ustalıqla vəsf etməsindən] / Ramiz Göyüşov // Şərq. – 2020. – 7 noyabr. – №150. – S. 13.

528. Məhərrəmov, T. Xan əmi belə oxuyardı...: O, Cabbar Qaryağdıoğlunun imtahanından necə çıxıb?... / Təranə Məhərrəmov // Kəsp. – 2020. – 18 mart. – S.15.

529. Musayeva, Y. Ustad xanəndə: [Əlibaba Məmmədovun 90 illik yubileyi ilə əlaqədar yazılmış məqalədə Xan Şuşinski ilə

bağlı xatirələr də öz əksini tapmışdır] / Yasəmən Musayeva // Azərbaycan. – 2020. – 15 fevral. – № 34. – S. 6.

530. Növbəti canlı efirdə Xan Şuşinski yad edilib // Mədəniyyət. – 2020. – 19 iyun. – S.5.

531. Sarıyeva, İ. Şuşanın işğaldan azad edilməsi – azərbaycançılıqda yeni mərhələ...: [Şuşanın görkəmli şəxsiyyətləri, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / İradə Sarıyeva // Bakı Xəbər. – 2020. – 20 noyabr. – № 202. – S. 10

532. Vikipediya Xan Şuşinski haqqında özbək dilində bölmə // Mədəniyyət. – 2020. – 7 avqust. – S.8.

533. Bülbül. Bir ekspedisiyanın tarixi: [Bülbülün Xan Şuşinski və Asəf Zeynallı ilə ilk tanışlıq xatirələrindən] / Bülbül // Şuşa.-2020.-15 iyul.-S.4.

534. Baba, Ş. Xan və Füzuli / Şahlar Baba // Şuşa.-2020.-31 avqust.-S.8.

2021

535. 120 yaşlı Xan – ruhu da, səsi də azad yurdundadır // Mədəniyyət.- 2021.- 20 avqust.- S.1.

536. Afət, A. Xan deyil: [Xan Şuşinskinin vəfatına həsr olunmuş şeir] / Abuzər Afət // Şuşa.-2021.-30 aprel.-S.8.

537. Azəri, L. Havalansın Xanın səsi – Şuşadan Şərq dünyasına / Lalə Azəri // Mədəniyyət. – 2021. – 11 iyun. – S.2.

538. Bayramova, Z. Muğam sənətinin böyük Xanı / Zümrüd Bayramova // Səs.-2021.-20 avqust.- S.7.

539. Elcanlı, S. “Mən Azərbaycanım” – deyir Qarabağ: [işğaldan azad olmuş Şuşa və Şuşanın görkəmli şəxsiyyətləri, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Sadiq Elcanlı // Xalq qəzeti. – 2021. – 4 aprel. – № 68. – S.5.

540. Əliyeva, İ. Qarabağ milli dirçəlişin yeni rəmzi olacaq: [Şuşanın işğaldan azad olması və görkəmli xanəndələrimiz, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / İradə Əliyeva // Azərbaycan. – 2021. – 30 yanvar. – № 21. - S.1, 3.

541. Hacıyeva, M. Şuşa Azərbaycan ədəbi salnaməsində: [Xan Şuşinskiyin Səməd Vurğunun sözlərinə yazılmış “Qarabağ şikəstəsi” haqqında] / Maarifə Hacıyeva // Ədəbiyyat qəzeti. - 2021. - 10 aprel. - №14. - S. 22-23.

542. Xan Şuşinski adına Ağdam uşaq muğam məktəbi // Qarabağ bülülləri-50. “Yaralı” səs: Ədəbi-kütləvi toplu. – Bakı. – 2021. – S.29-32.

543. İ saxanlı, H. Mənim Qarabağım və ya Qarabağ düşünü: Birinci hissə: [Xan Şuşinski haqqında] / Hamlet İ saxanlı // 525-ci qəzet.-2021.- 23 yanvar.- S.18,19.

544. Kərimova, S. Şuşanın məşhur məktəbi: Şuşa Realnı Məktəbi: [adı çəkilən məktəbin məşhur məzunları, həmçinin Xan Şuşinski haqqında] / Samirə Kərimova // Azərbaycan müəllimi. – 2021. – 22 yanvar.

545. Qiyasbəyli, Z. Şuşanı adında yaşadan sənətkar / Zahid Qiyasbəyli // Xalq qəzeti.-2021.- 1 avqust.- S.7.

546. Mansurov, B. Oxuyur Xan Şuşinski / Bəhram Mansurov // Şuşa.-2021.-31 iyul.-S.8.

547. Məmmədov, S. Havalansın Xanın səsi: [Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeir] / Səməndər Məmmədov // Şuşa.-2021.-15 fevral.-S.8.

548. Muğamları ilə qəlblərdə yaşayacaq böyük sənətkar - Xan Şuşinski: Bu gün Xan Şuşinskiyin anım günüdür // Hərbi And. – 2021. – 23 aprel. – S.22.

549. Nərimanoğlu, M. Azərbaycan musiqisinin Xanı: Hələ on-on iki yaşlarından əsl “adı unudulmuş” səsin sahibinin anadan olmasından 120 il keçir / Məhəmməd Nərimanoğlu // Azərbaycan.-2021.- 24 avqust.- S.7.

550. Şahmurad, E. Bağirovu qəzəbləndirən Xan əmi güllələnəndən necə qurtuldu?: 10 maraqlı fakt / Elçin Şahmurad // Paralel. – 2021. – 1 iyul. – S.15.

551. Şuşada son konsert: [Xan Şuşinski-120] // Şuşa.-2021.- 15 fevral.-S.8.

552. Şuşanın dağları: Mahnı haqqında bilmədiklərimiz // Hürriyyət. – 2021. – 27-28 aprel. – S.14.

553. Verdiyeva, B. “Şuşanın havasındandır...”: [“Görürsüz, şəhərə ayaq basan əsgərlərimizin hamısı oxuyurdu”] / Bəyimxanım Cavanşir – Verdiyeva; müsahibəni apardı: Mələhət Rzayeva // Şərq. – 2021. – 20 yanvar. – S.9.

2.4. Xan Şuşinski adına Respublika Muğam Festivalı

2005

554. “Havalansın Xanın səsi” adlı Respublika Muğam müsabiqəsi keçirilir // Şuşa. – 2005. – sentyabr. – S.1.

555. Rəna. Yeni istedadlar Xanın səsinə səs verəcəklər: “Havalansın Xanın səsi” adlı muğam müsabiqəsinə qatılmaq barədə təşkilatçılara sentyabrın 25-dək müraciət etmək olar / Rəna. // 525-ci qəzet. – 2005. – 19 avqust. – №158. – S. 6.

2012

556. Məmmədov, M. "Xan Şuşinski adına Respublika Muğam Festivalı" başa çatdı / Məmməd həsən Məmmədov // Azad Azərbaycan. – 2012. – 13 aprel. – S. 5.

557. Azəri, L. Xan Şuşinski adına Respublika Muğam Festivalına yekun vuruldu / Lalə Azəri // Mədəniyyət. – 2012. – 13 aprel. – S. 6.

2013

558. Gənclər arasında musiqi müsabiqəsinə yekun vurulub // Mədəniyyət. – 2013. – 4 oktyabr. – S. 2.

2014

559. Azəri, L. Xan Şuşinski adına Muğam Festivalı davam edir / Lalə Azəri // Mədəniyyət. – 2014. – 18 iyun. – S. 4.

560. Abdullayeva, S. Xan Şuşinski adına II Respublika Muğam Festivalı başlayıb: [Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbində] / S. Abdullayeva // 525-ci qəzet. – 2014. – 13 iyun. – S.7; Mədəniyyət. – 2014. – 13 iyun. – S. 4.

561. Xan Şuşinski adına II Respublika Muğam Festivalı başlayıb: [Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbində] // Palitra. – 2014. – 12 iyun. – S.13.

562. Hüseynov, F. Böyük Xan sənətinin balaca yolçuları: [Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbində Xan Şuşinski adına II Respublika Muğam Festivalı] / Fariz Hüseynov // Mədəniyyət. – 2014. – 28 iyun. – S. 5.

2016

563. Xan Şuşinski adına III Respublika Muğam Festivalı: [Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbində] // Mədəniyyət. – 2016. – 18 may. – S. 7.

564. Xan Şuşinski adına festivalın qalibləri mükafatlandırılıb : [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində] // 525-ci qəzet. – 2016. – 1 iyun. – S. 7.

565. Lalə. Xan Şuşinski adına Muğam Festivalının yekun konserti: [Beynəlxalq Muğam Mərkəzində] / Lalə // Mədəniyyət. – 2016. – 1 iyun. – S. 10.

III HİSSƏ

XARİCİ DİLLƏRDƏ

3.1.Rus dilində

Звукозаписи

2007

566.Мугамное наследие Азербайджана: [Звукозапись] / IRS-Наследие: AZAL CD ROM. – Баку: IRS-Наследие, 2007. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM).

В содерж.: Салим Муаззин: “Фрагмент из Азана”; Ф. Амиров: Фрагменты из симфонического мугама “Шур”; Абульгасан Хан Игбал: “Нава”; Хан Шушинский: “Шахназ”; Р. Мурадова: “Хумаюн”; Кечачи оглы Мухаммед: “Шуштер”; Бюль-бюль: “Забул Сегях”; И. Абдуллаев: “Йетим Сегях”; Ф. Мехралиева: “Кесме шикесте”; А. Алиев: “Мухалиф”; Дж. Гарягдыоглы: “Мирза Гусейн Сегях”; З. Адыгезалов: “Ушшаг”; М. Бейбутов: “Керими”; С. Шушинский: “Чахаргях”; М. М. Фарзалиев: “Хисар”; Я. Мамедов: “Мансурийя”; Р. Бейбутов: “Баяты-Шираз”; М. Муталлимов: “Зиль Баяты-Шираз”; А. Гасымов: “Маани”; В. Мустафазаде (ф-но) и Г. Гусейнов (ханенде): Джаз-мугам.

2008

567.Азербайджанская музыка. Мугам: [Звукозапись] / Фонд Гейдара Алиева: дизайн SS Production CD. – Баку: [б. и.], 2008. – Тип. Чашыоглу. – 2 электрон. опт. диск (CD): 12 см. в футляре: 25x14 см.

CD1: Классический мугам: Шахназ; Хан Шушинский: Кесме шикестеси; Шовкет Алекперова: Сегах Мирзагусейна; Ариф Бабаев: Баяты Гаджар; Алим Гасымов: Тесниф Сегах; Мансум Ибрагимов: Тесниф Заминхаре; Айгюн Байрамова: Мансуррийя; Тайяр Байрамов: Рахаб; Гюллю Мурадова: Османи;

CD2: Ритмический мугам Аразбары; Хейдари; Хейрати; Кесме шикестеси; Мани; Мансуррийя; Овшари; Гарабаб шикестеси ; Симаи-Шамс.

3.1.2.О жизни и творчестве Хан Шушинского

3.1.3.Статьи, напечатанные в сборниках и периодической печати

1944

568.Декада советской музыки республик Закавказья: [об исполнении Хана Шушинского песен «Катар», «Симаи-Шамс»] // Бакинский рабочий. – 1944. – 2 декабря. – С. 2.

1959

569.Ярко, самобытно, талантливо: Заключительный концерт участников декады искусства и литературы Азербайджанской ССР: [об исполнении мугама – «Шикесте», «Баяты-Шираз» в исполнении народного артиста Азербайджанской ССР Х. Шушинского] // Правда. – 1959. – 3 июня. – С.1.

1968

570.Шушинский, Ф. Родина талантов: [о жизни и творчестве азербайджанского певца, солисте Азербайджанской государственной филармонии им. М.Магомаева Хан Шушинского, народного артиста республики] / Ф. Шушинский // Шуша. – Б., 1968. – С. 108-110.

1969

571.Касумова, Т. Ханенде [Текст]: [О народном артисте республики Хане Шушинском] / Т. Касумова // Молодежь Азербайджана. – 1969. – 25 января. – С. 3.

1971

572.Указ Президиума Верховного Совета Азербайд-

жанской ССР о награждении тов. Джаванширова Исфендияра Аслан оглы (Хана Шушинского) Почетной грамотой Верховного Совета Азерб. ССР // Бакинский рабочий. – 1971. – 30 декабря. – С. 1.

573.Мамедов, А. Голос народного певца: [К 70-летию со дня рождения Хана Шушинского] /Ариф Мамедов // Баку. – 1971. – 29 декабря. – С. 4.

1972

574.Юбилей народного певца: [К 70-летию Хана Шушинского] // Молодежь Азербайджана. – 1972. – 4 января. – С. 4.

1979

575.Хан Шушинский: [Некролог. Народный артист АзССР. 1900-1979] // Бакинский рабочий, 1979. – 20 марта. – С.3.

576.Шушинский, Ф. Хан Шушинский / Ф. Шушинский // Народные певцы и музыканты Азербайджана. – М.-1979. – С. 192-199.

1991

577.Корифей мугама: [Открытие в музее музыкальных инструментов экспозиции, посвящен Хану Шушинскому] // Баку. – 1991. – 2 сентября. – С. 1.

2001

Хан Шушинский-100

578.Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о проведении 100-летнего юбилея Хана Шушинского, 20 июля 2001 года // Бакинский рабочий. – 2001. – 21 июля. – С.1.

579.Кафарова, Н. Пусть раздастся шикеста: [к 100-летию мастера мугама Хана Шушинского. Юбилей проведен в

доме-музее У. Гаджибекова] / Надия Кафарова // Бакинский рабочий, 2001. – 5 декабря. – С. 4.

580.Сафиханов, В. Хан мугама: [100-летие азербайджанского ханенде, народного артиста Исфендияра Аслан оглу Джаванширова (Хана Шушинского)] // Бакинский рабочий. – 2001. – 15 ноября. – С. 4.

581.Юбилейный вечер замечательного мастера: [100-летие народного артиста, ханенде Хана Шушинского] // Бакинский рабочий. – 2001. – 18 декабря. – С. 2.

2005

582.Хан Шушинский (1901-1979) // Ханенде Карабаха / Автор и руководитель проекта Мехрибан Алиева. – Баку, 2005. – С.90-91.

2006

583.Юсифли, В. Хан Шушинский: до и после / Вагиф Юсифли // Ирс-Наследие. – 2006. – № 2-3. – С. 58-59.

2007

584.Хан Шушинский (1901-1979): [фото] // Гарабаг: реальная история, факты, документы / Ягуб Махмудов. – Баку, 2007. – С.39.

585.Школа мугама имени Хана Шушинского: [фото] // Гарабаг: реальная история, факты, документы / Ягуб Махмудов. – Баку, 2007. – С.220.

2008

586.Бессмертный Хан: [О Хане Шушинском] // Каспий. – 2008. – 21 августа. – С. 8.

2010

587.Кязимзаде, А. "Шикесте" в три голоса над Манежной площадью: [О декаде литературы и искусства Азербайджана

в Москве в 1959 году] / Акшин Кязимзаде // Каспий. – 2010. – 19 июня. – С. 9-10.

588.Мамедов, М. Последний Хан: Долгая жизнь, целиком посвященная великому искусству: [Об азербайджанском ханенде Исфандияре Асланага оглы Джеванншире, известном в народе как Хан Шушинский] // Зеркало. – 2010. – 20 марта. – С. 33-34.

589.Теймурова, Н. Азербайджанское искусство ханенде: резюме / Назакет Теймурова // Консерватория: Научная публ. – 2010. – №3. – С.111.

2011

590.Алиева, С. Последний Хан: [В Международном центре мугама состоялось мероприятие, посвященное 110-летию видного азербайджанского ханенде, народного артиста Хана Шушинского] / С.Алиева // Зеркало. – 2011. – 26 ноября. – С. 25.

591.В Баку отмечено 110-летие со дня рождения Хана Шушинского // Ежедневные новости. – 2011. – 23 ноября. – С. 6.

592.В Международном мугамном центре было отмечено 110-летие со дня рождения выдающегося исполнителя мугамов Хана Шушинского // Бакинский рабочий. – 2011. – 23 ноября. – С. 6.

593.В Самаре отметили юбилей Хана Шушинского // Бакинский рабочий. – 2011. – 15 сентября. – С. 6.

594.Закария, А. Вечер памяти Хана Шушинского: В музыкальной школе имени Бюльбюля отметили 110-летие знаменитого азербайджанского ханенде / Айла Закария // Зеркало. – 2011. – 29 ноября. – С. 8.

2012

595.Гасан гызы, Н. Музыкальные трели Хана Шушинского несравненны и незабываемы / Нилуфяр Гасан гызы // Вышка. – 2012. – № 31 (19934) . – 17 августа. – С. 12.

2013

596.Алиева, К. Виртуальный музей Хана Шушинского: В столице состоялась презентация проекта, посвященная великому мастеру исполнения мугама / К.Алиева // Зеркало. – 2013 - 1 мая. – С.3.

597.В Баку состоялась презентация виртуального музея Хана Шушинского // Ежедневные новости. – 2013 – 3 мая. – С.10.

598.Золотой голос азербайджанского мугама: Хан Шушинский был не только прославленным исполнителем но и талантливым педагогом // Азербайджанские известия. – 2013 -28 августа. – С.3.

2014

599.Республиканский фестиваль мугам: [имени Хана Шушинского в Международном Центре Мугам] // Азербайджанские известия. – 2014 - 13 июня. - С.1.

600.Стартовал II Республиканский фестиваль мугама имени Хана Шушинского: [Центральная школа искусств имени Гара Гараева] // Ежедневные новости. – 2014 - 13 июня. - С.10.

2015

601.Велиева, Б. Песенное творчество Хана Шушинского: [резюме] / Бейимханум Велиева // Консерватория.-2015.- №1.-С.54.

2017

602.Маммадли, Ф. Раздел «бардашт» мугама «раст» в звуковых и нотных записях начала XX века: [резюме] / Фардин Маммадли // Консерватория: Научная публ.; Минис-

терства образования Азербайджана и Азербайджанская национальная консерватория. – 2017. – №2 (36). – С.24.

603.Маммадов, Ф. Старший преподаватель анк. Певческие традиции карабахской школы мугама: [резюме] / **Феруз Маммадов** // Консерватория: Научная публ.; Министерства образования Азербайджана и Азербайджанская национальная консерватория. – 2017. – № 4. – С.21.

2018

604.Буланова, О. Хан Шушинский – великий хан мугама / О.Буланова // Эхо. – 2018. - 17 марта. – С.10.

2019

605.Джаванширова-Вердиева, Б. Хан азербайджанского мугама: [Воспоминания дочери ханенде] / Беимханым Джаванширова-Вердиева, беседу провела: Афет Ислам // Каспий. 2019. – 13 февраля. – С.13; 14 февраля. – С.13.

2020

606.Хан Шушинский - мастер мугама, завоевавший безграничную народную любовь // Новое время.-2020.- 30 апреля.- С.13.

607.Шарифов, М. Истинный дух древнего Востока: [Сохраним музыкальное наследие наших предков: о Хан Шушинском] / Мунис Шарифов, беседу провела: Афет Ислам // Каспий. – 2020. – 22 февраля. – С.11;12.

2021

608.Джабиш муаллим о неповторимом таланте Хана Шушинского: [о выдающихся личностях в проекте "Кара-

бах - колыбель нашей культуры"] // Неделя. – 2021. – 5 февраля. – С.19.

3.2.İngilis dilində

609.Khanandas of Karabagh. Khan Shushinski (1901-1979).Baku: “Friends of Azerbaijan Culture” Fund, 2005.- 56 p.

3.3.Fransız dilində

610.Les Khanendes de Garabagh. Khan Shushinski (1901-1979). “Friends of Azerbaijan Culture” Fund, 2005. - 126 p.

Xan Şuşinski dünya milli kitabxanalarında**Rusiya Milli Kitabxanası**
(www.nlr.ru)

611. Азербайджанская музыка: [Звукозапись]. CD 1-2: Мугам. – Баку: Фонд Гейдара Алиева, 2005 Шахназ: (классический мугам) /Исполн.: Х. Шушинский. CD 1.

612. Qarabağ xanəndələri: [Elektron resurs] / Layihənin rəhbəri və müəllifi: YUNESKO-nun Xoşməramlı Səfiri Mehriban xanım Əliyeva; Layihənin koordinatoru: T. Məmmədov; Layihənin iştirakçıları: Azərbaycan Respublikası Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Şirkəti; Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi; Azərbaycan Respublikasının Dövlət Səs Yazıları Arxivi: CD-ROM Bakı, 2005. – 24 elektron. opt. disk. (CD): səsli; 12 sm. + [1] v. əlavə: Текст на азерб., англ., рус., фр. яз.

Rusiya Dövlət Kitabxanası
(www.rsl.ru)

613. Шушинский, Ф. Хан Шушинский: [Нар. артист АзССР] / Фиридун Шушинский. – Баку: Ишыг, 1989. – 99,[1] с.

Belarus Milli Kitabxanası
(www.nlb.by)

614. Шушинский, Ф. М. Народные певцы и музыканты Азербайджана / [Авт. вступ. статьи Ф. Амиров] – Москва: Сов. Композитор, 1979. – 200 с.

ABŞ Konqres Kitabxanası
(www.loc.gov)

615. The voices of Garabagh. – Baku: Heydar Aliyev

Foundation. – 3 audio discs; 43/4 in 3 booklets (24 unnumbered pages each: ill.; 14 cm.)

616. Khanandas of Garabagh. – Baku: Friends of Azerbaijan Culture Fund, 2005. – 24 audio discs; 43/4 in. (ill.; 20x29 cm.)

Gürcüstan Milli Parlament Kitabxanası
(www.nplg.gov.ge)

617. ყარაბაღელი მომღერლები / პროექტის ავტ. აზერბაიჯანის კეთილი ნების ელჩი იუნესკოში მეპრიზან ალიევა. [ად.ა.: ფონდი "აზერბაიჯანული კულტურის მეგობრები", 2005]. – 148გვ.: ფოტ. + 12 CD მოთავსებულია 4 მუყაოს ყუთში 21სმ. CD-და Qarabağ xanəndələrinin - Cabbar Qaryağdioğlu; Keçəcioğlu Məhəmməd; İslam Abdullayev; Məşədi Məhəmməd Fərzəliyev; Məcid Behbudov; Seyid Şuşinski; Bülbül; Xan Şuşinski; Zülfü Adıgözəlov; Əbülfət Əliyev; Yaqub Məmmədov; Mütəllim Mütəllimov; İslam Rzayev; Arif Babayev; Mürşüd Məmmədovun ifası verilib.

Fransa Milli Kitabxanası
(www.bnf.fr)

618. Anthologie du mugam d'Azerbaïdjan [Enregistrement sonore] 7 / Djanali Akberov, chant, daf; trio Khân Shushinski, trio voc. et instr. Paris: Maison des cultures du monde; Antony: distrib. Auvidis, 1996 (P)_2 disques compacts (57 min 05 s, 54 min 15 s): DDD + 1 brochure ([28] p.): ill. ; 12 cm.

Xan Şuşinski dünya universitet kitabxanalarında
Harvard University
(www.library.harvard.edu)

619. Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) / Plenckers, Leo J. Mugam d'Azerbaijan. – International Council for

Traditional Music // Yearbook for Traditional Music, 1999-01-01, Vol.31, p.205-206.

620.Great singers of the Republic of Azerbaijan: recordings, 1915-1960. [vol.] 1. Tehran: Mahoor Institute Of Culture, [2014]. 2 sound discs: digital; 4 3/4 in.

Massachusetts Institute of Technology (MIT)
(www.lib.mit.edu)

621.Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) /Plenckers, Leo J. Mugam d'Azerbaijan. – International Council for Traditional Music // Yearbook for Traditional Music, 1999-01-01, Vol.31, p.205-206.

Stanford University Library
(searchworks.stanford.edu)

622.Azerbaijan [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, [197-?] 1 sound disc (53 min.) : 33 1/3 rpm, mono. ; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky, singer; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku).

623.The secret museum of mankind [sound recording] : ethnic music classics, 1925-48: Central Asia [New York]: Yazoo, 1996. 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. Azerbaijan: Segiakh murza gusein (Khan Shushinsky).

Library of University of Oxford
(bodleian.ox.ac.uk)

624.Khagani, Afzal al-Din Shirvani, Azerbaijan songs: [sound recording] Moscow: Mezhdonarodaya Kniga. – 1 vinyl record: analog, 33 1/3 rpm; 17 cm (33 1/3 rpm, mono) Side 1. Gara Teller: Azerbaijan folk song - Side 2. Genilde / music, D. Dzhangirov, words, Khagani. Performers: Khan Shushinsky (singer); folk instruments ensemble; A. Kuliev (conductor); Rakhilia Gasanova (voice and saaz); folk instruments trio.

625.Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) / Plenckers, Leo J. Mugam d'Azerbaijan. – International Council for Traditional Music//Yearbook for Traditional Music, 1999-01-01, Vol.31, p.205-206.

626.Musical and Ontological Possibilities of Mugham Creativity in Pre-Soviet, Soviet, and Post-Soviet Azerbaijan / Polina Dessiatnitchenko. A thesis submitted in conformity with the requirements for the degree of Doctor of Philosophy. Advisor: Kippen, James R, Hemmasi, Farzaneh. Graduate Department of Music University of Toronto, 2017, 343 p.

Princeton University Library
(catalog.princeton.edu)

627.The secret museum of mankind: [sound recording]: ethnic music classics, 1925-48: Central Asia [New York] : Yazoo, 1996. 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. Azerbaijan: Segiakh murza gusein (Khan Shushinsky).

628.Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) / Plenckers, Leo J. Mugam d'Azerbaijan. – International Council for Traditional Music // Yearbook for Traditional Music, 1999-01-01, Vol.31, p.205-206.

629.Азербайджанская музыка [Звукозапись]. CD 1-2: Мугам. - Баку: Фонд Гейдара Алиева, 2005 Шахназ: (классический мугам) /Исполн.: Х. Шушинский. CD 1.

630.Music of Azerbaijan. Mugham. [Azerbaijan]: Heydar Aliyev Foundation, [2012] 2 audio discs ; 4 3/4 in. CD 1. Classic Mugham Compositions. Shahnaz (Khan Shushinsky).

631.Azerbaijan [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, 1 sound disc (53 min.): 33 1/3 rpm, mono; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky, singer; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku)

Yale University Library**(<https://web.library.yale.edu/>)**

632.Azerbaijan [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, 1 sound disc (53 min.): 33 1/3 rpm, mono.; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky, singer; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku)

Northwestern University Library**(<https://www.library.northwestern.edu/>)**

633.Audio Reviews: Central Asia: "Anthology of World Music: The Music of Azerbaijan" / Blum, Stephen // Yearbook for Traditional Music, 2003-01-01, Vol.35, p.223-223.

Indiana University Bloomington**(<https://libraries.indiana.edu/>)**

634.Azerbaijan: [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, 1 sound disc (53 min.) : 33 1/3 rpm, mono.; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky, singer ; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku).

Johns Hopkins University**(<https://www.library.jhu.edu/>)**

635.Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) / Plenckers, Leo J. Mugam d'Azerbaijan. – International Council for Traditional Music //Yearbook for Traditional Music, 1999-01-01, Vol.31, p.205-206.

Sorbonne University Library**(<https://sorbonne-universite.primo.exlibrisgroup.com/>)**

636.Azerbaijan [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, [197-?] 1 sound disc (53 min.) : 33 1/3 rpm, mono.; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky,

singer; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku).

American University Library**(<https://www.american.edu>)**

637.The secret museum of mankind [sound recording]: ethnic music classics, 1925-48: Central Asia [New York]: Yazoo, 1996. 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. Azerbaijan: Segiakh murza gusein (Khan Shushinsky).

638.Audio Reviews: Central Asia: "Anthology of World Music: The Music of Azerbaijan" /Blum, Stephen // Yearbook for Traditional Music, 2003-01-01, Vol.35, p.223-223.

Baylor University Library**(<https://www.baylor.edu/library/>)**

639.Audio Reviews: Central Asia: "Anthology of World Music: The Music of Azerbaijan" /Blum, Stephen // Yearbook for Traditional Music, 2003-01-01, Vol.35, p.223-223.

Binghamton University Library**(<https://www.binghamton.edu/libraries/>)**

640.National musicians release song about Shusha / Knowledge Bylanes // Azer News (Baku, Azerbaijan), 2020-11-10.

641.Azerbaijan [sound recording]: record 1. Kassel: Bärenreiter Musicaphon, [197-?] 1 sound disc (53 min.) : 33 1/3 rpm, mono.; 12 in. Mugam orta-mahur (Khan Shushinsky, singer; musicians of the National Instrumental Orchestra of Radio Baku).

Əlavələr**Rəsmi sənədlər
Fəxri fərmanlar****Əlavə 1.**

Əməyə vicdanlı yanaşmasına görə Azərbaycan SSR Radio Verilişləri Komitəsi tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

Bakı şəhəri, 14 aprel 1932-ci il

***

Geniş əməkçi xalqının malı olan proletar incəsənəti, ən dərinliklərə nüfuz edərək yeni talantlı qüvvələri tərbiyə etmişdir.

Qarabağda yetişmiş xalq xanəndəsi Xan Şuşinskiyə də 20 illik yubileyi proletar incəsənətinin nümayiş etdirdiyi qüvvələrdəndir.

20 il ərzində o, sənət yollarında var qüvvəsi ilə çalışmışdır. Ağdam rayonu Həmkarlar Şurası böyük müvəffəqiyyətləri ilə Azərbaycanda məşhur xanəndə olaraq tanınmış incəsənət ittifaqı üzvü Xanın 20 illik təntənəli yubileyini keçirərkən onun parlaq müvəffəqiyyət və xidmətini nəzərə alaraq rayon şurası Fəxri Fərman ilə mükafatlandırır.

***Həmkarlar Şurasının sədri: Teymur Məmmədov
Ağdam şəhəri, 15 aprel 1933-cü il***

***

Tiflisdə keçirilən Milli incəsənətin Birinci Zaqafqaziya Olimpiadasında iştirakına və ifaçılığının yüksək ustalığına görə: Zaqafqaziya Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi Prezidiumunun Fəxri Fərmanı ilə mükafatlandırılır.

Tiflis şəhəri, 1934-cü il

***

Qızıl ordu və flot döyüşçüləri komanda heyətinə mədəni bədii xidmət etmək üzrə faydalı işinizi Azərbaycan İncəsənət İşçiləri Həmkarlar İttifaqının Mərkəzi İdarəsi xüsusi olaraq qeyd edib təşəkkür izhar etməklə Fəxri Fərmanla sizi təltif edir.

***Azərbaycan İncəsənət İşçiləri Həmkarlar
İttifaqının Mərkəzi İdarəsi, 1935-ci il***

***

Verilir Xan Şuşinski yoldaşa. Sənət və Fabrika Zavod təhsili məktəbləri şagirdlərinin Ümumbakı bədii özfəaliyyət baxışına hazırlamaq üçün yaxşı rəhbərlik etdiyinə görə.

***Azərbaycan SSR Əmək Rezervləri İdarəsi
Bakı şəhəri, 30 may 1941-ci il***

***

**Azərbaycan SSR Baş Soveti Prezidiumu Azərbaycan SSR
Xalq artisti adı vermişdir**

İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov yoldaşa

Teatr incəsənəti sahəsində görkəmli fəaliyyətinizə görə Azərbaycan SSR Baş Sovetinin Prezidiumu 1943-cü il 17 iyun tarixli fərmanı ilə Sizə Azərbaycan SSR Xalq artisti adı vermişdir.

Bakı şəhəri, 10 iyul 1943-cü il

***

**Bakı şəhər Zəhmətkeş Deputatları Sovetinin İcraiyyə
Komitəsi**

SSRİ V çağırış Ali Soveti seçkilərinin hazırlanması və keçirilməsi günlərində Bakı şəhəri zəhmətkeşlərinə mədəni xidmət işlərində fəal iştirak etdiyinə görə Xan İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov (Xan Şuşinski) Bakı şəhər zəhmətkeş deputatları Sovetinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilir.

Bakı şəhəri, 29 aprel 1958-ci il

***

“Fəxri nişan” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Cavanşirov Xan İsfəndiyar Aslan oğlu-Azərbaycan SSR Xalq artisti, M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının artisti.

Azərbaycan SSR incəsənəti və ədəbiyyatı işçilərinin SSRİ orden və medalları ilə təltif edilməsi haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı.

Bakı şəhəri, 10 iyun 1959-cu il

***

Kirovabad şəhər İcra Hakimiyyəti Deputatlar Şurası tərəfindən yaradıcılığının 50 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski Fəxri Fərman ilə təltif edilir.

Kirovabad (Gəncə) şəhəri, 3 iyun 1967-ci il

***

İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov (Xan Şuşinski) yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan musiqi sahəsində xidmətlərinə görə və anadan olmasının yetmiş illiyi ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan SSR Xalq artisti İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov (Xan Şuşinski) yoldaş Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilsin.

*Qurban Xəlilov,
Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri
Güllü Əbilova
Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi
Bakı şəhəri, 29 dekabr 1971-ci il*

Əlavə 2.

Xan Şuşinskinin şəxsi arxivində (Xan Şuşinski virtual muzeyi) saxlanılan müxtəlif sənədlər

642.Asəf Zeynallı adına Bakı musiqi məktəbinin müəllimləri tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış məktub.

643.Azərbaycan KP Mirbəşir rayon Partiya Komitəsi tərəfindən Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski yoldaşa məktub: [Xan Şuşinskinin xanəndəlik fəaliyyətinin 50 illik yubileyi münasibətilə].

644.Azərbaycan SSR Mədəniyyət Naziri tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış məktub.

645.Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu.

646.Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin kollektivi və sədr müavini C. Əlibəyov tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu.

647.Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskinin anadan olmasının 70 illiyinə həsr edilmiş yubiley gecəsinin proqramı, 30 dekabr 1971-ci il.

648.Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı Rəyasət heyəti tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu: 30 dekabr 1971-ci il.

649.Azərbaycanın Xarici Ölkələrlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətinin Rəyasət heyətinin sədri R.Quliyev tərəfindən Xan Şuşinskinin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış məktub: 30 dekabr 1971-ci il. – Arxiv № 13757.

650. Bakı şəhəri 190 nömrəli məktəbin bütün müəllim və şagird kollektivi tərəfindən Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu: 30 dekabr 1971-ci il.

651. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının kollektivi adından Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu: 30 dekabr 1971-ci il.

652.M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının kollektivi və rəhbəri Kərim Kərimov tərəfindən Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu.

653.Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Azərbaycan Respublikası Komitəsi tərəfindən Xan Şuşinskiyin anadan olmasının 70 illik, səhnə fəaliyyətinin 50 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu.

654. Azərbaycan bəstəkarları və musiqişünasları (Ağabacı Rzayeva, Arif Məlikov, Vasif Adıgözəlov, Oqtay Zülfüqarov, Əfrasiyab Bədəlbəyli və b.) tərəfindən Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu: 30 dekabr 1971-ci il.

655. Azərbaycanın Xarici Ölkələrlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti tərəfindən Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyi münasibətilə yazılmış təbrik məktubu.

656.Ələkbərova, Ş. Xan Şuşinski haqqında çıxışı (18.09.1976) / Şövkət Ələkbərova // Azərbaycan Respublikasının Dövlət Səs Yazıları Arxivi: Arxiv №3357.

Əlavə 3.

M.F.Axundov adına Milli Kitabxanada qorunan Xan Şuşinskiyin çıxışı etdiyi konsert proqramlarının afişaları

1930

657. Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: Məşhur Xalq Xanəndəsi Xan Şuşinskiyin son çıxışı, 21 mart 1930-cu il.

İştirak edirlər: tarda: Allahyar, kamançada: Rasim; Xalq aşığı Əsəd Rzayev, Mirzə Bayramov, Əməkdar incəsənət xadimi, dirijor A.A.İonesyanın idarəsi ilə Azərbaycanın 1-ci Dövlət Şərq Orkestri.

658. Böyük Şərq Konserti: Xanın son çıxışı, 21 mart 1930-cu il: [afişa] / Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 1930. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: tarda: Allahyar, kamançada Rasim, Xalq aşığı Əsəd Rzayev, Mirzə Bayramov, Azərbaycanın 1-ci Dövlət Şərq Orkestri.

1932

659. Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası məşhur Xalq xanəndəsi Xan: tarda Allahyar, kamançada Rasim, 19 mart 1932-ci il: [afişa] /Azərbaycan SSR XKS yanında İncəsənət İşləri İdarəsi. – 1932. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: A.A.İonesyanın idarəsi ilə Azərbaycan 1-ci Dövlət Şərq Orkestri.

1933

660. Qarabağdan dəvət edilən məşhur Xalq xanəndəsi Xanın 3-cü qastrolu, 11 oktyabr 1933-cü il:

İştirak edirlər: Əli Paşa, Yavər Kələntərli, Haşım Kələntərli, Mərdanov və Qurbanov, tarda: Xalq art.: Qurban, Allahyar, Bəhram.

661.Qarabağdan dəvət olunmuş məşhur Xalq xanəndəsi Xanın 2-ci qastrolu: tarda çalır Allahyar, gənc xanəndə Əli Paşa: 10 oktyabr 1933-cü il: [afişa] / Müdafiə evi. – 1 v.

1935

662.Böyük Şərq Konserti: 15-17 noyabrda 1935-ci il: [afişa] / Simfonik konsertləri idarəsi: Müdafiə evi binasında. – 1935. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: Xalq xanəndəsi Xan Şuşinski; tarda çalır: Allahyar; Cahan Talışinskaya, Münəvvər Kələntərli, Zülfüqar Sarıyev, Mənsur Bəhram, Ayrapetov Aşot.

663.Böyük Şərq Konserti: 23 noyabrda 1935-ci il: [afişa] / Simfonik konsertləri idarəsi: Müdafiə evi binasında. – 1935. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: Xanəndələr: Kələntərli Yavər, Talışinskaya Cahan, Xan Şuşinski, Cabbar Qaryağdıoğlu (Xalq artisti), Hüseyinqulu Sarabski (Xalq artisti); Solistlər: Qurban Pirimov, Allahyar, Seyranov Soqomon, Mənsurov Bəhram; rəqşçi: Caxova.

664.Böyük Şərq Konserti: Xanın son çıxışı: 21 mart 1935-ci il: [afişa] / Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 1935. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: tarda Allahyar, kamançada Rasim, Xalq aşığı Əsəd Rzayev və Mirzə Bayramov; Azərbaycanın 1-ci Dövlət Şərq Orkestri.

665.Məşhur Xalq xanəndəsi Xan: 19 mart 1935: [afişa] / Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 1935. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: tarda Allahyar, kamançada Rasim; Azərbaycanın 1-ci Dövlət Şərq Orkestri.

1937

666.Böyük Şərq Konserti: Zaqafqaziya incəsənət olimpiadasında mükafatlandırılmış Xalq xanəndəsi Xanın iştirakı ilə son iki konsert: [V.İ.Lenin adına mədəniyyət və istirahət parkında yay mövsümünün bağlanması münasibətilə]: 11-12 oktyabr 1937-ci il: [afişa]. – 1937. – 1 v: rəngsiz.

667.Böyük Şərq Konserti: məşhur Xalq xanəndəsi Xan. 27 sentyabr 1937-ci il: [afişa] / Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 1937. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: Xanəndələr: Talışinskaya Cahan, Xan Şuşinski, Qüdrət Əmiraslanov, Birinci Dövlət Ansamblı.

668.Böyük Şərq Konserti: Məşhur Xalq xanəndəsi Xan: 25 sentyabr 1937-ci il: [afişa] / Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 1937. – 1 v: rəngsiz.

İştirak edirlər: Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun idarəsi ilə Azərbaycan Birinci Dövlət Xoru, Əməkdar incəsənət xadimi A.A.Loanesyanın idarəsi ilə Azərbaycan birinci dövlət orkestri, Almaszadənin idarəsi ilə Azərbaycan birinci dövlət xalq rəqsləri ansamblı.

1951

669.Xan Şuşinskinin xanəndəlik fəaliyyətinin 50 illiyinə həsr edilmiş muğamat konserti: [afişa]: 1951.

İştirak edirlər: Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solistlərindən: Tamilla Məmmədzadə, Əliyar Əmirov, Qaraxan Behbudov, Mürşüd Məmmədov, Xasay Rüstəmzadə; çalılar: Allahyar Cavanşirov, Firudin Ələkbərov, Vaqo Melkumov.

670.Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskinin iştirakı ilə konsert: [afişa]: çıxış edirlər: Nazim Çələbiyev, Validə Mahmudova, Mürşüd Məmmədov; çalılar: Sərvər İbrahimov, Hüseyin Qasimov; konserti idarə edir: Leyla Seyidzadə.

671.Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskinin bu mövsümdə son konserti: [nəğmələr Bayatı-Şiraz, Orta Segah, Rast, Mahur-Hindi, Kürdü-Şahnaz]: [afişa]: 21 avqust.

İştirak edirlər: Qurban Pirimov, Sara Qədimova.

672. Böyük şərq konserti: 25 sentyabr 1937-ci il.

İştirak edirlər: Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun idarəsi ilə Azərbaycan Birinci Dövlət Xoru; Məşhur Xalq Xanəndəsi: Xan, Əməkdar incəsənət xadimi dirijor A.A. İonesyanın idarəsi ilə Azərbaycan 1-ci dövlət orkestru, Almaszadənin idarəsi ilə Azərbaycan birinci dövlət xalq rəqsləri ansambli.

673. Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskinin Konserti: Şur, Rast, Segah: ifa ed.: Xan Şuşinski: 6 mart 1947-ci il: [afişa] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası.

İştirak edirlər: Qurban Pirimov, Allahyar Cavanşirov, Nevton Qriqoryan.

1961

674. Muğamat, Azərbaycan xalq mahnı və rəqslərindən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961-ci il mayın 4 və 5-də: bədii rəhbər C. Cahangirov: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski, Respublikanın əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva, respublikanın Əməkdar kollektivi və Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansambli.

675. Muğamat, Azərbaycan xalq mahnı və rəqslərindən ibarət konsert: [İzomaterial]: bədii rəhbər C. Cahangirov; solistlər: A. Cavanşirov, H. Əliyev, İ. Məmmədov / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961-ci il mayın 17-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansambli, Xan Şuşinski, Fatma Mehrəliyeva, Qurban Pirimov.

676. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961-ci il yanvarın 15-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva [və b.].

677. Muğamat və xalq mahnıları gecəsi: [İzomaterial]: / S. M. Kirov adına Mərkəzi Mədəniyyət və İstirahət parkı: 1961-ci il mayın 18-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Fatma Mehrəliyeva, Məmməd Səlmanov və b; konserti idarə edirlər: Ağaəli Məstanov və Nəcibə Behbudova.

678. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial]: mayın 21-də / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, Əlibaba Məmmədov və b.

679. Muğamat və xalq mahnıları gecəsi: [İzomaterial]: konserti idarə edirlər: Ağaəli Məstanov və Nəcibə Behbudova / S. M. Kirov adına Mərkəzi Mədəniyyət və İstirahət parkı: 1961-ci il mayın 18-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Fatma Mehrəliyeva, Məmməd Səlmanov və b.

680. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial]: mayın 21-də / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, Əlibaba Məmmədov və b.

681. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1962-ci il yanvarın 3-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, Ramiz Hacıyev (solist) və b.

682. Muğamat və xalq mahnılarında ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961 il fevralın 18-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova və b.

683. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva [və b.].

684. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961 il yanvarın 24, 25 və 26-da: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva və b.

685. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: mayın 31-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski; Respublikanın əməkdar artistləri: Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev; solistlərdən: Əlibaba Məmmədov, Ramiz Hacıyev.

686. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət böyük konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət

Filarmoniyası: 7 noyabr 1961-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova, Fatma Mehrəliyeva [və b.]

687. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1961-ci il fevralın 28-də və martın 1-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə: 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: respublikanın Xalq artistləri Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova [və b.]

688. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]: 16 və 17 sentyabr 1961-ci il. – Bakı: [n. y.], 1961. – 2№-li mətbə: 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: respublikanın Xalq artistləri Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova [və b.]

1962

689. Muğamat və xalq mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial]: [Xan Şuşinski] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski, Respublikanın Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva; Solistlərdən: Tükəzban İsmayılova, Ramiz Hacıyev, İslam Rzayev [və b.]

690. Muğamat və xalq mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial]: [Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 12 iyun 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artistləri: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova, Respublikanın Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva; Solistlərdən: Əlibaba Məmmədov, Ramiz Hacıyev [və b.]

691. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial]: [Xan Şuşinski] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 16 iyun 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski; Respublikanın Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva; Solistlərdən: Əlibaba Məmmədov, Ramiz Hacıyev [və b.]

692. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial]: [Xan Şuşinski] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 17 aprel 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski; Respublikanın əməkdar artistləri: Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev; solist Əlibaba Məmmədov [və b.].

693. Muğamat və xalq mahnılarında ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1962-ci il fevralın 18 və 20-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski, Respublikanın əməkdar artistləri: Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, solist Əlibaba Məmmədov; çalırılar: Respublikanın Xalq artisti Qurban Pirimov, Respublikanın əməkdar artistləri: M. Muradov [və b.], artistlərdən: Allahyar Cavanşirov, Həbil Əliyev və İrşad Məmmədov.

694. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 13 və 16 may 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artisti Xan Şuşinski; Respublikanın əməkdar artistləri: Sara Qədimova, Fatma Mehrəliyeva; solistlərdən: Əlibaba Məmmədov, Nisə Mustafayeva.

695. Konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 13 yanvar 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı, Xan Şuşinski, Fatma Mehrəliyeva, solist Ramiz Hacıyev [və b.]

696. Konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 5 iyun 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

Afişada həmçinin: proqrama: Muğamat, Azərbaycan xalq mahnı və rəqsləri, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri, Sovet İttifaqı xalqları, xalq demokratiyası ölkələri xalqlarının mahnı və rəqsləri daxil edilmişdir.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs ansamblı; Respublikanın Xalq artistləri: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova; Respublikanın Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva [və b.].

697. Konsert: [İzomaterial]: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı; ansamblın bədii rəhbəri C. Cahangirov / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 19 sentyabr 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artistləri: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova, Sara Qədimova.

Afişada həmçinin: Proqramda: Muğamat, Azərbaycan xalq mahnıları və rəqsləri, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri, Sovet ittifacı və xalq demokratiyası ölkələri xalqlarının mahnı və rəqsləri daxil edilmişdir.

698. Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 22 və 23 mart 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Xalq artistləri: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova; Respublikanın Əməkdar artistləri: Sara Qədimova, Əbülfət Əliyev, solist Əlibaba Məmmədov.

Çalırılar: Respublikanın Əməkdar artistləri: H. Məmmədov, M. Muradov [və b.], artistlərdən: Həbil Əliyev və Kamal Axundov.

699.Konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 15 fevral 1962-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1962. – 2№-li mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı, Respublikanın Xalq artisti **Xan Şuşinski**, Respublikanın Əməkdar artistləri: Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev; bədii rəhbər C. Cahangirov; çalılar: VI Ümumdünya Gənclər və Tələbələr Festivalının laureatı Çingiz Mehdiyev, artistlərdən: Allahyar Cavanşirov, Həbil Əliyev və İrşad Məmmədov.

1963

700.Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 24 və 26 may 1963-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1963. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti **Xan Şuşinski**, Respublikanın Əməkdar artisti Rübabə Muradova, Fatma Mehrəliyeva, Əlibaba Məmmədov, Filarmoniyanın solistləri Ramiz Hacıyev; çalılar: Azərbaycan SSR Xalq artisti: Ə. Quliyev, artistlərdən: A. Cavanşirov, T. Bakıxanov və İ. Məmmədov.

701.Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial]: [Xan Şuşinski] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 26 sentyabr: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1963. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski; Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri: Rübabə Muradova, Əbülfət Əliyev; Solistlərdən: Zeynəb Xanlarova, İslam Rzayev [və b.]

702.Muğamat və xalq mahnılarından ibarət gecə: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 16 və 17 yanvar 1963-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1963. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, Tükəzban İsmayılova, Ramiz Hacıyev.

703.Muğamat və xalq mahnılarından ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 9 may 1963-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1963. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Respublikanın Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva [və b.].

Afişada həmçinin: Filarmoniyanın solistləri: Tükəzban İsmayılova, Əlibaba Məmmədov, Yaqub Məmmədov.

Çalılar: Respublikanın əməkdar artisti Hacı Məmmədov, Allahyar Cavanşirov, Həbib Bayramov, Həbil Əliyev, Tələt Bakıxanov və Əzizəğa Nəcəfzadə.

704.Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: Sentyabrın 18-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.] 1963. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Azərbaycan SSR əməkdar artisti Rübabə Muradova; **çalılar:** Allahyar Cavanşirov, Firudin Ələkbərov, Hüseyn Qasımov [və b.].

Solistlərdən: Tükəzban İsmayılova, Ramiz Hacıyev, Şahmalı Kürdoğlu.

1964

705.Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial]: iştirak edirlər: Xan Şuşinski, Sara Qədimova / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 19 və 20 mart 1964-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

706.Muğamat konserti: [İzomaterial]: iştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski [və b.] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1964-cü il yanvarın 4 və 5-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, Sahib Şükürov [və b.];

Çalılar: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Qurban Pirimov, Məmmədəğa Muradov [və b.].

707. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 12 mart 1964-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski; Rübabə Muradova, Əlibaba Məmmədov; Filarmoniyanın solistləri Rəhilə Həsənova, Mütəllim Mütəllimov, Ramiz Hacıyev, VI Ümumdünya Gənclər festivalı laureatı Çingiz Mehdiyev.

Çalılar: Azərbaycan SSR əməkdar artisti Əliağa Quliyev; Allahyar Cavanşirov, Həbil Əliyev, Hüseyn Qasimov [və b.].

708. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası. – 24 dekabr 1964-cü il: [afişa]. – Bakı, [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Xan Şuşinski, Hacı Məmmədov, Azərbaycan SSR əməkdar artistləri Rübabə Muradova, Rəhilə Həsənova, solistlərdən Mürşüd Məmmədov, Ramiz Hacıyev, VI Ümumdünya Tələbə və Gənclər Festivalı laureatı Çingiz Mehdiyev.

Çalılar: Azərbaycan SSR əməkdar artistləri Əliağa Quliyev, Həbil Əliyev [və b.], artistlərdən Allahyar Cavanşirov, İrşad Məmmədov.

709. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1964-cü il aprelin 19-da: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 2 №-li mətbəə. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Xan Şuşinski, Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Əlibaba Məmmədov; Filarmoniyanın solistləri

Mütəllim Mütəllimov, Ramiz Hacıyev; çalılar: Allahyar Cavanşirov, Firudin Ələkbərov, Həbil Əliyev [və b.].

710. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1964-cü il fevralın 18 və 20-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Xan Şuşinski, Hacı Məmmədov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Əbülfət Əliyev, solistlərdən: Rəhilə Həsənova, Asya Tağıyeva, Ramiz Hacıyev; çalılar: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Məmmədəğa Muradov [və b.], artistlərdən: Allahyar Cavanşirov, Tələt Bakıxanov, İrşad Məmmədov.

711. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1964-cü il aprelin 2 və 3-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Hacı Məmmədov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Rübabə Muradova, Fatma Mehrəliyeva, Sahib Şükürov [və b.].

Çalılar: Azərbaycan SSR əməkdar artisti Əliağa Quliyev [və b.].

712. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 18 dekabr 1964-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Xan Şuşinski, Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Rübabə Muradova, Rəhilə Həsənova, Sahib Şükürov; artist Nəriman Əliyev; çalılar: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Əliağa Quliyev, Həbil Əliyev [və b.].

713. Muğamat, mahnı və rəqslərdən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 14 və 15 sentyabr 1964-cü il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı; bədii rəhbəri Azərbaycan SSR Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı C. Cahangirov;

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Sahib Şükürov, solistlərdən: Allahyar Cavanşirov, İrşad Məmmədov.

714. Muğamat, mahnı və rəqslərdən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1964-cü il iyunun 13 və 14-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1964. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı; bədii rəhbər Azərbaycan SSR Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı C. Cahangirov;

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Fatma Mehrəliyeva, solist Rəhilə Həsənova; çalılar: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Əliağa Quliyev, Tələt Bakıxanov, İrşad Məmmədov.

1965

715. Xan Şuşinski: [İzomaterial]: Azərbaycan SSR Xalq artisti / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

716. Xan Şuşinskinin iştirakilə konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1965-ci il mayın 22 və 23-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR əməkdar artistləri Rübabə Muradova, Əlibaba Məmmədov, artistlərdən: Tükəzban İsmayılova, Ramiz Hacıyev; çalılar: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Əliağa Quliyev [və b.], artistlərdən: Allahyar Cavanşirov, Tələt Bakıxanov, İrşad Məmmədov.

717. Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinskinin iştirakilə konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1965-ci il avqustun 31-də: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

Afişada həmçinin: Solistlər: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Rübabə Muradova, Sahib Şükürov; Filarmoniyanın solistləri: Tükəzban İsmayılova, Nisa Mustafayeva, Mürşüd Məmmədov; çalılar: Allahyar Cavanşirov [və b.].

718. Muğamat, mahnı və rəqslərdən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 19 yanvar 1965-ci il: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Xan Şuşinski, Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Rəhilə Həsənova; Artistlərdən Allahyar Cavanşirov, İrşad Məmmədov.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı; bədii rəhbər Azərbaycan SSR Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı Cahangir Cahangirov.

719. Muğamat və mahnılardan ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1965-ci il sentyabrın 9 və 10-da: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

İştirak edirlər: Xan Şuşinski, Şövkət Ələkbərova, Rübabə Muradova, Ramiz Hacıyev [və b.].

720. Muğamat, mahnı və rəqslərdən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1965-cü il fevralın 16-da: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli.

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Fatma Mehrəliyeva, Rəhilə Həsənova; çalılar: Allahyar Cavanşirov, Vaqo Melkumov, Əzizəgə Nəcəfzadə.

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs ansamblı; bədii rəhbər Azərbaycan SSR Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı Cahangir Cahangirov.

721. Muğamat, mahnı və rəqslərdən ibarət konsert: [İzomaterial] / M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası: 1965-ci il fevralın 6-da: [afişa]. – Bakı: [n. y.], 1965. – 26 Bakı Komissarı adına mətbəə. – 1 v. afişa: rəngli

İştirak edirlər: Respublikanın Əməkdar kollektivi, Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs ansamblı; bədii rəhbər Azərbaycan SSR Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı Cahangir Cahangirov

Solistlər: Azərbaycan SSR Xalq artisti Xan Şuşinski, Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rəhilə Həsənova, filarmoniyanın solisti Yaqub Məmmədov, VI Ümumdünya Tələbə və Gənclər Festivalının laureatı Çingiz Mehdiyev;

Çalılar: Allahyar Cavanşirov, Tələt Bakıxanov, İrşad Məmmədov.

Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş filmografiya

722. Muğamlar (film 1965): Bakı Televiziya Studiyası: sənədli televiziya film konserti. rej. Gavə Həsənov, oper. A.Çeçikov, Eduard Bədəlov // [https://az.wikipedia.org/wiki/Mu%C4%9Famlar_\(film,_1965\)](https://az.wikipedia.org/wiki/Mu%C4%9Famlar_(film,_1965))

Film-konsertin əsasını Azərbaycan xalq musiqisi təşkil edir. İfaçılar: - Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Həqiqət Rzayeva, Rübəbə Muradova, Bəhram Mansurov, Azad Əliyev və başqalarıdır.

723. Səs (film 1988): Azərbaycan telefilm. 3 h., 855 m.

Rej. M. Ağayev, ssen. müə. A. Dadaşov, oper. S. Bədəlov, səs rej. R. Mustafayev // [https://az.wikipedia.org/wiki/S%C9%99s_\(film,_1988\)](https://az.wikipedia.org/wiki/S%C9%99s_(film,_1988))

Film Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətləri olmuş görkəmli sənətkarlarımız, Xalq artistləri Xan Şuşinski, Sara Qədimova, Şövkət Ələkbərovaya həsr olunmuşdur. Burada müğənnilərin həyat və yaradıcılıqları barədə söhbət açılır. Filmdə kinoxronikadan istifadə olunmuşdur.

724. Havalansın Xanın səsi (film, 2001): Azərbaycan telefilm. 1 saatlıq tammətrajlı sənədli film. Rej. Elçin Musaoğlu, ssen. müə. K. Şahverdiyev, oper. Elxan Nəbiyev, səs rej. F. Bağiroğlu.

https://az.wikipedia.org/wiki/Xan_%C5%9Eu%C5%9Finski

Xan Şuşinskinin yaradıcılığını əks etdirən filmdə xanəndəyə məxsus 1940-50-ci illərə aid kinolentlərdən istifadə olunmuşdur. Başqa yerdə nümayiş olunmamış bu kadrlar Azərbaycan Dövlət Fotokino Materialları Arxivindən, Azərbaycan Teleradio Verilişləri Şirkətinin arxivindən aşkara çıxarılmışdır. Filmdə Xan Şuşinskinin konsertlərindən, çıxışlarından lent yazıları nümayiş olunur.

725. Xan Şuşinski (2012): Azərbaycan televiziyası: Mədəniyyət TV: Rej. Səadət Təhmirazqızı, qurul. rej. Kəmalə Musazadə;

oper. Nəriman Şıxəliyev; səs rej. Firudin Bağirov; səs oper. Ə.Qasimov. <https://www.youtube.com/watch?v=6RzJjU4qoSw>

Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığını əks etdirən sənədli filmin məsləhətçisi Xalq artisti, professor Arif Babayevdir.

726.Xanın səsi (film 2014): İctimai televiziya Carcifilm Yaradıcılıq Birliyi: Rej. Taleh İsmayıl, ssen. müə. Lütfi Nəzəroğlu, oper. Manaf Quliyev, İlham Cabbarov, Fərmayıl İsmayıl; səs rej. R.Mustafayev. [https://www.youtube.com/results?search_query=Xan%C4%B1n+s%C9%99si+\(film+2014\)](https://www.youtube.com/results?search_query=Xan%C4%B1n+s%C9%99si+(film+2014))

Qısametrajlı sənədli televiziya filmi xanəndə Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığını əks etdirir.

Xan Şuşinskiyin rol aldığı film

727.O olmasın, bu olsun (film, 1956): Bakı Kinostudiyası.- 87 dəqiqəlik, tammetrajlı, rəngli, bədii film. əsərin müə. Üzeyir Hacıbəyov; ssen. müə. Sabit Rəhman; rej. Hüseyn Seyidzadə; oper. Əlisəttar Atakişiyev; rəss. Cəbrayıl Əzimov; bəstə. Üzeyir Hacıbəyov// <https://www.youtube.com/watch?v=CexGp7hVSIY>

Filmdə 1910-cu ildə Bakıda cərəyan edən hadisələr göstərilir. İki gəncin - Sərvər (Arif Mirzəquliyev) və Gülnazın (Tamara Gözəlova) böyük və ülvi məhəbbətindən, məhəbbətin pula, cəhalətə və feodal qalıqlarına qalib gəlməsindən bəhs olunur. Əsas qəhrəmanlarla yanaşı filmdə Rüstəm bəyin bir çox dost-tanışı: tacirlər, alverçilər, qoçular, mürtece, satqın jurnalistlər də öz əksini tapır. Lakin rejissor mənfi qüvvələri belə insana sevdirməyə nail olmuşdur.

Filmdə xanəndə *Xan Şuşinski* qonaqlıq səhnəsində "Kürdü-Şahnaz" muğamını ifa etmişdir.

Televiziya və radio proqramları

2001

728.Muğam dünyamız: [Ustad xanəndə Xan Şuşinskiyin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş radio verilişi]: 10.09.2001 / Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Şirkəti.

Verilişin qonaqları: Əlibaba Məmmədov, Bəyimxanım Verdiyeva, Fikrət Verdiyev, Dadaş Cəfəri.

2009

729.Muğam dünyamız: [Ustad xanəndə Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş radio verilişi]: 19.08.2009 / "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti.

Verilişin qonaqları: Bəyimxanım Verdiyeva, Aslan Cavanşirov, Fikrət Verdiyev, Həbil Əliyev.

2012

730.Muğam dünyamız: [Ustad xanəndə Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş radio verilişi]: 11.04.2012 / "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti.

2013

731.Musiqi dünyası: [Xan Şuşinski, Maestro Niyazi] / "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti. – 2013.

732.Musiqi dünyası: [Xan Şuşinski, Zülfü Adıgözəlov]: 16.07.2013 / "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti. – 2013.

IV HİSSƏ

Köməkçi göstəricilər

Əsərlərinin əlifba göstəricisi

A

- Aç xurcunu 83
 Alma 131
 Alma-almaya bənzər 57
 Apardı sellər Saranı 97
 Ay gözəl 20,117, 136, 141
 Ay gözəl ceyran 99
 Ay qara qız 137
 Ay qəşəng Ceyran 6, 51, 103, 134
 Ay qız kimin qızısən 85, 94, 102

B

- Bağda sarmaşığı 6
 Bahar oldu 133
 Bayatı 132
 Bəstəniqar təsnifi 6, 21, 83, 99, 132
 Bilmədin 7
 Bozardı çiçək 131

Ç

- Çahargah muğamı 132
 Çoban bayatı 111

D

- Dedim bir busə ver 22, 83

Dilbərim 13

E

Etibar olar 115

Ə

Əlində sazı qurbanı 101

G

Girdim yarın baxçasına 34
 Gül açdı 133,

H

Heyratı 23, 46, 50, 52, 56, 67, 84, 98, 101, 102, 104, 105

X

Xaric segah 111

İ

İrəvanda xal qalmadı 56, 65

K

Kürdü-Şahnaz 24, 75, 106, 118, 119

Q

Qaçaq Nəbi 56
 Qara qız 33, 109
 Qara tellər 5, 25, 27, 74, 79, 96, 103
 Qarabağ şikəstəsi 26, 31, 45, 46, 66, 73, 78, 95, 98, 102, 103,
 131

Qəmərım 134

Qızıl gül 28, 29

M

Mahur 1, 111
 Mahur dəsğahı 87
 Mahur hindi 14, 92
 Mahur muğamı 30, 31, 45
 Maral 115
 Maye 39
 Maye şur 40, 41, 114, 129
 Mənsuriyyə 132
 Mirzə – Hüseyn segahı 32, 45, 112, 113
 Muğam 81, 86

N

Naz-naz 33, 46, 47, 109
 Naz ilə baxma 105
 Nə halətdir 34, 105, 133

O

Orta Mahur 7, 15, 35, 45

R

Rast (pəndəgah) 122
 Rast (Şikəstəyi - fars) 123
 Rast (Üzzal) 124
 Rast 8, 9, 16, 36, 37, 38, 45, 48, 68, 71, 80, 121, 120

S

Sarənc 4
 Segah 2, 49, 73, 98, 111
 Sevgilim 101
 Simayi-Şəms 42, 102
 Sudan gələn sürməli qız 88
 Süsən sünbül 46

Ş

Şahnaz 8, 10, 11, 17, 45, 100
 Şur (Mayə Şur) 125
 Şur (Sarənc) 41, 126
 Şur (Simayi-Şəms) 127
 Şur (Şahnaz) 43, 114, 128
 Şur 3, 4, 8, 12, 13, 18, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 93, 110, 114, 116, 139
 Şur təsnifi 115
 Şuşanın dağları 46, 56, 73, 98, 105, 134, 135, 139, 140, 142

Ü

Üzeyir Hacıbəyovun “Leyli və Məcnun” operasından Məcnunun ariyası 73

V

Vilayəti 38

Y

Yaxan düymələ 6, 22, 83, 99
 Yaylıgım 44
 Yaylıq 69, 102

Z

Zabul muğamı 82, 89
 Zabul-Segah 19

Məqalələrinin əlifba göstəricisi

Allahın narodnısına sözün nədir? 152
 Atan bijin biridir, ölməz 152
 Belə işlərlə qardaşım məşğul olur 153
 Cabbar Qaryağdıoğlu 156
 Daha da həvəslə 143
 Denən Tiflisə gedirəm 152
 Xan Şuşinskinin lətifələrindən 155
 İndi mən qəşş edirəm 152
 İstedad axtarmaq da xeyirxahlıqdır 146
 Qoy Bakı Ağdama gəlsin 152
 Mən onda bildim ki 144
 Mən ölüm?- Sən öləsən! 158
 Nəğmələr susmur 148
 Sənət çeşməsi 153
 Səs, söz və ifaçılıq 151
 Şuşa lətifələri 154
 Ustad sənətkarımız Cənəli Əkbərov 157
 Ürək yanmasa, gözdən yaş çıxmaz 145
 Yaxşı adamın hekayəti 149
 Yüksək sənətkarlıq uğrunda 147
 Zirvə sabitliyi 150

Xan Şuşinski haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi**A**

Abbaslı T. 371, 372, 446, 459
 Abdulla O. 312
 Abdullayev S. 162, 166
 Abdullayeva S. 560
 Abdullayeva T. 447
 Abdullayeva Y. 331
 Adıgözəlov V. 162, 166, 373
 Afət A. 536
 Ağamirov M. 430
 Ağaoğlu T. 349, 350
 Axundbəyli P. 374
 Axundov M. 243
 Axundova G. 351
 Akif Q. 177
 Atakişiyeva K. 171, 172, 524
 Aydınoglu T. 259
 Azəri L. 431, 525, 549, 557, 559

B

Baba Ş. 260, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381,
 382, 491, 534
 Babaşova Ş. 460
 Babayev A. 162, 166, 197
 Babayev N. 238
 Bakıxanov Ə. 225
 Bayramoğlu N. 261
 Bayramova Z. 538
 Behbudov Q. 162, 166, 306

Bədəlbəyli Ə. 162, 166
 Bəykişiqızı İ. 493
 Bülbül 162, 166, 192, 533

C

Cabbarov S. 262
 Cavadov Z. 421
 Cavanşirov A. 162, 478
 Cavanşirov F. .... 162, 166.
 Cavanşirova-Verdiyeva B. 162, 166, 264, 383, 448, 449
 Cavid. 479
 Cəfərov Q. 352
 Cumaqızı R. 267

Ç

Çəmənli M. 162, 165, 166, 234, 244, 247, 253, 265, 266,
 307, 317, 332, 494, 450, 451, 495, 496, 497,
 512

D

Davtyan M. 182
 Dəmir T. 198
 Dilbazi Ə. .... 498.

E

Elcanlı S. 539
 Elsevər, S. 353, 354, 362

Ə

Əbilov İ. 325, 384
 Əbilov V. 255
 Əfəndiyev E. 161
 Əhədova K. 333

Əhmədalılar T. 432
 Əhmədov Ə. 175, 176, 513
 Əhmədov R. 344, 461
 Əhmədov T. 161
 Əkbərov C. 162, 166
 Ələkbərqızı G. 162, 166
 Ələkbərli Ə. 504
 Ələkbərov F. 162, 166
 Ələkbərova Ş. 514
 Ələsgərova G. 492
 Əliverdibəyov A. 268
 Əliyev Ə. 199
 Əliyev H. 162, 166
 Əliyev X. 210
 Əliyev R. 452
 Əliyev Ş. 162, 166
 Əliyev T. 162, 166, 200, 212, 213, 214, 269, 480, 505
 Əliyev V. 334, 453
 Əliyeva İ. 540
 Əliyeva R. 302
 Əzim T. 454, 462, 481, 506, 515

F

Fərəcova Z. 526
 Fərzəli Ə. 385
 Fətəliyev M. 433

G

Göyüşov R. 527
 Günay 271, 386, 434

H

Hacıyeva K. 463

Hacıyeva M. 541
 Həmkarçı 181
 Həsənqızı E. 303
 Həsənqızı F. 245, 248
 Həsənli A. 273
 Həsənova G. 162, 166, 387
 Həsənova R. 162, 166
 Həsənzadə N. 215, 388
 Həsənzadə Ş. 195, 389, 390
 Hüseynov A. 335, 363, 391, 392, 393
 Hüseynov F. 517, 562
 Hüseynov R. 232, 274, 422
 Hüseynov Ş. 162, 166
 Hüseynov Y. 435

X

Xaçınçaylı Q. 316
 Xatirə 347
 Xəlilzadə F. 428, 438
 Xudubəyli M. 429

İ

İbişova R. 355, 394
 İbrahimov S. 162, 166
 İlqar Q. 490
 İsaخانlı H. 543
 İsgəndərova R. 275
 İsmayıl 396
 İsmayılova T. 162, 166

K

Kərimli K. 239
 Kərimova S. 544
 Köçərli İ. 167, 168

Q

Qasimov A. 404
 Qasimov Ə. 159
 Qasimov T. 162, 166
 Qədimova S. 162, 166
 Qəşəm İ. 164
 Qəşəmoğlu Ə. 482
 Qiyasbəyli Z. 314, 545
 Qocayeva A. 318
 Quliyev C. 235
 Quliyev R. 162, 166
 Quliyev R. 208
 Quliyev T. 217, 236
 Quliyev V. 284, 328, 368, 520
 Quliyeva Z. 285, 286
 Quluzadə, R. 178
 Qumru. 507
 Qüdrətqızı Z. 455

L

Lalə 565

M

Mahmud Ə. 252
 Mansurov B. 308, 397, 546
 Mehdixanlı T. 313, 326
 Mehdiyev M. 411
 Meydanlı F. 399, 499
 Məhərrəmli Z. 277
 Məhərrəmov T. 528
 Məmmədquluoğlu V. 336
 Məmmədov A. 201, 202, 216, 508
 Məmmədov B. 246

Məmmədov Ə. 162, 166, 278, 466
 Məmmədov F. 500
 Məmmədov H. 440
 Məmmədov M. 556
 Məmmədov S. 547
 Məmmədov V. 162, 166, 193, 203, 204, 221, 279, 364, 365
 Məmmədov Y. 162, 166
 Məmmədova A. 162, 166, 483
 Məmmədova Ş. 398
 Mənsurov B. 205
 Mirzəyev S. 162, 166, 281
 Muxtaroğlu V. 159, 206, 207, 283
 Muradlı X. 521
 Musayev R. 169, 170
 Musayeva Y. 529
 Mükərrəmoğlu M. 468
 Müşfiq Ş. 509

N

Namaz Ş. 401
 Nərimanoğlu M. 402, 403, 549
 Nəzakət 327, 337
 Nəzirli Ş. 223, 250
 Niftəliyev B. 367
 Nizamiqızı H. 469

P

Paşayeva Z. 470

R

Rahim M. 233
 Rəcəbli A. 184
 Rəhimli İ. 240, 457, 458

Rəhimova E. 162, 166
 Rəna 555
 Rəşid M. 356
 Ruziyyə 288
 Rüstəmov S. 287, 405
 Rzayev A. 162, 166
 Rzayev İ. 162, 166
 Rzayeva V. 254

S

Sadix 180
 Sadıqoğlu A. 406
 Saleh 162, 166
 Salmanov R. 289, 407, 408, 409, 441
 Sarıyeva İ. 531
 Seyidzadə T. 442
 Səfərli D. 319
 Səfərov B. 410, 412
 Səfərova Z. 256, 304
 Səxavət S. 163, 357, 358
 Səməd M. 211, 224, 309
 Səmədoğlu V. 162, 166

Ş

Şahmurad E. 540, 550
 Şahsevənli Z. 471
 Şərif 290, 310
 Şərif A. 329
 Şirxanlı Ə. 413
 Şuşalı Ş. 164, 485, 486, 501
 Şuşinski, F. 160, 161, 190, 191, 194, 196, 218, 220, 222, 226,
 227, 228, 241, 242, 249, 472, 473, 487
 Şükür M. 237, 291, 414
 Şükürov S. 162, 166

T

- Tahir R. 293
 Tapdıqoğlu N. 311, 315
 Tehran Ə. 294
 Telmanqızı S. 423
 Teymur M. 321
 Teymurova N. 369, 474
 Təhmirazqızı S. 320, 359, 360, 444, 445, 475, 502, 503
 Tudə Ə. 415

V

- Verdiyev F. 162, 166, 522
 Verdiyev R. 339, 416, 488, 489
 Verdiyeva B. 510, 511, 542, 553
 Verdiyeva S. 173, 174
 Vəfa 296
 Vəliyev T. 231
 Vəliyeva B. 476
 Vurğun S. 417

Y

- Yelmarqızı G. 300
 Yusifqızı Z. 346
 Yusifli V. 301, 305

Z

- Zümrüd 343, 370, 419, 477

**Алфавитный указатель звукозаписей
Хана Шушинского**

- Азербайджанская музыка. Мугам 567, 611, 629
 Мугамное наследие Азербайджана 566

Алфавитный указатель авторов

A

- Алиева К. 596
 Алиева С. 590

B

- Буланова О. 604

B

- Велиева Б. 601

Г

- Гасан гызы Н. 595

Д

- Джаванширова-Вердиева Б. 605

З

- Закария А. 594

И

- Ислам А. 607

К

- Касумова Т. 571
 Кафарова Н. 579
 Кязимзаде А. 587

М

- Мамедов А. 573
 Мамедов М. 588
 Маммадли Ф. 602
 Маммадов Ф. 603
 Махмудов Я. 584, 585

С

- Сафиханов В. 580

Т

- Теймурова Н. 589

Ш

- Шарифов М. 607
 Шушинский Ф. 570, 576, 613, 614

Ю

- Юсифли В. 583

**Digər xarici dillərdə
 Əsərlərinin əlifba göstəricisi**

İngilis dilində

- Audio Reviews 633, 638, 639
 Azerbaijan 622, 631, 632, 634, 636, 641
 Djanali Akberov (Trio Khân Shushinski) 619, 621, 625, 628,
 635
 Great singers of the Republic of Azerbaijan 620
 Khagani, Afzal al-Din Shirvani, Azerbaijan songs 624
 Khanandas of Karabagh. Khan Shushinski 609, 616
 Music of Azerbaijan. Mugham 630
 Musical and Ontological Possibilities of Mugham Creativity in
 Pre-Soviet, Soviet, and Post-Soviet Azerbaijan 626
 National musicians release song about Shusha 640
 The secret museum of mankind 623, 627, 637
 The voices of Garabagh 615

Fransız dilində

- Les Khanendes de Garabagh. Khan Shushinski 610
 Anthologie du mugam d'Azerbaïdjan 618

Gürcü dilində

- ყარაბაღელი მომღერლები 617

Mündəricat

Xan Şuşinskiyin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında	
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	5
Göstərici haqqında	7
Об указателе	9
Xan Şuşinski haqqında düşüncələr	11
Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	18
Основные даты жизни и творчества	
Хана Шушинского	26
Xan Şuşinski Azərbaycan musiqisi və görkəmli sənətkarlar	
haqqında	35
Görkəmli şəxsiyyətlərin Xan Şuşinski haqqında dəyərli	
fikirləri	41
Xan Şuşinskiyə həsr olunmuş şeirlər	53

I Hissə. Əsərləri

1.1. Azərbaycan Milli Kitabxanasında qorunub saxlanılan	
Xan Şuşinskiyin ifa etdiyi əsərlərin səsyazmaları	65
1.2. Azərbaycan Respublikası Dövlət Səs Yazıları Arxivi	
1.2.1. Qramvollar	67
1.2.2. CD-lər	69
1.2.3. Maqnitafon lent yazıları	70
1.2.4. Radio verilişləri	70
1.3. Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi	76
1.4. Üzeyir Hacıbəyovun Ev-Muzeyi	77
1.5. Bülbülün Xatirə Muzeyi	78
1.6. Xan Şuşinskiyin bəstələdiyi və ifa etdiyi musiqilər	78
1.7. Dövrü mətbuatda və məcmuələrdə çap olunan	
məqalələri	79

II Hissə**2. Xan Şuşinskiyin həyat və yaradıcılığı haqqında**

2.1. Kitablar	82
2.2. Dissertasiya və avtoreferatlar	88
2.3. Dövrü mətbuatda və məcmuələrdə çap olunan	
məqalələr	91
2.4. Xan Şuşinski adına Respublika Muğam Festivalı	128

III Hissə. Xarici dillərdə

3.1. Rus dilində	
Звукозаписи	130
3.1.2. О жизни и творчестве Хан Шушинского	132
3.1.3. Статьи, напечатанные в сборниках и	
периодической печати	132
3.2. İngilis dilində	138
3.3. Fransız dilində	138
Xan Şuşinski dünya milli kitabxanalarında	139
Əlavələr	145

IV HISSƏ**Köməkçi göstəricilər**

4.1. Əsərlərinin əlifba göstəricisi	169
4.2. Məqalələrinin əlifba göstəricisi	173
4.3. Xan Şuşinski haqqında yazan müəlliflərin əlifba	
göstəricisi	174
4.4. Алфавитный указатель звукозаписей Хана	
Шушинского	182
4.5. Алфавитный указатель авторов	182
Digər xarici dillərdə	
Əsərlərinin əlifba göstəricisi	184
İngilis dilində	184
Fransız dilində	184
Gürcü dilində	184

Xan Şuşinski

Biblioqrafiya

Ünvan: AZ–1000 Bakı şəh., Xaqani küç. 57.
E–mail: contact@anl.az
URL: www.anl.az

Sifariş № 28
Çapa imzalanmışdır: 20.10.2021
Tirajı: 250
Pulsuz

Dizayner: *Mətanət Əliyızı*

Formatı 60x84 1/16. Həcmi 11.75 ç.v. Sifariş №38.
“Zərdabi-Nəşr” MMC Nəşriyyat Poliqrafiya müəssisəsi
☎ iş (012) 498-79-62, mob. (050; 070) 344 76 01
e-mail: zerdabi_em@mail.ru